British Columbian rannikon metsämiesten, hiilenkaivajain y. m. erikoisnumero

"Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!" — Marx

VAPAUS

Järjestymättömien järjestäminen on tärkein tehtävämme

No. 253 — 1928 | Federated Pressin jäsen | Perjantaina, marrask. 16 p:nä—Fri., Nov. 16 | Member The Federated Press | XII Vuosik. — Vol. XII

Tietöitä annetaan maanviljelijöiden avustamiseksi

ALGOMAN PIIRISSÄ KÄYTETÄÄN TARKOTUKSEEN NOIN 40,000 DOLLARIA

SAULT STE. MARIE, ONT., marrask. 16. — Maanviljelijäin avustamistarkotuksessa ilmotetaan maakuntahallituksen myöntäneen noin 40,000 dollaria teiden korjaamiseen ja rakentamiseen Algoman piirissä.

Noin 20,000 dollaria tullaan käyttämään Korahin ja Princen välillä ja noin 10,000 dollaria Tarentoursin seudulla. Hornepaynen läheisyydessä tullaan käyttämään noin 8,000 dollaria. Viimemainitussa paikassa suoritetaan työt täällä paikalle viedyllä työvoimalla, sillä seudulla ei liene tarvittava mies- ja hevosvoimaa.

Maakuntahallitus on myöntänyt mainitut määrärahat sen johdosta, että tänä syksynä vallinneiden sateiden johdosta ovat lukuisat maanviljelijät joutuneet Algoman piirissä erittäin vaikeaan asemaan ja ovat sen johdosta pyytäneet hallitukselta avustusta hädänalaisen asemansa lieventämiseksi.

Canadassa tehtyä suursotafilmiä on ruokottava

VAIKKA FILMIA ON JO ETUKÄTEEN SIIVOTTU, NIIN EI SE RIITÄ

TORONTO, marrask. 16. — Maailmansodassa mukana ollut kapteeni Bruce Bairnfather on täkäläisistä rahamiehistä muodostetun syndikaatin avustamana valmistuttanut sotafilmin, missä esitetään canadalaisten joukkojen elämää ja toimintaa Ranskassa. Kapteeni on sanonut halunneensa iskeä filmillään "naulan sodan ruumisarkkuun", mutta ei ole sitä nähtävästi saanut tehdä, sillä filmi on joutunut ennen yleisölle esittämistä korjausten alaiseksi. Mutta sitä huolimatta on sen esittämisen johdosta syntynyt vaatimuksia sen edelleen korjaamiseen ja ruokkoamiseen, sillä canadalaista sotilasta ei esitetä siinä täydellisenä enkelinä.

Kun kuvassa esitetään erään kersantin menevän naisen viettelemänä yläkerran makuuhuoneeseen, niin moi kohta pitäisi kuvasta poistaa. Samoin jotakin kapakkakohtauksia. Sillä vaikka yleensä on tiedossa, miten epäsiveellisesti kapitalististen maiden sotilaat ovat eläneet, niin sitä ei saisi vihjaistakaan, sillä isänmaallisuuden kunniahohde ei liikaantuisi, kun sotilaiden elämää esitettäisiin edes osittain totuuden valossa. Mutta sotafilmien tarkotuksena ei olekaan sodan paljastaminen ja kuvaaminen, vaan sen ihannoiminen ja ylistäminen, jotta tarvittaessa olisi hädässä teurastettavia saatavissa.

Puheenalaiseen "Carry on Sergeant" nimiseen filmiin on 25 torontolaista rahamiestä sijoittanut noin puoli miljoonaa dollaria, mistä syystä sen sensuroiminen on erikoisemmin mielenkiintoinen.

Sinkin puhdistuslaitokset Canadaan

ROUYN QUE., marrask. 16. — Kun pohjois-Manitoban, Sudburyn ja Kamiskotian kaivantoalueilla ja täällä löytyy huomattavasti sinkkimalmia, niin on kaivoskapitalistien keskuudessa ryhdytty suunnittelemaan sinkin puhdistuslaitosten perustamista Canadaan, sillä nykyään pitää sinkkikonsentraatit lähettää ulkomaille, jopa Belgiaankin saakka metallisi puhdistamista varten.

VESIVIUS RYHTYNYT PURKAUTUMAAN

Neapeli, marrask. 15. — Melkein samanaikaisesti, kun n. parinsadan mailin päässä oleva Etnan vuori on heikentänyt purkaustaan on Vesuviuksen toiminta kiihtynyt. Eräästäkin kraaterista syöksyy laavaa. Väestö ei ole kuitenkaan vielä hermostunut purkauksen johdosta.

Etnan tulivuoren toiminta on jo heikkenemässä

LAAVAVIRRAT KUITENKIN VIRTAAVAT EDELLEEN, TUHOTTUAAN KAKSI PIKKUKAUPUNKIA

Tiedemies ollut vähällä pudota lentokoneineen tulivuoren tuliseen kitaan

CATANIA, Sisilia, marrask. 15. — Professori Ponte, joka on ollut tulivuori Etnan päällä lentokoneella tekemässä havaintoja, ilmottaa arvelunaan, että tulivuoren toiminta on heikkenemässä, ja että pahin sen suhteen on jo ohi. Professori Mallandra on laskenut, että Etnan nykyinen purkaus, joka on laavaan hukuttanut kaksi pientä kaupunkia ja sen lisäksi hävittänyt monta neliömailia parhainta viljelysseutua, on aiheuttanut noin $10,500,000:n vahingot.

Viisi laavavirtaa syöksyivät alas vuoren rinteitä

Vaikka tulivuoren toiminta onkin nyt heikompaa kuin muutama päivä takaperin, syöksyy vuoren kraatereista vielä kuumaa laavaa. Yksi viidestä laavavirrasta on levinnyt viuhkan tapaan ja katkaissut viimeisen rautatieyhteyden Catanian ja Messinan välillä toissa yönä. Läheiset kaupungit eivät ole enään niin suuressa vaarassa. Toiset laavavirrat ovat hiljentyneet, edettyään Nunziatan kaupungin liepeille ja n. mailin päähän merestä.

Professori Ponte ja luutnantti Zanelli olivat vähällä saada surmansa, kun heidän lentokoneensa kuumuuden johdosta alkoi syöksymään kraaterin kitaa kohti, heidän ollessa tarkastelulennolla. Ohjaaja Zanellin onnistui saada kone tasapainoon heidän ollessa n. 65 jaardin korkeudessa aukon yläpuolella. Tapahtuman syynä pidetään alaspäin johtavia ilmavirtoja.

Tulivuori tehnyt suurta tuhoa aikaisemminkin

Sisilian saari saa kiittää Etnaa synnystään, sillä saari muodostui merenalaisen tulivuoren räjähdyksestä, jolloin muodostui nykyinen Etnan tulivuori. Samalla kun tulivuori on luonut hedelmällisen saaren, on se ihmisten kauhuna, sillä tämän tästä on tapahtunut tuhoisia purkauksia. Vuonna 1169 hävitti tulivuori Catanian seurakunnan, tappaen satoja ihmisiä. Viisisataa vuotta myöhemmin se taasen hävitti Catanian kaupungin, jolloin n. 20,000 ihmistä surmaantui. V. 1769 surmasi tulivuori 15,000 ihmistä. Voimakas purkaus tapahtui v. 1879. Samoin v. 1910, jolloin sarja maanjäristyksiä ja pienempiä purkauksia tekivät suurta tuhoa ja v. 1914 jolloin tulivuori hävitti parikymmentä kylää. Vuonna 1923 sattui niinikään purkaus, jossa yhteydessä 30,000 ihmistä joutui kodittomiksi.

Nipissingin farmarit kärsineet $250,000 vahingot

Lähetystö pyytää apua maakuntahallitukselta

TORONTO, marrask. 16. — Maakunnan pääministerin puheilla ollut Nipissingin piirin farmarien lähetystö väittää seudun maanviljelijöiden kärsineen noin neljännesmiljoonan dollarin suuruiset vahingot syyssateiden ja tulvien johdosta. Noin 50 maanviljelijää on menettänyt kaiken satonsa.

Lähetystö on pyytänyt hallitusta myöntämään varoja tulvien ehkäisemistä tarkoittavien rakennustöiden suorittamiseksi ja vahinkoja kärsineiden maanviljelijöiden avustamiseksi.

PAAVO NURMI MATKALLA AMERIKKAAN

New York, marrask. 15. — Juoksija Paavo Nurmi lähti tiistaina Suomesta matkalle Yhdysvaltoihin. Hän tulee kuulemma kilpailemaan eri puolilla maata ammattijuoksijana. Otaksutaan, että Ville Ritola tulee yhtymään häneen täällä.

Ylläolevan johdosta voidaan huomauttaa, että Nurmi ei ole liioin ollutkaan mitään muuta, kuin ammattiurheilija, joka on saanut visiä palkkaa juoksustaan, vaikka tämä onkin annettu sellaisissa muodoissa ja epävirallisesti "lahjoina" y.m. että hänet on voitu säilyttää porvarillisten amatööriurheilijain kirjoissa.

Mullistava keksintö sähkön alalla

Laite, jonka avulla voidaan pienellä paristolla saada melkein rajattomasti sähköä

LONTOO, marrask. 15. — Hallitus kokeilee parhaillaan Wight-saarelta kotoisin olevan William Harrisonin keksinnöllä, jolla väitetään olevan mullistavia etuja sähkön alalla. Laitteen avulla voidaan matalajännitysvirtaa muuntaa korkeajännitysvirraksi ja siten lisätä virran voimakkuutta niin paljon, että tavallisella matalalla jännityksellä ladatun pariston virralla voidaan pitää keskikokoista taloa valaistuna melkein rajattomia aikoja mitättömän pienillä kustannuksilla. Jos keksintö vastaa siihen kiinnitettyjä toiveita, tulee se saattamaan museotavaraksi suuren osan nykyisistä sähkölaitteista.

84:s työläinen saanut surmansa Wellandin kanavarakennuksella

Toinen tukkien alle jäänyt työläinen on vaikeasti oloukkaantunu t

PORT COLBORNE, ONT., marrask. 16. — Humberstonen sulkuportin läheisyydessä on täällä surmaantunut 84:s työläinen Wellandin kanavarakennuksen historiassa. Kun oltiin purkamassa puutavaravaunua, niin vyöryi vaunusta tukkeja, joiden alle jäi 35-vuotias Charles Kody niminen perheellinen työläinen, joka surmaantui heti. Eräs toinen työläinen sai vaikeita ruhjevammoja.

On laskettu, että kanavarakennuksella tulee surmaantumaan kaikkiaan sata työläistä ennenkuin se valmistuu vuonna 1930. Viimeaikaiset tapaturmat edellyttävät, että tapaturmien johdosta menettää henkensä enemmän kuin sata työläistä, sillä tapaturmat lisääntyvät sitä mukaa kuin kanavan valmistuminen lähenee sillä töitä yritetään jouduttaa kiirehtimällä.

Mielenosoitus Mussolinia vastaan

Poliisi ampunut mielenosoittajia vastaan Jugoslaviassa

WIEN, marrask. 15. — Ljublanan kaupungissa, joka on Slovenian maakunnan pääkaupunki Jugoslaviassa sattui viime maanantaina verisiä yhteentörmäyksiä poliisin ja ylioppilasmielenosoittajien välillä. Kaupungin yliopiston ylioppilaat olivat kokoontuneet mielenosoitukselle Italiaa ja fascismia vastaan sen jälkeen, kun olivat pitäneet joukkokokouksen.

Mielenosoituskulkueessa kantoivat ylioppilaat surunauhoihin verhottuja Triestin, Fiumen ja Gorizian kaupungin vaakunoita, jotka fascistit ovat vallanneet Italialle, mutta joita Slovenian kansalliset omistavat slaavilaisina. Poliisi hyökkäsi mielenosoittajia vastaan, yrittäen anastaa mainitut plakaatit, mutta nuorukaiset ottivat heidät vastaan kivillä. Tällöin ampuivat poliisit useita kymmeniä revolverin laukauksia, jolloin useita mielenosoittajia haavoittui, joista kaksi vaarallisesti. Neljä poliisia haavoittui heitetyistä kivistä.

Suuri suuttumus on vallannut väestön poliisin väkivaltaisuuden johdosta.

Huomattava osa Canadan viljasta kulkee Yhdysvaltain kautta

Kuljetuskustannukset 2 5sentiä bushelilta Fort Williamista Liverpooliin

WINNIPEG, marrask. 16. — Yhdysvaltalaisilla laivanvarustajilla, rautateillä, myllyillä ja viljasäiliöliikkeillä on huomattava osuus canadalaisen viljan kuljettamisessa, minkä kustannuksien Fort Williamin ja Liverpoolin välillä ilmotetaan nousevan noin 25 senttiin bushelia kohden.

Viime vuoden sadosta ilmotetaan 493 yhdysvaltalaisen laivan kuljettaneen suurilla järvillä 141,735,150 bushelia viljaa yhdysvaltalaisiin satamiin ja aincastaan 7,214,621 bushelia canadalaisiin satamiin. Canadalaisen järvilaivaston 787 alusta kuljettivat 145,110,250 bushelia canadalaisiin ja 27,669,927 bushelia yhdysvaltalaisiin satamiin. Suurin osa yhdysvaltalaisiin satamiin kuljetetusta canadalaisesta vehnästä purettiin Buffalossa, sillä sinne kuljetettiin kaikkiaan 152,900,528 bushelia.

Vain kapitalistien radiopropaganda lienee sallittua

KYSYMYS PROPAGANDAN EHKÄISEMISESTÄ JA SENSUROIMISESTA TULEE TUTKITTAVAKSI

OTTAWA, marrask. 16. — Nimitettävän kuninkaallisen radiokomission tehtäväksi tulee tutkia miten voitaisiin ehkäistä valtiopetoksellisen ja muun propagandan harjoittaminen radion kautta ja miten voitaisiin sovittaa käytäntöön sensuurin harjoittaminen, niin, että radiota ei käytettäisi "sopimattomien" tietojen ja esitysten ynnä propagandan harjoittamiseen, ilmotetaan täällä asiaa tuntevasta lähteestä.

Kun porvarilliset politikoitsijat ja muut suuruudet saavat vapaasti käyttää radioita esityksiensä ja mielipiteidensä maailmalle tyrkyttämiseen, mutta kun se ehkäistään työväestöltä, niin muodostuu radiosta yksinomaan kapitalistisen propagandan välikappale. Sillä porvarillisissa piireissä käsitetään propagandaksi ainoastaan se mikä on lähtöisin työväestön ja eritoten vallankumouksellisen työväestön toimesta. Vaikka radio on tällä mantereella tähänkin saakka ollut ainoastaan vallassaolevan luokan propagandavälineenä, niin pyrkii hallitus edelleenkin pitämään sen samanlaisessa etuoikeutetussa asemassa, sillä se kykenee siihen harjoittamansa kapitalistisen diktatuurin kautta.

Elonkorjuutyöläisten päiväpalkat määrätty farmarien kokouksessa

Ilmottavat päätöksestään siirtolaisvirkailijoille ja rautateille

WINNIPEG, marrask. 16. — Sen johdosta, että viime elonkorjuun aikana oli suurta hälinää elonkorjuutyöläisten palkoista ja että Englannista tuotetut kaivostyöläiset väittivät tulleensa petetyksi suurilla lupauksilla palkoista, ovat Brandonissa vuotuista kokoustaan pitäneet Brandonin piirin United Farmers of Manitoba nimisen järjestön jäsenistön edustajat päättäneet, että elonkorjuutyöläisille tullaan maksamaan kuhiloimisessa neljä dollaria ja puinnissa neljä ja puoli dollaria päivässä. Kokous oli sitä mieltä, että määritelty palkkataksa tulee poistamaan sekaannusta ja väärinkäsityksiä. Hyväksytyistä palkoista päätettiin tiedottaa siirtolaisviranomaisille ja rautateille.

Suomalainen kaivostyöläinen ryöstetty Winnipegissä

WINNIPEG, marrask. 16. — Karl Bohm niminen suomalainen kaivostyöläinen on joutunut täkäläisellä C. N. R:n ratapihalla ryöstön uhriksi. Kun viisi miestä oli suunnitellut vapaakyydin ottamista täältä Port Arthuriin, niin oli kaksi heistä lyönyt Bohmia kivellä päähän ja vapauttanut hänet 200 dollarista. Sitä ennen oli kaksi miestä eronnut seurueesta. Poliisi oli pidättänyt heidät, mutta oli B. sanonut heidän olevan syyttömiä.

Ratamestari oli löytänyt Bohmin ja toimittanut hänet sairaalaan ja ilmottanut asiasta poliisille.

UUSI KEKSINTÖ MYRKKYKAASUN ALALLA

Lontoo, marrask .15. — Muuan englantilainen kemisti on keksinyt myrkyllisen kaasun, jota ei voida vastustaa minkäänlaisilla naamareilla. Kaasun ominaisuus on se, että se saattaa uhrinsa aivastamaan ja jonkinlaiseen humalaan, joka johtaa tiedottomuuteen, mitä kestää noin kuusi tuntia, jonka jälkeen uhri herää tuntematta muita seurauksia, kuin voimakkaan "krapulan". Mainittu myrkkypöly on näkymätöntä, mautonta ja hajutonta. Keksinnöllä arvellaan olevan suuri merkitys sotavälineenä.

GENERAL MOTORS LISÄÄ TEHTAITAAN OSHAWASSA

Toronto, marrask. 16. — General Motorsin autotehtaita Oshawassa tullaan laajentamaan niin, että maaliskuun 1 päivästä alkaen voidaan tehtaisiin ottaa lisää noin 300 työläistä.

Radiumimyrkytyksen uhrit

Itse keksijäkin kuollut samaan myrkytykseen, joka on jo riistänyt hengen lukuisilta työläistytöiltä

EAST ORANGE, N. J., marrask. 15. — Tohtori S. Von Sochoky kuoli eilen radiumimyrkytykseen, jonka oli saanut kokeillessaan keksimänsä radiumimaalin kanssa, jota käytettiin kellojen taulujen numeroiden maalauksessa. Samaan myrkytykseen oli aikaisemmin kuollut puolitusinaa työläisnaista. Muutamille tehdastytöille, jotka myöskin olivat saaneet kuolettavan myrkytyksen, myönnettiin joku aika sitten mitättömiä korvauksia, joiden suuruus nousi $600:in vuosieläkkeeseen ja $10,000:n kertakaikkiseen korvaukseen.

Tohtori Martland on antanut sellaisen lausunnon toht. Von Sochockyn kuolemasta, että se oli aiheutunut vainajan luustoon siirtyneistä radiumiaineksista, jotka ehkäisivät verta muodostavien elinten toiminnan.

5,000 kaivosmiestä lakkotaistelussa Pennsylvaniassa

Työläiset päättäneet jatkaa lakkoa vastoin unionsa johtajain lopettamiskehotuksia

PITTSTON, Pa. — Viisituhatta kaivosmiestä Pennsylvania Coal Companyn kovanhiilenkaivoksista ovat Browntownissa pitämässään kokouksessaan päättäneet jatkaa lakkotaisteluaan huolimatta taantumuksellisten johtajainsa McGarryn, Harrisin ja Hoganin kehoituksesta palata takaisin työhön. Lakko alkoi mainitun McGarryn määräyksestä, mutta näyttää hänellä olleen vain pyrkimyksenä saada työnantajat tunnustamaan hänen unionsa, ja kun tämä ei tapahtunut, koettaa hän nyt kaikin keinoin saada lakko päättymään.

Työläiset ovat sensijaan muuttaneet lakon todelliseksi taisteluksi työläisiä kiristävää urakoitsijasysteemiä vastaan, joka on ollut vallalla mainitun yhtiön kaivoksissa. Browntownin kokouksessa puhui myöskin uuden kansallisen kaivostyöläisten union johtaja Minerich kehoittaen kovanhiilenkaivajia yhteistoimintaan pehmeänhiilen kaivajien kanssa uuden union kautta.

McGarryn kopla on ajanut erikoisen kovanhiilen kaivajain union perustamista, mutta hänen politiikkansa ei eroa Lewisin taantumuksellisen sakin menettelyistä.

Coolidgen puhe — tulevan sodan enteitä

Vv. 1914—18 verisen näytelmän uudistuminen ei ole koskaan ollut lähempänä, sanoo Moskovan Pravda

MOSKOVA, marrask. 15. — Neuvostoliiton kommunistipuolueen virallinen äänenkannattaja, "Pravda", arvostellessaan presidentti Coolidgen aselepopäivän puhetta, lausuu, että se on enne tulevasta maailmansodasta.

"Amerikan imperialismi sopivasti merkitsi kymmenennen vuosipäivän aselevon solmiamisesta, joka lopetti maailman teurastuksen", sanoo lehti, ja jatkaa: "Presidentti Coolidge piti puheen, osoittaen kaikille ihmisille, joilla on silmää nähdä elävää totuutta, että ei koskaan Versaillesista lähtien ole maailma ollut niin lähellä vuosien 1914—1918 verisen näytelmän uudistumista."

TURNER VALLEYSTA LUONNONKAASUA REGINAAN

Calgary, Alta., marrask. 16. — Tulevana keväänä ryhdytään työskentelemään suunnitelman toteuttamiseksi, minkä tarkotuksena on kuljettaa Turner Valleyn luonnonkaasua putkijohtoa myöten Reginaan. Suunnitelman toteutamisen sanotaan tulevan maksamaan noin 20 miljoonaa dollaria.

KOULULAPSET OVAT LAKOSSA

Gore Bay, Ont., marrask. 15. — Täkäläisen kansakoulun jatkokoulun oppilaat ovat lakossa ja vaativat opettajansa erottamista. Kun koulun johtokunta oli moittimassa oppilaita, niin lähti koko oppilasjoukko ulos kouluhuoneesta. Pihalla he esittivät vaatimuksensa johtokunnan jäsenille.

"Vestrisin" tuho on tulos yhtiön rikollisuudesta

LAIVA EI OLLUT MERIKELPOINEN, PELASTUSVENEET LAHOT, MIEHISTÖ TAITAMATONTA

Toistasataa ihmistä joutui yhtiön huolimattamuuden ja ahneuden uhriksi

NEW YORK, marrask. 15. — Höyrylaiva "Vestrisin" haaksirikosta pelastuneet matkustajat ovat esittäneet lukuisia syytöksiä, joista ilmenee, että rikas Lamport & Holt yhtiö oli pitänyt laivansa mitä huolimattomimmassa ja kehnoimmassa kunnossa. Ahnehtiessaan voittoja mahdollisimman vähillä kustannuksilla oli laiminlyöty kaikki laivan pelastusvälineiden kunnossapito ja laiva kokonaisuudessaan oli erittäin kehnossa merikunnossa. Yhtiöllä ei luonnollisesti ollut mitään menetettävänä, sillä vakuutushan korvaa kaiken. Ja otaksuttiinhan, että kun laiva oli onnellaan jo suorittanut monet muut matkansa, niin samoin tulisi käymään nytkin.

Laiva oli kallellaan jo New Yorkista lähtiessä

Todistajat kertovat, että jo New Yorkista lähtiessä oli laiva kulkenut kallellaan, ja että kallistuminen toiselle sivulle lisääntyi heti avomerelle tultua, tuulen ja aallokon painaessa toista sivua huolimattomasti kiinnitetyn lastin siirtyessä toiselle laidalle. Joku on kertonut, että laiva oli tiettävästi ollut huonossa merikunnossa jo pitemmän ajan, sillä eräälläkin matkalla pari vuotta takaperin oli laiva arveluttavasti kallistunut myrskyssä, ollen jo silloin vähällä hukkua.

Tämän lisäksi syytetään laivan päällystöä siitä, että se laiminlöi kutsua apua kyllin ajoissa; että tarpeettomasti viivyteltiin laivan jättämisessä; ettei varoitettu matkustajia ja miehistöä vaarasta; että pelastusveneet olivat vuotavia, puuttuen niistä merkkituliaineksia y.m. varusteita; että lastiluukkujen päällykset olivat heikkoja ja ettei niitä suljettu kyllin tiukasti laivan lähtiessä; ettei miehistö pystynyt kyennyt käsittelemään pelastusveneitä taitavasti, vaan jättivät toiset veneet roikkumaan ilmaan, kunnes ne särkyivät laivan kylkeä vastaan tai menivät kumoon, jolloin niissä olleet henkilöt hukkuivat ja että osa miehistöstä kieltäytyi avustamasta veteen joutuneita pelastusveneisiin. Toiset laivamiehet ja upseerit sensijaan käyttäytyivät sankarillisesti. M.m. radiosähköttäjä pysyi paikallaan viimeiseen saakka, hukkuen laivan mukana.

Lapset ja naiset hukkuivat

Kamala tapaus onnettomuuden yhteydessä sattui, kun kaksi ensimäistä pelastusvenettä, jossa oli naisia ja lapsia, tuhoutuivat. Veneitä laskettiin vesille ilmeisesti taitamattomasti, sillä mainitut kaksi venettä roikkuivat ilmassa pari tuntia, ja niitä laskettiin vain tuuma tuumalta. Silloin laiva suuremmassa laineessa äkkiä kallistui tavallista enemmän, ja veneet paiskautuivat kappaleiksi sen kylkeä vasten. Laivassa oli vain 13 lasta ja 37 naista. Kaikki lapset hukkuivat siinä laivaan jääneiden silmien edessä ja naisista saatiin pelastetuksi vain 10. Silminnäkijät kertovat, että lapsien päälle oli pantu liian suuria pelastusvöitä, joten ne luistivat niiden välistä ja upposivat. Pelastusveneet olivat kehnot, että eräskin upposi kerittyöään vasta n. 100 jalan päähän laivasta.

Hukkuneiden lopullinen määrä

Viimeisten tietojen mukaan oli "Vestrisillä" 328 henkilöä, joista 129 matkustajaa ja 199 miehist.kuuluvaa henkilöä. Pelastetuksi tulivat 60 matk. ja 154 laivamiestä, eli yht. 214. Todennäköisesti hukkuneiden luku on 69 matkustajaa ja 45 laivamiestä, yht. 114 henkilöä. Ruumiita on löydetty 22, mutta vain muutamat on tunnettu, sillä useimmat ruumiit ovat haikalojen raatelemia.

MILJONÄÄRIKENRAALI KONSERVATIIVIPUOLUEEN JÄRJESTÄJÄKSI

Otawa, marrask. 16. — Kenraalimajuri Alexander Duncan McRae, joka istuu parlamentissa North Vancouverin edustajana on määrätty konservatiivisen puolueen rempallaan olevan koneiston organiseeraajaksi. Tämä sotaherra sai joku päivä takaperin pari miljoonaa dollaria osuudestaan eräässä länsirannikon puutavaraliikkeessä.

Canadassa ei ole työtä muille kuin maanviljelijöille

KYYDIN VARASTAMISYRITYKSESTÄ KUUKAUDEKSI VANKEUTEEN JA KARKOITETTAVIKSI

QUEBEC, marrask. 16. — Tuomittuaan neljä, viime kesänä maahan tullutta brittiläistä nuorukaista kuukaudeksi vankeuteen ja sen jälkeen karkotettaviksi, kun olivat tunnustaneet itsensä syyllisiksi yritykseen varastaa vapaa kyyti Atlannin poikki, antoi tuomari Choquette nuorukaisille kehotuksen "kun olette palanneet takaisin kotimaahanne, niin kertokaa ystävillenne, että täällä ei ole heille mitään työtä, elleivät ole maanviljelijöitä. Teidänlaatuisten nuorten ja mitään ammattia taitamattomien miesten johdosta olisi suoritettava tutkimus. Olen pakotettu tuomitsemaan teidät len pakotettu tuomitsemaan teidät vankilaan, mutta tuomion kärsittyänne tullaan teidät karkottamaan. Toivon, että olette oppineet läksynne."

Nuoret miehet olivat saaneet maassa ainoastaan tilapäisiä töitä ja kun olivat rahattomia, niin olivat he päättäneet yrittää saada vapaan kyydin takaisin kotimaahansa.

Tuomari Choquette on tunnettu avomielisimmäksi ja rohkeimmaksi canadalaisista tuomareista ja on monasti herättänyt huomiota lausunnoillaan.

Ontarion hiiltä kaivettaisiin höyrylapiolla

POHJOIS-ONTARION HIILEN KELPOISUUTTA TUTKITAAN OTTAWAN LABORATORIOSSA

TORONTO, marrask. 16. — Jos Abitibijoen varrella ja muuallakin pohjois-Ontariossa löytyvä ligniitti (ruskohiili) osottautuu parhaillaan Ottawan laboratoriossa suoritettavissa kokeissa kelvolliseksi, niin tullaan sitä todennäköisesti kaivamaan höyrylapioiden avulla, sillä hiili lepää niin matalalla, että sen kaivamisessa ei käytetä maanalaisia käytäviä, vaan poistetaan ohut maakerros hiilisuonien päältä höyrylapioiden avulla.

Nyt suoritettavat kokeet ovat ensimäiset suuremmassa mittakaavassa suoritettavista. Vaikkapa kokeissa havaitaisiin, että hiiltä ei voida sellaisenaan käyttää, niin saatetaan sitä käyttää hyödyllisesti monella muulla tavalla, kun se jauhetaan ja käsitellään kemiallisilla menettelytavoilla.

Lähiaikoina tullaan julkaisemaan kaivosministeriön tutkijain selostus mainituista hiilialueista. Jos siitä käy selville, että hiiltä löytyy kaupallisessa määrässä, niin tullaan maakuntahallituksen toimesta, kun kokeiden tulokset ovat tulleet selville, todennäköisesti ryhtymään alustaviin toimenpiteisiin alueiden tarkempaa tutkimista ja mahdollista kehittämistä varten.

Kuusi militaristia kuollut

Menettivät henkensä lento-onnettomuudessa Texasissa

SAN ANTONIO, Texas, marrask. 15. — Kuusi miestä surmaantui, kun armeijan kuljetuslentokone putosi ilmasta Corpus Christi-tien kohdalla n. 10 mailin päässä Brooksin sotilaslentokolusta. Onnettomuus tapahtui 3,000 jalan korkeudessa, kun toinen lentokoneen tasoista äkkiä irtautui koneesta. Kuolleet sotilashenkilöt löydettiin yhdessä kasassa murskautuneen koneen hytistä. Koneen etuistuimilla olevat ohjaaja Dyer sekä kersantti Giedenhaler pelastuivat, kun pääsivät koneesta irti, ja heittäytyivät laskuvarjostimien varaan. Tapaus sattui manööverien yhteydessä.

NOBELIN PALKINTOJA JAETTU

Tukholma, marrask. 15. — Nobelin kemianpalkinto vuodelta 1927 on annettu Munichin yliopiston professori Heinrich Wielandille ja vuoden 1928 palkinto Göttingenin yliopiston professori Adolf Windausille.

Nobelin kirjallisuuspalkinto vuodelta 1928 on annettu norjalaiselle naiskirjailijalle Sigrid Undsetille. Vuoden 1928 palkinto on annettu Ranskan akatemian jäsenelle Henri Bergsonille.

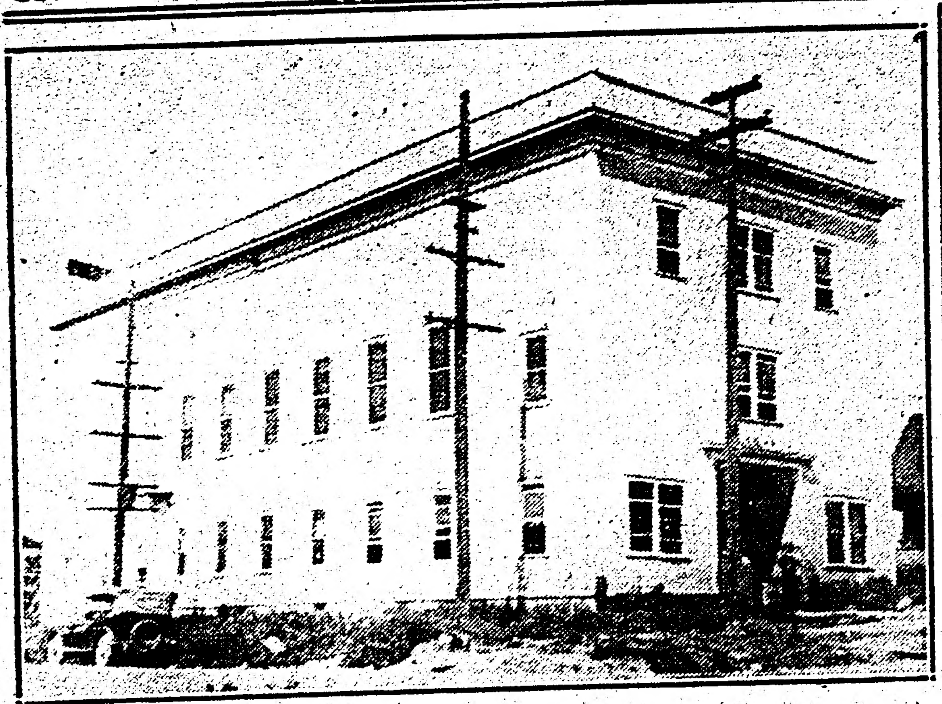

Canadan Suomalaisen Järjestön Vancouverin osaston omistama Clinton-haali. Viime toukokuun 1:nen päivä tuli kuluneeksi 15 vuotta siitä, kun tämä talo vihittiin tarkoitukseensa. Nuoresta iästään huolimatta ovat sen seinät jo nähneet monensuuntaista toimintaa. Aina on talo kuitenkin ollut järjestyneiden työläisten käytettävissä, heidän kokoontumis-, kehitys- ja huvittelupaikkansa. Eikä aina yksinomaan suomalaisten, vaan ovat siellä usein toimineet muunkin kieliset työläiset.

Kansalaisten riennoista Vancouverissa

Pintapuolinen tarkastelija voi helposti päästä sellaiseen käsitykseen, että suomalaisilla täällä Vancouverissa ei ole lainkaan muita rientoja kuin rumojakkasappain ja koiratorppain runnaus. Mutta tämänlainen johtopäätös asiasta on harhaan johtava. Toiset taasen voivat väittää, että edellämainitut edesottamiset eivät ole mitään rientoja, että ne ovat vaan leivänhankintakeinoja eli ammatteja. Tämän kirjoittaja on kuitenkin saanut asiasta sellaisen käsityksen, että ihmisten kaikki edesottamiset — toiminnat — pohjautuvat juuri tuohon leivänhankintakysymykseen. Kun työläiset esimerkiksi eivät saa kylliksi leipää ja tulevat huomaamaan, että he yksityisinä eivät voi pakottaa työnantajaa antamaan itselleen leivänlisää, niin he liittyvät yhteen ja joukkona pakottavat työnantajan lisäämään leipäannostaan. Ja ovatpa jotkut työläisistä jo tulleet huomaamaan, että leipää ei voida venyttää riittävän leveäksi niin kauan kuin leivänvalmistusvälineet ovat joidenkin harvojen yksityisomaisuutena. Ja siksi he ovatkin päättäneet ottaa nuo valmistusvälineet omiin hoiviinsa sopivan hetken tullen. Siis kaikki on pelkkää leipäpolitiikkaa. Ja tämä leipäpolitiikka ei rajotu yksinomaan maallisiin pyrkimyksiin, vaan voidaan se ulottaa n.s. henkisten rientojen eli uskonnon alallekin. Uskovaiset eivät kylläkään näennäisesti perusta paljoa jokapäiväisestä leivästään, mutta se onkin helposti ymmärrettävissä kun tiedetään, että he omaavat käsityksen, jonka mukaan heidän todellinen elämä alkaa vasta kuoleman jälkeen. He siis ponnistelevat tämän kuolemanjälkeisen elämän turvaamiseksi, kokoovat [illegible]. Eikä tarkoitukseni olekaan nyt pohtia yksityistä laatua olevia leivänhankintakeinoja vaan pakistä sellaisista leivänhankintakeinoista, jotka yleisesti tunnetaan yhteispyrintöjen nimellä.

Maassa maan tavalla tai maasta pois.

Tätä määritelmää ovat suomalaiset täällä Vancouverissakin noudattaneet, sillä heidän yhteispyrintönsä ovat aina olleet senmukaisia minkälaiset virtaukset kulloinkin ovat olleet vallitsevina maan varsinaisessa työväenliikkeessä. Jonkinlaista vuorovaikutusta on aina pidetty yllä "toiskielisten" kanssa, joskin varsinainen yhteistoiminta useimmiten on ollut heikkoa. Ja niin ovat suomalaisetkin toiminnat aina olleet jakaantuneina eri ryhmiin näiden vallitsevien virtausten mukaan, ainakin viimeiset parikymmentä vuotta.

Varhaisempana aikana, jolloin Canadan Sosialidemokraattinen puolue ja Canadan Sosialistipuolue olivat vielä elinvoimaisia ja vallitsevia, jakaantuivat suomalaisetkin työläiset pääasiallisesti näitä vastaaviin kahteen ryhmään. Näiltä ajoilta lienee mainitsemisen arvoinen, se silloin vallinnut haalien rakennuskuume, jonka paikkakunnalla pitemmän aikaa olleet toverit vielä muistavat. Ponnisteltiin kahden haalin rakentamiseksi yhtäaikaa. Näistä haaleista kuitenkin toinen, Canadan Sosialistipuolueeseen kuuluvien ainesten rakentama, joutui jo aikaiseen yksityisen henkilön haltuun. Toinen sitävastoin on ollut koko ajan ja on edelleenkin työläisten määrättävissä ja käytettävissä, kuuluen nykyään Canadan Suomalaisen Järjestön täkäläiselle osastolle. Myöhäisempiä tekijöitä täkäläisten suomalaisten työläisten yhteispyrinnöissä ovat olleet O.B.U. ja I.W.W. Kaikki nämä eri virtaukset aikanaan saavuttivat, mikä enemmän mikä vähemmän, jalansijaa täkäläisen suomalaisen työläisaineksen keskuudessa. Nyt näistä edellämainituista järjestöistä ei kuitenkaan ole enään jälellä muuta kuin muisto, paitsi I.W.W. joka edelleenkin koettaa pitää yllä kituvaa elämäänsä jonkinlaisten "renkaiden" avulla.

Kommunistipuolueeseen

ovat täälläkin järjestyneet kaikki parhaat ainekset näistä edesmenneistä järjestöistä, sellaiset ainekset, jotka ovat voineet seurata aikansa taloudellista kehitystä ja yhteiskunnallisten mullistusten aikaan saamia muutoksia, sekä paikallisesti että yleensä koko maailmaa käsittävässä mittakaavassa. K.puolueen [illegible] paikallisosaston ohella he toimivat lukuisissa [illegible] järjestöissä [illegible] ainoastaan [illegible] käytännössä. He ovat [illegible] tullut huomaamaan, että [illegible] työläisten [illegible] leivänvalmistusvälineet [illegible] pois niiden nykyisiltä omistajilta, työläisten itsensä määrättäväksi ja käytettäväksi parhaan harkintansa mukaan. Ja he myöskin keskeytymättä työskentelevät tämän päämäärän saavuttamiseksi.

Mutta kaikki työläiset eivät voi seurata kehityksen kulkua ja siten pysyä yhdessä rintamassa toisten luokkatoveriensa kanssa, tai sitten he tietoisesti haluavat puolikoida kaikkia työläisten yhteisiä pyrkimyksiä vastaan. Luullen suorittavansa suurenkin urotyön kun toisinaan onnistuvat jarruttamaan joitakin työläisten toimenpiteitä, samalla lämmästen itseäänkin korvalle aivan yhtä lujaa kun toisiakin. Sillä työväenliikkeeseen kohdistettu isku, oli se sitten suurempi tai pienempi, koskee koko työväenluokkaa. Mutta sitä nämä ainekset eivät [illegible] perusta. Ja [illegible] muokkasivatkin tänne

kannatusrenkaan,

jonka tarkotuksena sanotaan olevan kannattaa teollisuusunionismia. Mutta tämän joukon entiseen toimintaan katsoen tätä rengasta voisi paremmin nimittää kaikenlaisen unionismin hävittämisrenkaaksi. Kaikesta päättäen on tämän renkaan takojilla, sitä [illegible] tarkoituksena saada sitä jonkinlainen tulsu, jonka avulla voisivat vastustaa kommunistien yhä laajenevaa vaikutusvaltaa työläisten keskuudessa. Se seikka, että tätä rengasta [illegible] työväenliikkeen [illegible] sitä tosiasiaa, että se on yksi rengas vaikka nykyisin koko maailman laajuisessa kommunismivastaisessa [illegible] — yhtymässä, joka tänäpäivänä ilmenee [illegible] omissa riveissä, [illegible] luokka [illegible] edistysmielisiä pyrkimyksiä vastaan. Kaikki heidän "oikeaoppiset" "vallankumoukselliset" fraasinsa eivät voi tätä asiaa muuksi muuttaa, sillä teot puhuvat äänekkäämmin kuin sanat. Samalla kuin tämä rengas näin kantaa kortensa taantumuksen yhteiseen kekoon, kannattaa se myöskin voimiensa mukaan uppoamaisillaan olevaa Industrialisti riepua, täten ikäänkuin täydentäen alkamaansa työtä painetun sanan avulla. Eräs toinen koplakunta muodosti täällä joku aika sitten

Suomi kehitysseura-

nimisen yhtymän. Tämä yhtymä, jonka alkuunpanijoina ja johtavina henkilöinä myöskin tapaamme entisiä työväenliikkeessä mukana olleita luopioita, ohjaa ainakin näennäisesti toimintansa henkimaailmaan ja siksi nimittääkin itseään "puolueettomaksi". Ja mahdollisesti se tällä puolueettomuudellaan ja spiritistisillä opeillaan onnistuukin johtamaan harhaan joitakin vähemmän tietoisia työläisiä. Mitään huomattavampaa laajenemisen mahdollisuutta ei heidän toiminnallaan kuitenkaan ole, sillä työläiset suurelta osalta ovat jo vapautuneet uskonnon kahleista siinä määrin, että he eivät enää usko kummitusjuttuihin ja muihin haudantakaisiin vouhotuksiin.

Näiden "puolueettomien" spiritistien toiminnasta ei työväenliikkeen edistymiselle siis ole suurtakaan haittaa. Syy ei kuitenkaan ole siinä, etteikö tämän liikkeen alkuunpanijoilla olisi halua jarruttaa, vaan siinä, että he ovat ottaneet käytäntöön liian vanhan ja uloskuluneen jarrutuslaitteen.

Tietoisena siitä, että edelläkerrotussa "renkaassa" ja mahdollisesti "spiritistiseurassakin" on mukana joitakin harhaanjohdetuita mutta silti itsensä ja luokkansa parasta harrastavia työläisiä, en voi olla huudahtamatta, että

älkää väärin käyttäkö etsikkoaikaanne

Meillä työläisillä näillä mailla on vielä n.s. etsikkoaikaa. Mutta tämä aika tulisi tarkoin käyttää varustautumiseen yhteistä rynnäkköä varten kapitalismin linnoituksia vastaan, sillä tämä näennäinen rauhanaika ei täälläkään kaikesta päättäen tule pitkälti jatkumaan. Ja samalla tulee muistaa, että henkilö joka kerran alkaa vastustamaan työväenliikettä, vaikkapa vaan pienemmälläkin kiusanteolla, niin hän, jos ei aikanaan tee kokokäännöstä ympäri, luisuu tällä kaltevalla pinnalla yhä alemmaksi ja alemmaksi, kunnes ratkaisevan hetken tullen löytää itsensä kokonaan porvarien leiristä taistelussa luokkatovereitaan vastaan. Näin on käynyt monelle luokkamme jäsenelle ennen teitä ja jotta teille ei kävisi samoin niin palatkaa takaisin tältä kaltevalta pinnalta ennenkuin se on myöhäistä. Ja liittykää kommunistipuolueeseen ja muihin todella työväen etua ajaviin järjestöihin.

Ja teille, jotka tietoisesti rakennatte sulkuja työväenliikkeen tielle, niin teille ei kannata puhua mitään, sillä te tulette hautaantumaan tämän kieron yhteiskuntajärjestelmän mukana raunioihin. Raunioihin joille voittoisa työväenluokka tulee rakentamaan uuden ja valoisammman yhteiskunnan.

— f. — t.

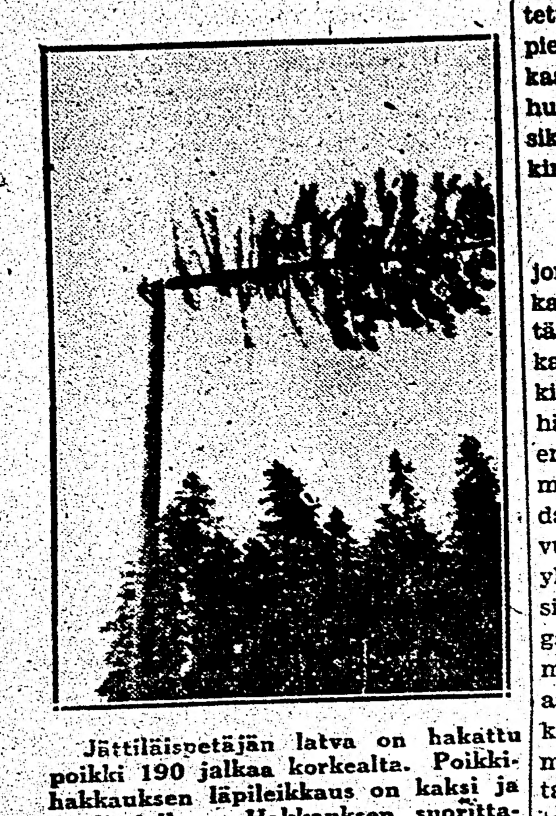

Jättiläispetäjän latva on hakattu poikki 190 jalkaa korkealta. Poikkihakkauksen läpileikkaus on kaksi ja puoli jalkaa. Hakkauksen suorittajien ei ole nähdään rungon latvassa, missä hän pysyy jalkoihin kiinnitettyjen teräskannuksien sekä vyö- ja köysilaitteen avulla. Hakkaajaa nimittävät B. C:n metsämiehet "rikariksi".

Western Fuel Co. ja kaivostyöläisten järjestyminen

KAIVOSTYÖLÄISEN KIRJE

Kaivanto-oloista Vancouver-saarella, etenkin Nanaimossa, on useaan kertaan kirjoitettu lehtien palstoilla. Samaten on suullisia julistuksia ja kehoituksia esitetty kaivostyöläisille järjestymisen tarpeellisuudesta ja merkityksestä olemassaolon taistelussa.

Western Fuel Co. Nanaimossa on vanhimpia komppanioita Nanaimon ympäristöllä. Se on perustettu yli viisikymmentä vuotta takaperin. Saanut kuten tavallista maat ja mannut hallitukselta ilmaiseksi. Omistaen nykyään arvokasta tukkimetsää 42,500 eekkeriä. Samaten hiilioikeudet. Omistaen suorissa numeroissa lausuen 27,000 eekkeriin. Nämät arvokkaat omaisuudet on, kuten sanottu, saatu ilmaiseksi ja vieläpä hallitus on avustanut niiden avauksessa. Puhumattakaan kaikesta muusta kiinteästä ja irtaimesta omaisuudesta, joka nyt sijaitsee Nanaimossa ja ympärillä. Käynnissä ollen nykyään neljä eri kolikaivantoa kaikkine niihin kuuluvine koneistoineen, jotka ovat viimeisteltyä muotia, huomioon ottaen työn tehoisuuden. Sitten on komppanialla vielä se etuisuus, että ei ole pitkiä matkoja maitse kuletettavana kolia, saadakseen maailmanmarkkinoille. Sillä kaivannot sijaitsevat aivan meren rannassa. Vieläpä kaivetaankin suurin osa kolia meren alta. Laadultaan koli on kovaa kolia, voi kilpailla markkinoilla minkä maan kolin kanssa tahansa.

Sitten työläiset, eli kolinkaivajat!

Komppanialla oli työssä viime vuonna 800 miestä maanalla. Ja suorissa numeroissa sanoen 400 miestä maanpäällä. Siihen kuuluen, sitten kaikki työläiset mitä on komppanian palkkalistalla. Sisältyen maanpäällystyöläisiin 200 huonosti palkattua kiinalaista. Viime vuonna, komppanian oman raportin mukaan, tämä edellämainittu joukko tuotti kolia markkinoille 570,000 tonnia, jonka arvo myytäessä, keskimääräinen hinta tonnille ollen $5.00, tekee summan $2,850,000.

1925, jolloin palkkoja alennettiin 60 senttiä päivää kohti; asetettiin komitea tutkimaan kuinka suuret ovat tuotantokustannukset kolitonnia kohti, kun komppanian herrat väittivät, että ellei palkkoja alenneta niin ei kannata kaivoksia pitää auki. Tutkimuksen tuloksena komitea ilmoitti tuotantokustannukset tonnia kohti olevan $1.25. Tämän kun laskemme tuotantokustannuksiksi saamme summan $721,500. Se summa vähennettynä ulosmyyntisummasta, jää herroille puhtaaksi voitoksi yli kaksimiljoonaa dollaria vuodelta 1927.

Nyt me tiedämme, että vain työläisten työvoima tekee komppanioille mahdolliseksi noiden huikeitten voittojen kokoamisen. Olkoon komppanialla vaikka miljaardin dollarin arvoiset omaisuudet kaikkine koneineen, niin ne ovat kaikki arvotonta, kuollutta ellei heillä ole työvoimaa käytettävänään. Niin ollen se on työläisten työvoima, jonka kautta ainoastaan herrat voivat nuo miljoonansa tehdä.

Miksi työläistoverit kärsimme tuollaista suunnatonta riistämistä? Siinä on kysymys, johon kohta löytyy yhtä monta vastausta kuin on työläistäkin. Ja niin ollen se on erimielisyys, eli suoremmin sanoen järjestymättömyys, joka antaa herroille mahdollisuuden työn lailliseen varastamiseen.

Miksi työläiset ovat erimielisiä, esimerkiksi sellaisellakin työalalla kuin kolituotanto, jossa jokainen mies on samassa pimeydessä, yhtä mustana kuin koli, maan alta ylös noustessaan?

Pitääkseen työläiset erimielisinä, siihen on herroilla monta tepsivää keinoa. Ensimäinen vaikuttavin, ja ehkä enimmän käytetty on palkkausjärjestelmä. Esim. miehiä työskentelee samassa työpaikassa, tehden saman työmäärän, laadultaan työ ollen yhtäläistä. Mutta sitten kun miehet saavat maksukotelonsa, niin siinä on melkein joka miehelle eri tavalla maksettu. Yksi mies on saanut seitsemän dollaria, toinen kuusi dollaria, kolmas viisi dollaria j.n.e. tullen alas kolmeen dollariin kahdeksaankymmeneen senttiin.

Nyt ne miehet, joille on maksettu seitsemän, kuusi ja viisi dollaria, ovat tyytyväisiä, eivät puhu mitään olojen nurinkurisuudesta, vieläpä kotikeskusteluissa arvostavat itseään oikein miesten mihiksi.

Mutta ne miehet, joille on maksettu tuo alin palkka, he kiroavat ja siunaavat, että minkä laskun tuolla summalla nyt ensin maksaa ja minkä jättää maksamatta. Heissä alkaa myös ensiksi ilmetä yksimielisyyden hyve. Mutta kuten edellä on sanottu, niin se on ainoastaan osa miehistä, jotka vaistomaisesti tajuavat miltä suunnalta heillä olisi apu tulossa ja millä keinoilla päästä pulasta, johon herrat ovat heidät ajanneet. Mutta päästäkseen pulasta, siihen on saatava kaikki työläiset tuntemaan puristuksen, ja myöskin tuntemaan osanottoa vierustoverinsa kohtaloon.

Mutta kuten sanottu, korkeasti palkattu mies ei vielä näe mitään nurinkurista tässä palkkausjärjestelmässä. Useasti vielä tapahtuu niinkin, että tuo korkeasti palkattu mies on työkyvyltään paljon alapuolella tuota huonosti palkattua miestä. Mutta siihen sisältyy se, että tuo hyväpalkkainen mies on herrain uskottuja miehiä. Hän se on kielenä ja korvana, jos sattuu kuulemaan miesten puhuvan tai toimivan siihen suuntaan, että olisi järjestäydyttävä, silloin on korvat pitkällä kuin aasilla, ja kieli kätevänä kuin satakielen, aina myöntämässä, että niin, ja niin sitä meidän pitää tehdä. Sen jälkeen mennäkseen herrain puheille, että nyt on hän löytänyt oikein itse pirun työläisen hahmossa. Minun neuvoni on, että välttyäksemme ikäviltä seurauksilta, on parhain nyt heti lähettää tuo mies kilometritehtaalle ennenkuin se vilitsee koko joukon. Niin on saanut useampi lähdön [illegible] sen kautta, jota on pitänyt luotettuna toverina.

Tämän edelläkerrotun tapaisena on tilanne ollut jo monta pitkää vuotta Nanaimossa ja ympärillä, ja samanlainen se on vielä nytkin. Sillä viimeisen järjestämisryntäyksen aikana saatiin ainoastaan puolet miehistä tajuamaan, mitä heidän velvollisuuksiinsa itseään ja luokkaansa kohtaan ihmisenä kuuluu. Rohkeimmat saivat loputilin kouraansa. Toiset ovat hiljaa kuin hiiret, epäilevät toinen toistaan, että tuokin mahtaa olla komppanian kätyri. Mutta kaikesta herrain terrorista huolimatta ja kätyrien kielittelyistä on vielä järjestössä jälellä kunnioitettava lukumäärä miehiä, jotka ymmärtävät että päästäkseen tästä kurjasta olotilasta, heidän on järjestyttävä tiukasti yhteen ennenkuin on mahdollista sanella herroille vaatimuksemme. Ei ainoastaan tämänpäivän tarpeista; vaan järjestelmän muuttamisesta semmoiseksi, jossa ei ole riistäjiä, ja riistettäviä; vaan ihmisiä. Silloin kohotetaan tunnuslause **"joka ei työtä tee, ei hänen syömäänkään pidä.** —S.

Lännen Kaiku — Vancouverin osaston sekakuoro. Tämä kuoro on vielä verrattain nuori, musikaalisessa ymmärryksessä, mutta siitä huolimatta ovat he jo valmistaneet yleisölle monta nautintorikasta hetkeä ohjelmailtamien y.m. tilaisuuksien yhteydessä, ja kokonaisia iltojakin. Riittäköön heillä tarmoa ja innostusta.

Muistelmia menneisyydestä

Nyt kun Vapaus ilmestyy erityisenä B. C:n aluenumerona, ja koska se on ensimäinen laatuaan, niin lienee asianmukaista tehdä pieni silmäys menneisiin tapahtumiin, sikäli kuin se muistelmien perusteilla on mahdollista. Ja rajoittuu tämä ainoastaan Vancouver-saaren hiilikaivosalueilla olevain suomalaisten yhteistoimintaa kosketteIevaksi. Eikä tämän kyhäelmän tarkoitus ole sanoa mitenkään tyhjentävästi näin laajaperäisestä asiasta, onpahan vain jutustelua sellaisena kuin tuo kysymys on allekirjoittaneen mielessä säilynyt.

Matti Kurikka

Se oli elokuussa 1900, kun Matti Kurikka saapui Nanaimoon, B. C:aan, Australiasta, jonne hän oli matkustanut pienen toverijoukon kanssa Suomesta, tarkoituksella perustaa sinne Kurikan haahmoittelema ihanneyhteiskunta, jonka avulla, kuten M. K. selitti, päästään pakenemaan pois tämän pahan maailman meuruavasta myllerryksestä. Mutta koska se homma ei siellä päässyt edes alkuunkaan, niin siksi hän, M. K., joidenkin täällä ennestään asuneiden suomalaisten kehoituksesta saapui tänne B. C:aan edellä mainitussa tarkoituksessa. Jo saman vuoden syksyllä hän teki ensimäisen matkan Malkosaarelle J. Tanttarin kanssa avonaisella pienellä purjeveneellä, jota matkaa voidaan pitää varsinaisena Kalevan kansan siirtolan alkulähteenä. Tässä ei nyt kuitenkaan ole tarkoitus lähteä siitä sen enempää kertomaan. Siitä on mainittu vain siksi, että niistä ajoista alkaen on täkäläisen suomalaisen väestön keskuudessa alettu harrastaa työväenliikettä. Mitä yhteistoimintaa on sitä ennen ollut, on se ollut kirkollista ja raittiusseuraelämää.

Taistelu uskontoa vastaan

Kun Nanaimossa v. 1901 alkoi ilmestyä Aikalehti, jota M. Kurikka toimitti, oli sen pääasiallisena sisältönä, Kalevan kansan asian edustusta lukuunottamatta, hyökkäys kirkollista pimitystä vastaan, joka niinä aikoina oli ehkä mahtavimmillaan. Seuraus siitä oli, että mainittu lehti sai vanhoillismielisen suomalaisen siirtolaisväen yleisen vastustuksen koko Amerikan mantereella; ja samalla vapaamielisen väestön osan suosion, joiden luku noina aikoina ei luonnollisesti ollut suuri, mutta oli se joukko erityisen innostunutta, koska se oli vapaamielisyyteen heräämisen ensi innostuksen aikaa.

Toisena tekijänä, mikä B. C:ssa antoi noina aikoina erityisen huomion työväestön keskuudessa yleensä, oli se, että B. C:n maakunnan lainlaatijakuntaan valittiin Vancouver-saaren hiilialueelta Nanaimosta ja Newcastelista (Ladysmith) Socialist Party of Canadan ehdokkaana edellisestä paikasta Jimmy Hawthornewaithe ja jälkimäisestä Parker Williams, jotka molemmat niinä aikoina tunnustettiin, varsinkin ensinmainittu omaamansa etevät puhujaominaisuudet huomioon otettuna, kyvykkäiksi työläisten edustajiksi. Siitäpä johtuikin, että koko mantereen luokkatietoisuuteen heräävän työväen katse oli kohdistettu B. C:aan. Se oli ikäänkuin valonsoihtu äärimmäiseltä länneltä, joka vilkutti vapauteen pyrkiville työläisille, minne heidän on kuljettava.

Ja täytyy sanoa, että niin puutteelliset kuin työväestön suojeluslait ovatkin B. C:n maakunnassa, niin on se juuri B. C., jossa on ensimäiseksi Canadassa saatu työpäivä 8-tuntiseksi kaivostöissä, laskettuna siitä ajasta, kun kaivosmies laskeutuu kaivantoon ja jälleen palaa maan päälle. Samaten se on ensimäisten joukossa työläisten vahingonkorvauslain laadinnassa, äitiys-, vanhuusvakuutuksessa j.n.e. Tällä ei nyt ole tarkoitus väittää, että olot täällä nykyään enempää kuin milloinkaan olisivat olleet työläisille yhtään sen varmemmat kuin missään muuallakaan. Mutta kun niinä aikoina, joista tässä on kysymys, oli yleisenä käsityksenä se, että tämä yhteiskuntaelämä kyetään järjestämään lainlaadinnallista tietä, niin siinä suhteessa oli B. C. ikäänkuin uranuurtajana ja siksi vapauteen pyrkivät orjat näkivät jotakin itselleen kuuluvaa äärimmäiseltä länneltä tuikuttavan.

Sosialistiosaston perustaminen

Mitään järjestettyä, yhtenäistä toimintaa suomalaisen työväestön keskuudessa tällä alueella ei kuitenkaan ilmaantunut, tarkoitan poliittisella alalla, ennenkuin alkupuolella vuotta 1907. Silloin oli Hilda Sikanen kiertelemässä puhujamatkalla. Hän pysähtyi tällä saarella pitemmän aikaa ja hänen alotteestaan perustivat silloiset Nanaimon suomalaiset Canadan Sosialistipuolueeseen kuuluvan osaston. Siihen liittyi joitakin jäseniä myöskin Ladysmithistä, koska viimeksimainittuun paikkaan ei silloin vielä uskallettu osastoa perustaa. Matkan pituuden tähden toiminta kuitenkin tuli hankalaksi ladysmithilaisille ja joutuivat he olemaan enempi nimellisiä jäseniä kuin toimivia, ja niinpä siis vuoden 1908 tammikuulla oli jo tultu niin paljon rohkeammiksi, että uskalsimme perustaa osaston myöskin Ladysmithiin.

Ensin oli kaikki kuten se millä hyvänsä alkavalla toiminnalla tapaa olla. Toimittiin parhaan ymmärryksen mukaan, oltiin innostuneita, soraääniä ei paljon kuulunut. Mutta pitkälle ei tuo sopuisa yhteisymmärrys kestänyt. Osaston perustavina jäseninä oli muun muassa V. J. Laaksonen. Ja hän kun oli Malkosaarella ollessaan opinut M. Kurikkaa jumaloimaan, ja Matti oli noina aikoina New Yorkin Uutisten päätoimittaja, mikä lehti oli tällä mantereella huomatuin teosoofisten hassutusten edistäjä ja rikosromaanien y.m. töskän julkaisija sekä silloisen sosialistisen liikkeen mitä kiivain vääristelijä ja mustaaja. Nyt kun V.J.L. oli kerran oppinut Mattia pitämään jumalanaan, niin hän luonnollisesti otti kaikki täydestä mitä Matti sanoi. Ja niin hän toimi S.O. jäsenenä mitä innokkaammin sanotun lehden levittäjänä, ja koska Matilla vielä niinä aikoina ajattelemattomien työläisten keskuudessa oli kokolailla särkymätön pyhimyskehä entisyytensä perusteella, niin hänen toimittamallaan lehdellä, kun sitä lipeväkielinen henkilö edusti, oli luonnollisesti hyvä menekki.

Tuosta hommasta sanottua asioitsijaa huomautettiin, ettei se sovi puoluejäsenelle. Mutta hänpä olikin semmoinen poika, joka ei antanutkaan panna "suitsia suuhunsa" kuten hänen omat sanansa kuuluivat. Ja tulos oli, että Ladysmithin osastossa alkoi sisäinen kahnaus, joka vuosien kuluessa kehittyi niin pitkälle, että tammikuulla 1912 V.J.L. kutakuinkin yksimielisesti eroitettiin Ladysmithin osastosta, ja niin ollen myöskin Sosialistipuolueesta. Ennen tuota erotuspäätöstä allekirjoittanut kehotti V.J.L:ää itse erkanemaan pois puolueesta, koska hän ei kerran voinut luopua M. K:n lehden asiamiestoimesta. Mutta se ei tuottanut mitään tulosta. Sitte tuota erottamispäätöstä vastustajien keskuudessa selitettiin sillä tavalla, että Vikki oli liian viisas mies olemaan niiden jästipäiden joukossa, ja siksi ne hänet erottivat. Sanotun henkilön myöhäisemmät toimet ovat kyllä todistaneet tuon erottamispäätöksen olleen ehdottoman oikean, sillä palkkatyöläisenä ollen on hän jo pitkiä vuosia ollut mitä mustimman taantumuksen edustaja.

Sitten v. 1912 syyskuulla alkoi Vancouver-saaren hiilenkaivajain kaksivuotinen lakko

Ja tuo lakko se taas vaikutti omalla tavallaan Ladysmithin S.S.O. toimintaan. Silloin oli järjestytty U.M.W. of A:liittoon ja niinä aikoina oli tuo liitto taistelukykyynsä nähden hyvin voimakas. Sen puolesta maksettiin säännöllistä lakkoavustusta koko lakon ajan, viimeistä kuuta lukuunottamatta. Tuon lakon aikana oli Ladysmithin S.S.O:n toiminta kasvanut sekä jäsenmäärään että toimintakykyynsä nähden suuremmaksi kuin se koskaan on ollut. Siitä taas oli seurauksena, että niissä piireissä, joissa osaston toimintaa katseltiin karsain silmin, suunniteltiin vastaiskua. Siitä rähinästä, jota silloin käytiin, ei ole tässä tarvis kertoa, vaikkakin se mukana olleille oli joskus hyvinkin mielenkiintoista. Lopputulos oli kuitenkin, että v. 1914 maaliskuulla osasto joutui rakentamaan itselleen haalin.

Tuota aikaa muistellessa vieläkin tuntuu mielenkiintoiselta se innostus ja uhrautuvaisuus mikä jäsenistössä vallitsi. Oli oltu puolitoista vuotta lakossa. Oltiin rahattomina, eikä ne sapuskatkaan aina olleet erittäin runsaat. Mutta huone nousi kuin taikavoiman puskemana niin nopeasti, että tuskinpa sellaisella vauhdilla on rakennettu yhtään toista kokoushuonetta tämän mantereen suomalaisten keskuudessa. Kun ajattelee, että pieni joukko työläisiä yksimielisesti uurastaessa saa sellaista aikaan mitä vaikeimmissa olosuhteissa, niin mitä voikaan koko työväenluokka saada aikaan, kun se kerran ryhtyy yhteiskuntaelämää omaksi hyödykseen järjestämään järkiperäisen johdon avulla. Tuona johtajana nykyään esiintyy Kommunistinen internationale, jonka lipun johdolla maailman raatajarahvas kerran tekee lopun nykyisestä kidutusjärjestelmästä.

Tuosta edellämainitusta lakosta on vielä mainittava joku sana. Kuten kaikki huomattavammat työläisten taistelut niiden pitkistyessä käyvät kriitillisiksi, työn ja pääoman välit kärjistyy, niin kävi tässäkin elokuulla 1913, jolloin kaivosyhtiöiden taholta ryhdyttiin voimaperäisiin keinoihin kaivosten käyntiin saamiseksi rikkurivoiman avulla luonnollisesti. Se vuorostaan synnytti lakkolaisissa katkeruutta. Ja niin syntyi yleistä rauhattomuutta koko saaren lakkoalueella. Rauhattomuuksien johdosta toimitettiin kolmattasataa vangitsemista toimivimpien lakkolaisten keskuudessa. Yleisessä oikeuskäynti-ilveilyssä tuomittiin lähes kaikki vangitut eri pitkiin vankilarangaistuksiin, vaihdellen tuomiot 3 kuusta kahteen ja puoleen vuoteen, ja siihen lisäksi vielä huomattavia rahasakkoja.

Kun tuo

lakko vihdoin elokuulla 1914 julistettiin loppuneeksi,

niin se tapahtui juuri suursodan alkuaikoina, lakkolaisten perinpohjaisella häviöllä, ja yleismaailmallisen teollisen lamaannuksen mustimpana aikana. Sitä seuraava aika, joka kesti vuoden 1915 syksyyn asti, oli tämän alueen työläisille suurinta kärsimyksen aikaa kuin mitä se on läpi mennyt. Oltuaan kaksi vuotta lakossa, kroonillisesti nälkiintyneinä, vaatteet kuluneet repaleiksi, ja muuten kaikki talous, jos sellaisesta voi puhua, mitä kuluneimmassa tilassa, eikä minkäänlaista ansiota ollut saatavissa ja kuitenkin oli otettava talvi vastaan miten itsekukin parhaiten voi. Niinpä olikin sillä sellainen taannuttava vaikutus, ettei sen horroksista ole tämän saaren hiilenkaivajat vieläkään selviytyneet. Tähän mennessä kaikki ne yritykset, mitä on tehty hiilimiesten järjestämiseksi, ovat saavuttaneet vain hyvin pienen joukon huomion, niin huonot kuin työolot muuten ovatkin.

Viime talven aikana alettu järjes-

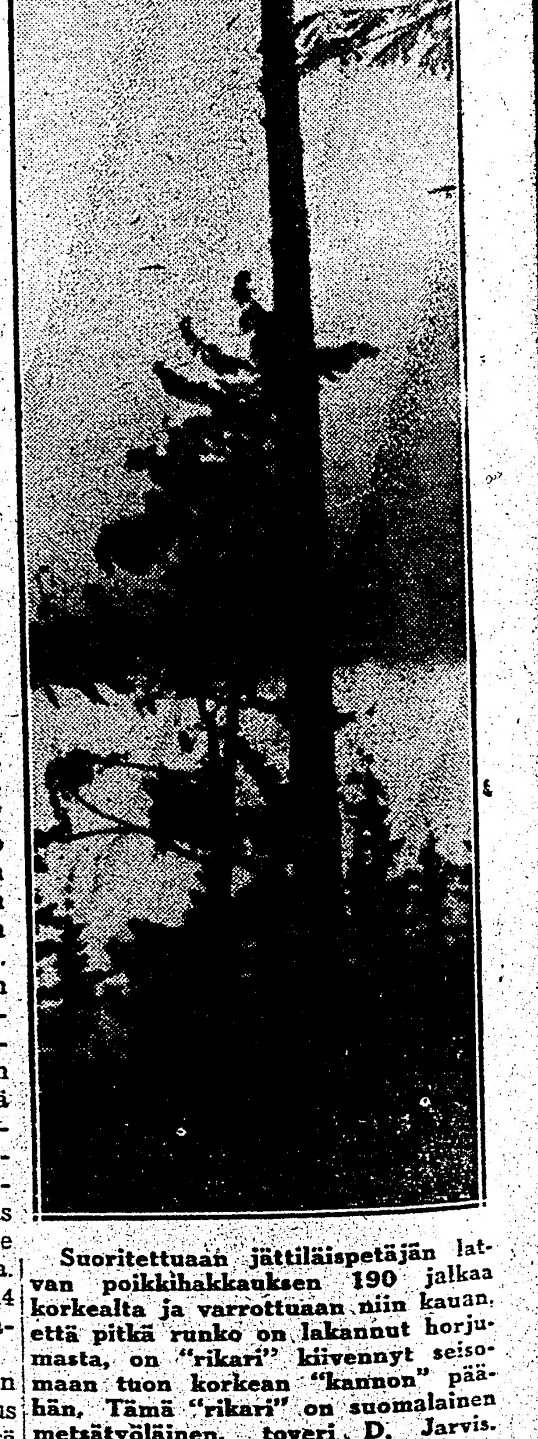

Suoritettuaan jättiläispetäjän latvan poikkihakkauksen 190 jalkaa korkealta ja varrottuaan niin kauan, että pitkä runko on lakannut horjumasta, on "rikari" kiivennyt seisomaan tuon korkean "kannon" päähän. Tämä "rikari" on suomalainen metsätyöläinen, toveri D. Jarvis. Länsirannikolla nykyään voimassa olevan "tukinajosysteemin" palveluksessa täytyy itsekullakin kämpällä olla yksi tai useampia "rikareita".

tämistyö Mine Workers Union of Canadan johdolla saavutti laajempaa huomiota kuin yksikään toinen yritys sanotun lakon jälkeen. Sitä seurasi kuitenkin vähätöinen kesä sekä työnantajain vainoaminen, toimivimpien työläisten työstä eroitukset, ja yleinen provokatsioni ovat vaikuttaneet, että sekin toiminta tällä kertaa on hyvin vähän merkityksellinen. Mitä nyt kuluva talvi tuo tullessaan se saadaan pian nähdä.

Kommunistinen toiminta

Maailminsodan jalkoihin se hukkui Canadassakin sosialidemokraattinen liike. Eikä se kyennyt täällä enempää kuin muuallakaan enää sen jälkeen nousemaan kumousliikettä edustavain työläisjoukkojen johtajaksi. Kun Workers Party, sittemmin muutettu kommunistipuolueeksi, perustettiin, niin siihen täälläkin yhdyttiin, ja on siinä mukana oltu sen jälkeen. Kun v. 1926 alkoi uudelleen järjestely, niin järjestettiin Chase Riverin ja Ladysmithin osastojen toiminta yhteisen kaupunkikomitean alueeksi ja on se tähän mennessä yhä samalla perustalla. Ja paikalliset olot huomioon ottaen, on se luullakseni tuottanut paremmat tulokset kuin jos olisi toimittu erillään. Sillä molempien alueiden toiminta nykyjään on siksi pientä, että se olisi joutunut kärsimään toimitsijain puutetta. Ladysmithin alueella on, mitä suomalaisiin tulee, kaivostöistä suomalainen aines hävinnyt melkein olemattomiin. Jos ei mitään muutosta työsuhteissa tapahdu lähitulevina aikoina, niin ravistuu suomalaisten luku niin pieneksi, että minkäänlainen yhteistoiminta ei enää ota menestyäkseen. Sen kuitenkin tulee näyttämään tulevaisuus, eikä tässä ole sitä tarvis ennustella.

Nykyisistä mukana olevista tovereista ovat useat olleet yhtämittaisesti toiminnassa koko sen ajan, jota tämä kertoelma käsittää. Voi siis arvata, etteivät ne enää ole aivan nuorukaisia, mutta ovat kuitenkin jaksaneet kompastumatta seurata ajan tapahtumia. — A. Kotila.

SUOMESTA

HYVINKÄÄN KUTOMATYÖLÄISTEN LAKKO PÄÄTTYNYT

Hyvinkään kutomatyöläisten yli puoli vuotta kestänyt lakko on nyt virallisesti julistettu päättyneeksi. V.k. 22 päivän iltana klo 10 allekirjoitettiin sopimus molemmin puolin.

Vahvistetun sopimuskirjan mukaan tulevat tehtaan kaikilla työosastoilla tuntiminimipalkat sekä vasta työhön tuleville että jo vuoden työssä olleille, palkkojen uudelleen järjestelyssä korotettavaksi siten, että kehruu- ja kutomatyöläisille, joiden minimipalkat ennen vaatimusten esittämistä olivat 2: 55—2: 60 tunnilta, nousivat nyt 3:—3:10 tunnilta ja tulivat ne nyt taatuiksi, sensijaan että ne tähän saakka olivat säämöstelemättömät. Sensijaan jäivät tehtaan erikoisryhmien, jotka eivät ole varsinaisia kehruu- ja kutomatyöläisiä, palkat suhteellisesti heikommiksi, mutta tuli kuitenkin vakuutetuksi se, että kenelläkään, joka ennenmin on saanut nyt määrättyjä minimipalkkoja korkeampaa palkkaa, joudu sitä menettämään.

Lakko päätettiin lopettaa heti sopimuksen tultua allekirjoitetuksi ja sitoutui työnantaja ottamaan vakituiset työläiset työhön etuoikeutettuina, sitä myöten kun työt saadaan käyntiin ja rikkurit poistuvat.

Suomalaisen järjestön Vancouverin osaston n:o 55:n lasten orkesteri.

Kuinka hanhia ammutaan

Kirj. KAAPRO JÄÄSKELÄINEN

“Kuinka hanhia ammutaan” on yksi luku Kaapro Jääskeläisen (A. B. Mäkelän) teoksessa MUISTOJA “MALKOSAARELTA”, mikä sisältää kuvia ja kuvauksia KALEVAN KANSAN kommunistisesta siirtolayrityksestä Sointulassa, Malcolm saarella, British Columbian rannikolla vv. 1901—1905. Kirjailijan luvalla julkaisemme tämän mainion kertomuksen tässä erikoisessa British Columbian aluenumerossa. — Toimitus.

Ennenkuin Huttunen teosoofiksi kääntyi, hän oli innokas metsästykseen, varsinkin ensimäiltä. Niinkuin hänkin tuli suoraan Vanhasta Maasta tänne Tyynenmeren rannikolle, se muutos kaikessa luonnon viljassa on niin ylenpalttinen, että se helposti saa pois suunniltaan maltillisemmankin miehen.

Ajattele, että olisit ikäsi elänyt kaukaisilla salokylillä, tuiki viinattomilla, jolloinkin pahimpaan tuskaasi saanut ruokalusikallisen kanverttiluosta tai hokmanniila kostutetun sokeripalan, — ja sitten armollinen sallimus ottaisi sinut olkapäistä ja veisi sinut viinatehtaaseen, jossa saisit kainaloitesi myöten kahlata silkassa viinassa! Juuri sellaiselta tuntuu tänne päästyä tuo luonnon yltäkylläisyys.

Pian kuitenkin tulet kokemaan, ettei niitä kaikkia herkkuja sentään niin helposti saa suuhunsa, vaikka niitä paljon on ulottuvilla. Ei luulisi tarvitsevan muuta kuin kättä ojentaa ja ottaa. Monessa tosiaan ei muuta tarvitakaan. Mutta on toisia, jotka vaativat enemmän keinoja.

Vesilintuja esim. on tällä suunnattomasti, eivätkä useimmat syötävätkään lajit ole haitaksi asti arkoja. Viisainta olisi äskentulleitten tyytyä seisaltaan. Mutta ei! He eivät ole yksi toisiaan viisaampia.

Minä sanoin sen Esalle, mutta mitäpä apua on vastatulleelle sanomisesta! Ja mistä syystä Esan olisi pitänyt olla erilainen kuin kaikki toiset? Enhän minä itse ollut itsekään sen viisaampi tultuani.

Esa — niinkuin me kaikki — oli Suomessa kuullut että herrat kekkereissään söivät hanhipaistia. Mitähän tuo maistuisi työmiehen suuhun? Villihanhia täällä lenteli sakeat parvet, kymmeniä, satojakin, aina parvessaan. Isoja ja lihavia kuin porsaat. Ruohoisissa lahdenperukoissa asustivat, ja illoin aamuin huutelivat kärevällä äänellään, innostuttaen pyydysmiestä.

Niin he saivat Esan leikkitoverikseen, niinkuin olivat meitä muitakin pitäneet aikansa. Harva oli päässyt kahdella viikolla, useimmilla oli mennyt kolme tai neljä.

Ensimäisen viikon Esa, silmää ummistamatta vahtasi hanhia yötä ja päivää. Tuskin jouti silloin tällöin hakemaan voileipiä evääkseen.

“Miks'et jo ole ampunut?” tapasin välistä kysyä. “Ei ole kuulunut laukauksia.”

“En ole vielä varsin päässyt kantomatkalle. Likellä olen jo monasti ollut. Näkyvät olevan kovin varovaisia. Mutta petän minä ne vielä.”

Aivan niin olin minäkin ajatellut ensimäisellä viikolla.

Toisella viikolla hän jo malttoi syödä kotona jonkun kerran.

“Kyllä ne silloin osaavat olla äänettöminä kun niitä lähestyy”, hän jutteli, “liikahtamatta kuin rantakivet. Ovatkin niin niitten näköisiä, ettei niitä erota ennenkuin lentävät tiehensä.”

“Miks'et ammu lentoon? Muuten ei ole yrittämistäkään.”

“Ovat olleet liian kaukana aina.”

Kolmannella viikolla Esa kertoi tulleensa huomaamaan, että oli aivan turha vahdata hanhia muulloin kuin aamu- ja iltahämärässä. Silloin ne olivat vähemmän varovaisia.

Ja tosiaan, sieltä alkoi jo kuulua laukauksia.

Mutta hanhipaistia vaan ei kuulunut. Esa tuli kiroillen kotiin — hän kirosikin vielä siihen aikaan — ja ihmetteli hanhien höyhenpeiton lujuutta. Eivät huolineet mitään siitä vaikka hän päästeli karkeilla peuranhauleilla. Hän oli varma siitä että oli osannut. Lentoon ne kyllä lähtivät, mutta sen ne olisivat tehneet muutenkin.

“Ei niistä maahan ampumus ammuten tule mitään,” minä vakuutin, “paitsi luodikolla päähän.”

Neljännen viikon Esa vielä kokonaan eli hanhissa. Mutta jolloinkin hän jo jouti särkemään polttopuita tai tekemään muuta askareita.

Nyt hän tavoitteli hanhia luodikolla päähän.

Mutta sitä alkaen kun paukatta oli ruvennut kuulumaan, olivat hanhet ryhtyneet uusiin varokeinoihin. Ne eivät enää luottaneet itseensä, vaan niillä oli ilmestynyt vartijaksi enimmän vihattu lintu mitä tällä rannikolla on. Sitä sanotaan Näkkäkurjeksi tai Tuonenkurjeksi. Virallisesti sen nimi lienee Harmaa Haikara, mutta meidän saarella sen nimenä oli “Rämy”, ilkeän äänensä takia.

Sen äänensä tähden se onkin vihattu. Ruma se tosin on muutenkin, pitkäkoipinen ja luonnottoman hoikkakaulainen, mutta kukapa hänen rumuudestaan välittäisi ilman sitä ääntä.

Itse se kuitenkin näyttää olevan toista mieltä sitä asiasta.

Se on ottanut elämän tehtäväkseen koko rannikon lintumaailman turvallisuuden valvomisen. Tarpeellista se kyllä on, lintujen kannalta katsoen. Ne ruokailevat niin huolettomina, kekkailevat ja haaveksivat lemmenunelmissaan, ikäänkuin ei mitään vaaraa olisi olemassakaan.

Kaiken aikaa Rämy seisoo ulohtaalla jossakin niemen kärjessä, mistä on vapaa ja laaja näköala joka suunnalle. Seisoo järkähtämättä päivän tai kaksi; ainoastaan silloin tällöin vaihtaa jalkaa, lepuuttaen siiven alla vuoroin toista, vuoroin toista.

Millä se elää, on minulle arvoitus. Luultavasti “velvollisuuden täyttämisellä”, niinkuin sosialistilehtien toimittaja. Siksipä se onkin niin onnettoman laiha ja kurjan näköinen. Mutta sittepä eivät ruumiinsulatuksen synnyttämät kaasut häiritse sen henkistä valppautta.

Se on kuin korvessa paastoava profeetta, jota itse asiassa maailman meno ei liikuta, mutta joka kuitenkin, vihonviimeisellä vaaran hetkellä, korottaa varoittavan äänensä.

Rämy ei koskaan turhia hätäile, ja senpätähden hänen varoitushuutonsa tiedetäänkin ottaa huomioon. Ihmisiä saa liikkua koko läheltä, veneitä soudella ihan hänen nokkansa alatse, eikä Rämy ole milläänsäkään, jos ne ovat siivoja, rauhallisia ihmisiä.

Mutta annas, että sinulla on pyssy, vaikka kuinka piilotettuna paketin pohjalla, ja kun kumarrut sitä ottamaan — silloin se tapahtuu, ilman mitään valmistuksia. Halki avaruuksien se leikkaa, räminä sellainen kuin jos olisi kolme- tai neljäkymmentä pahoin haljennutta isoa pataa, jokaisessa mies sisällä pitkän villan kanssa, ja yhtaikaa ne kaikki alkaisivat jyystää patansa syrjää.

Silloin käy kuin vihlaus läpi koko luomakunnan. Herkullisinkin ateria keskeytyy tästä turman huudosta, kiihkoisinkin lemmen leiske katkiaa kuin veitsellä leikaten. Lintuja mitä on ollut rantamilla, ne kaikki huutain parkuen lähtevät lentoon, ja mitä ulompana uiskentelee, ne heti sukeltavat umpisukkulaan tai, siivet levällään, juoksevat räiskyttelevät pitkin veden kalvoa.

Useimmat ovat hätääntyneet eivätkä oikein tajua mitä tehdä, minne kääntyä. Mutta hanhi — älykkäin niistä kaikista — on aina selvillä ohjelmasta. Kullakin parvella on ennakolta sovitut paikkansa mihin sitten lennetään, jos hätä tulee. Ja sinne sitä mennään kuin tietylle ainakin.

Kohta kun Esa tutustui Rämyyn, hän alkoi sitä sadattelemaan, tavalla sellaisella kuin ei hän ollenkaan olisi saanut kristillistä kasvatusta lapsuudessaan.

“Moitittakoon miten tahansa Suomen oloja,” niin hän muistaakseen pauhasi, “ja sikäläistä urkkimis- ja nuuskimisjärjestelmää, mutta sen minä sanon, ettei paatuneinkaan kylävaris Vanhassa Maassa ole niin kirotun kierä kuin tuo teidän letkukurkkuinen —”

Tuli niitä silloin Rämy raiskalle nimiä, joita ei löydä siistimmistä sanakirjoistakaan.

Muutamissa päivissä Rämy häneltä haihdutti kaikki hanhipaistin toiveet.

“Tokko täällä on kukaan saanut hanhia ammutuksi?” hän vihdoin kysyi minulta.

“Kyllä! Paljo niitä on ammuttu.”

“Mutta millä ihmeen tavalla?”

Hänen äänensä hartaudesta minä tunsin Esan nyt päässeen sille asteelle, jolloin puheesta saattaa olla hyötyä. Hänen kuivettuneessa Vanhan Maan sielussaan oli auennut huokosia, joihin järjellinen ajatus voi imeytyä.

Ja minä tartuin tilaisuuteen käsiksi, riittävällä perinpohjaisuudella.

“Me lähdemme nyt siitä tosiasiasta, että sinä olet tullut huomaamaan avuttomuutesi olemisen taistelussa —”

“Elä vätystä, vaan puhu asiasta!”

“Se on juuri asiata, se. Sinä kehuit tullessasi olevasi selvillä luokkataistelun periaatteesta, ja nyt sinä et osaa ampua hanhia — köyhälistön ohjelman etkä kapitalistin ohjelman mukaan.”

“Kumman ohjelman mukaan te sitte niitä täällä ammutte?”

“Me ammumme köyhälistön ohjelman perusteella. Indiaanit käyttävät kapitalistin ohjelmaa.”

“Sanoppa koetteeksi: mikä on köyhälistön ohjelma hanhen ampumisessa?”

“Mikäs on köyhälistön ainoa turva kaikessa muussa?”

“Yhteenliittyminen.”

“Oikein vastattu, kerrassaan! Nyt sinä olet nähnyt että jokaisella hanhiparvella on tietyt paikkansa, mihin ne lentävät, kun niitä hätyytetään.”

“Niin on asia.”

“Mikä on nyt luonnollisempaa kuin että sopiviin paikkoihin sillä matkalla, mistä ne lentävät ohi, asettuu miehiä jotka ampuvat sitä lennosta — —”

“Luodikolla?”

“Ei vaan haulikolla. Lentäessä kun niiden vankat siivet eivät oli ruumiin suojana, pystyvät niihin haulitkin. Eikä tarvitse paljoa käydäkään, kun ne putoavat. Pitää vaan olla hyvä koira tai kevyt vene saapusalla, että ne voi noutaa pois, niinkauan kun ne ovat pökerryksissä.”

“Tuo nyt on järkeen menevää,” myönsi Esa. “Entä minkälainen sitte on se intiaanien keino?”

“Siinä on aivan sama aate pohjana kuin kapitalisteilla taistellessaan työväen yhteispyrintöjä vastaan.”

“Sitä minä en ymmärrä.”

“Kuitenkin sinä tunnet hanhien etuvartijan?”

“Rämyn! Kyllä minä sen paholaisen tunnen.”

“Tiedätkö, minkälaisia työmiehiä kapitalisti pahimmin kiroilee, samalla tavalla ja samasta syystä kuin sinä Rämyä?”

“Etumiehiä — semmoisia ymmärtäväisempiä, valppaampia.”

“Sinullahan on ihmeen vilkas järjenjuoksu tänään, Esa! Voitko vielä arvata, mitä kapitalisti tavallisesti tekee tuollaisille miehille?”

“Ajaa ne maantielle.”

“Niin, mutta vasta viime tingassa. Koetappa ajatella, mikä temppu on hänelle vielä paljoa edullisempi, mikä kavaluus?”

“Voittaa ne puolelleen houkuttelemalla, lahjomalla. Kun koiralle antaa luun, niin se ei hauku, sanotaan. Ja kapitalisti luottaa siihen.”

“Sinä olet verraton oppilas! Saat täydet lukumerkit.”

“Mutta kuinka Rämyn voi lahjoa? Taikka — saattaako sen kesyttää?”

“En tiedä. Indiaanit eivät näe sitä vaivaa. Jolloinkin heidän onnistuu ampua Rämy. Nylkevät sen ja täyttävät. Sitten asettavat sen näkyvälle paikalle, hanhien lähettyville. Niin saavat ampua hanhia kaikessa rauhassa.”

“Niinkuin Suomessa teiriä ja metsoja ammuttiin kuvilta.”

“Aivan! Hanhet ovat huolettomia koska heidän luotettu vahtimiehensä on näkösällä. Eivät älyä pelätä, koska aina valpas vartijakaan ei näytä varovan mitään vaaraa.”

“Vaan eivätkö hanhet lopulta huomaa, missä on vika?”

“Ehkäpä jolloinkin. Mutta se on monelle silloin jo liian myöhäistä.”

Esa vaipui syviin mietteisiin. Luulin hänen siinä tekevän suunnitelmaa, millä tavoin voisimme yhdessä hankkia sunnuntaiksi hanhipaistin. Mutta nähtävästi olivat hänen ajatuksensa leijailleet vallan toisaalla, koska hän raskaasti huoahtaen vihdoin virkkoi:

“Jaa-ah, se on totta mitä sanotaan: Kun suola tulee mauttomaksi, millä sitte suolataan?”

“Niin se on! Amerikalaisessa työväenliikkeessä, jahka siihen pääset tutustumaan, tulet kohtaamaan paljon tuollaisia täyttöhaikaroita. Ammattiliittojen mahtavat esimiehetkään täällä eivät usein ole muuta kuin sellaisia kuvia.”

Pilakuva Matti Kurikasta, “Kalevan kansan siirtolan” perustajasta Malcolm-saarelle, B. C. Kuva on julkaistu v. 1906 Fyren-nimisessä pilalehdessä ylläolevine teksteineen. Kuvaa sattuvalla tavalla Kurikan luonteenominaisuutta.

Palanen hiilitoukan huomioita

Kuten toukka kuolleen puun kuoren alla kaivaa itselleen uomia ja onkaloita, niin mekin kivihiilitoukat kaivamme käytäviä ja kulkuväyliä maan mustissa uumenissa, kivihiilikaasun, savun ja pölyn täyttämissä epäterveellisessä ilmassa, sekä vaarallisissa työpaikoissa, kerätessämme tuota vielä yhtä maailman tärkeintä polttoainetta maailmanmarkkinoille, ei niinkään suuresti kulutuksen vuoksi kuin voittoa varten. Toiset hyötyen työmme tuloksista, irstaudessa, hekumassa ja yltäkylläisyydessä nauttien, etsien keinoja miten ja missä mukavammasti voisi saada aikansa tuhlattua ja tyydytettyä siten sairaita vaistojaan.

Mutta mitä saamme me hiilitoukat osaksemme, sitä on tarkoitukseni lyhykäisesti, ylimalkaisesti hiukan mainita. Eritoten, koska olen itsekin jo hiukan yli 10 vuotta, pieniä väliaikoja, työttömyystilanteita lukuunottamatta hakenut tuolta ikuisen yön peittämistä maan mustista uumenista niukan, puutteellisen toimeentulon itselleni ja perheelleni.

Nykyisen tuotantotekniikan vallitessa on työtehon nopeus kohonnut kaikilla työaloilla niin huippuunsa, että kaikenlaiset työläisten turvallisuusvälineet ja keinot ovat jääneet, voipa sanoa, kuolleeksi kirjaimeksi. Niinpä myöskin kivihiiliteollisuuden alalla. Jokaisen kuopan ja aukon suulla me näemme kyllä huomattavalla paikalla suurilla kirjaimilla painetut plakaatit, “Turvallisuus ensin” (“Safety First”). Tarkotustaan vastaavaan asuun laadittuna nuo ilmotukset tulisi kuitenkin kuulua: Työn nopeus ensin. Sillä poikkeuksetta jokaisessa suhteessa on viimemainittu ensitilalla, turvallisuuden jääden vasta viimeiselle, tai ei ollenkaan. Samaten ne kaivoslait, säännöt ja määräykset, jotka komeilevat myöskin kaivoksien lähettyvillä “offiisien” seinissä, ne ovat vain siinä paperilla, mutta käytännössä ei niitä toteuteta muussa tapauksessa kuin silloin, kun joku kaivosonnettomuus on jo tapahtunut; ovat ne siinä ikäänkuin kaivosten omistajain viattomuuden rajatolppana, johon he voivat viitata, että siinä on lait, säännöt ja määräykset, näin meillä on ollut määrä menetellä, vaan on tapahtunut “tapaturmia”, joten syyttömiä me olemme näitten uhrien vereen. Näitten kaivosasetuksien ja sääntöjen rikkomisen takia juuri johtuukin hyvin useassa tapauksessa monet suuret hiilikaivosräjähdykset, joukko- ja yksityiset kaivosmurhat y.m. tapaturmat niin jokapäiväisiksi, joissa sadottain tuhotaan työväenluokan elinvoimaisinta jäsenistöä. Ainainen kiire työmaalla, jos nim. aikoo työpaikkansa säilyttää, panee työläisen kiirehtimään siinä määrin, että on mahdottomuus välttää sellaisiakin työn vaaroja, jotka muuten olisivat vältettävissä. Sillä kun kaivos-“paasi” tulee ympärille, ei hän kysy, onko sinun työpaikkasi kyllin turvallisessa kunnossa, vaan hän kysyy ensiksi, montako vaunullista olet lastannut tästä paikasta kolia ulos. Jollei vastaus ole kyllin tyydyttävä, käskee hän yksinkertaisesti kokoamaan työvälineet ja viedä ne ulos, lopullista tilin saantia varten. Tai joskus kun halutaan tämä teko tehdä hiukan kiertäen ja kaartaen, ilmottaa hän, että tämä työpaikka “topataan” toistaiseksi j.n.e. Tällaisessa kilpajuoksussa luonnollisestikin joutuvat aina ensiksi heikommat ja vanhemmat työläiset tämän kohtalon alaiseksi, sillä riistolle perustuva kapitalistinen yhteiskuntajärjestelmä kaikkine eri muotoineen ei tunne sääliä vanhuutta, nuoruutta, ei edes lapsiakaan kohtaan. Se murskaa ja nielee ahnaaseen kitaansa yhtä armotta harmaahapsisen tutisevan vanhuksen, miehuuden kukoistuksen, nuorukaisen kuin lapsenkin, aina silloin kun sen omat liike-edut ovat kysymyksessä.

Yhtenä hyvänä työn nopeuden ajokoirana komppaniain puolesta on hiilikaivoksissa n.s. kontrahtityöjärjestelmä. Sen avulla narrataan työläisparat pinnistämään viimeisenkin elämän energiansa näitten loiseläjäin hyvinvoinnin edistämiseksi. Ei tarvitse nim. paasin olla aina jokaisen selän takana kiirehtimässä, siinä on keino joka tepsii. Surullisinta siinä vaan on se, ettei läheskään kaikki raatajaraukat vielä käsitä sen turmiollisuutta, hyväksyvät vaan sanotun hiestytysjärjestelmän ja uskovat sokeasti yksilöyrittelyyn, sekä oman onnen onkimiseen. Ken tahansa voi tehdä havaintoja jokapäiväisessä elämässä omasta itsestään ja toisista kohtalotovereista (kontrahtimainareista), niin todella tilanne on ihan surkuteltavaa. Aamusin sitä vielä joten kuten pääsee, kun on ensin jäykistyneisyydestään tekeytynyt, hiukan liukkaamminkin liikkumaan, kun on edellisen yönsä nukkuessaan koonnut uudelleen menetettyä elämän energiaansa, vaan kun on päivän raatanut niin kiinteästi, ettei mitenkään tahdo riittää aikaa syömiseenkään, niin illoilla se liikuntakyky on jo siinä määrin heikentynyt, että tarvitsee kaikki jälellä olevat ruumiin voimat ponnistaa, saadakseen edes laahustamalla muuteltua lanteitaan sen verran, että ne antaisi liikuntakykyä takaraajoille. Tällaisessa asussa sitte kun tämä yhteiskunnan hyvinvoinnin pystyssä pitäjä, työläinen, saapuu iltasin kotiin tai olinpaikkaan, jossa puute ja kurjuus irvistää vastaan jokaisesta raosta, niin ei ole niinkään ihmeteltävää jos meidän henkinen tasomme on alhaalla, jos suuret työläismassat eivät vielä käsitä tehtäväänsä ja järjestäytymisen tarpeellisuutta. Sillä tarvitsee lujaa tahdonvoimaa ja itsensä kieltäytymistä jos edellämainitunlaisessa asussa jaksaa ja voi kiintyä tutkimaan yhteiskunnallisia ristiriitoja, jotka vallitsevat kahden eri luokan välillä.

Vaan kuitenkaan ei edellä selostettuni missään tapauksessa tarkota sitä, ettäkö meillä työn raskaan raatajilla olisi syytä tämän perusteella heittäytyä pessimistisyyteen ja ruveta laakereillamme lepäämään, tai odottaa jotain [illegible] ilmestymistä, jonkun “[illegible]” yhteiskunnan pilvistä putoamista, jossa hunaja ja hyvinvointi vuotaa meille ilman taisteluitta. Ei, kaukana se meistä. Meidän tulee aina muistaa, että jokainen pieninkin työväenluokan saavutus on saavutettavissa vain sitkeän, rohkean ja uhrautuvaisen taistelun kautta. Jokainen ropo, jonka me uhraamme niukoista varoistamme, niin vastenmieliseltä kuin se joistakin vielä tuntuukin, yhteisen luokkataistelumme edistämiseksi, tulee kantamaan ennemmin tai myöhemmin runsaan hedelmän. Samaten jokainen hetki ja aika jonka me kulutamme tutustuaksemme yhteiskunnallisten kysymysten ratkaisuun, tulee olemaan meille sellaisena tiedon avaimena, jolla me voimme aukaista sen portin, jonka takana tulisimme osapuillekaan tietämään mitä meidän tehtäviimme kuuluu, ennenkun voimme uneksiakaan saavuttavamme työmme tuloksia. Ja tärkeimmät meille juuri tällä kertaa ovat: tiedon hankkiminen, sorrettujen puolustaminen, järjestymättömien järjestäminen ja yksimielisyyden rakentaminen, joka on voimaa. — F. Kivelä.

Seuraavia näyttämötarpeita saatavana

Steinin pohjamaalia, valkosta ja mustalaisväriä sekä auringon paahtuma punaa, puikko	.50
Steinin kasvomaaleja, 9 lajia laatikossa, hinta	1.56
Steinin Cold Cream	1.25
Partaliimaa	.75
Wheat Croft, juoksevaa puuteria kaulaan, käsiin, rintoihin ym.	.75
Liquid Rouge, juoksevaa poskipunaa, erittäin hyvää	.50
Poskimaalia, kuivaa, eri värejä	.40
Nenäkittiä	.40
Vaaleaa ja vaaleanpunaista kasvopuuteria	.75
Partakarvaa, tummanruskeaa, ruskeaa, vaaleanruskeaa, tummanharmaata, mustaa, vaalean harmaata ja punasta, jaardi	.75

VAPAUDEN KIRJAKAUPPA

Box 69, SUDBURY, ONT.

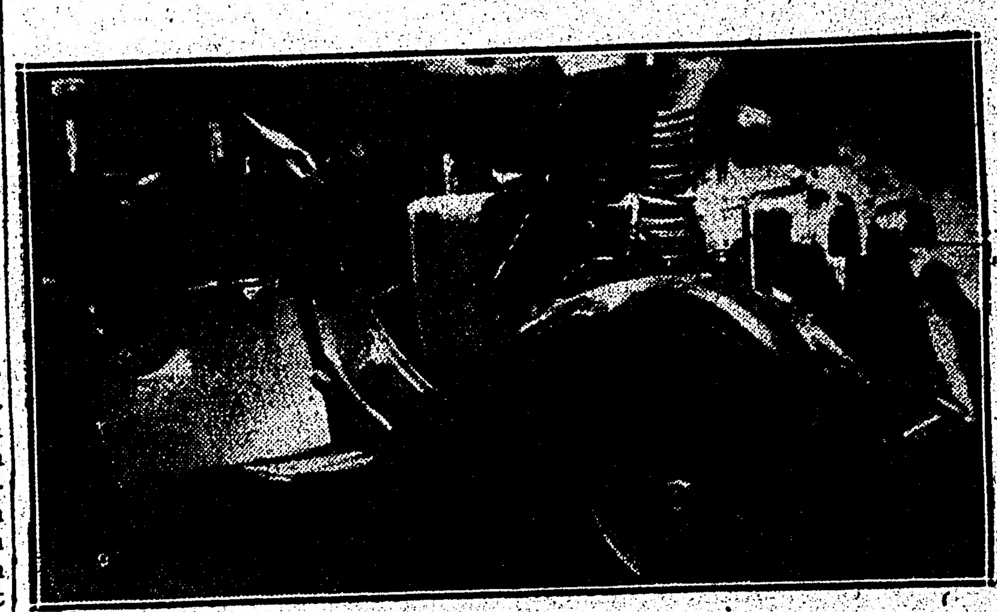

Superior Auto Metal Works

Korjataan

AUTOJEN RUNKOJA, RAPASUOJUSTIMIA KATTOJA ja ISTUINTEN PÄÄLLYSTÄMISTYÖTÄ TEHDÄÄN

Korjaamme kaiken muun paitsi koneen

Puhelimet:

Konttori 1932

Kotiin 1150 Y

Superior Auto Metal Works

JOHN SOINTU, Omistaja

EIGTH ja VICTORIA KATUJEN kulmassa

NEW WESTMINSTER, B. C.

VAPAUS Canadan suomalaisen työväestön ainoa äänenkannattaja, ilmestyy Sudburyssa, Ontario, kaikkina, paitsi sunnuntai- ja määrättyinä juhlapäivinä.

TOIMITTAJAT:
A. VAARA. B. A. TENHUNEN. H. SULA. R. PEHKONEN

Registered at the Post Office Department, Ottawa, as second class matter.

VAPAUS (Liberty)
The only organ of Finnish Workers in Canada. Published daily at Sudbury, Ontario.

TILAUSHINNAT:
1 vk. $4.50, 6 kk. $2.50, 3 kk. $1.75 ja 1 kk. $1.00. — Yhdysvaltoihin ja Suomeen sekä muualle ulkomaille: 1 vk. $6.00 6 kk. $3.50, 3 kk. $2.00 ja 1 kk. $1.00.

ILMOTUSHINNAT VAPAUDESSA:
Naimailmotukset $1.00 kerta, $2.00 kaksi kertaa. — Avioliittoonmenoilmotukset 50c. palstatuuma. — Nimenmuuttoilmotukset 50c. kerta, $1.00 3 kertaa. — Syntymäilmotukset $1.00 kerta, $2.00 3 kertaa. — Kuolemanilmotukset avioeroilmotukset $2.00 kerta, $3.00 kaksi kertaa. — Kiitosilmotukset $1.00 kerta. — Halutaantiedot ja osoteilmotukset $2.0. kerta, 50c. lisämaksu kiitoslauseelta tai muistovärsyiltä. — Halutaantiedot ja osoteilmotukset 50c. kerta. $1.00 kolme kertaa. — Tilapäisilmottajien ja ilmotusagenttuurien on, vaaditaessa, lähetettävä ilmotushinta etukäteen. — Tilauksia, joita ei seuraa raha, ei tulla lähettämään, paitsi asiamiesten, joilla on takaukset.

Lehteen aiotut ilmotukset pitää olla konttorissa kello 4 ip. ilmestymispäivän edellisenä arkipäivänä.
Vapauden toimitus: Huoneusto 207, Mackey Building, 4 Durham St. Puhelin 536W.
Vapauden konttori: Liberty Building, 35 Lorne St. Puhelin 1838. Postiosote: Box 69, Sudbury, Ont.

General advertising rates 75c. per col. inch. Minimum charge for single insertion 75c. The Vapaus is the best advertising medium among the Finnish People in Canada.

Jos ette milloin tahansa saa vastausta ensimäiseen kirjeeseenne, kirjottakaa uudelleen liikkeenhoitajan persoonallisella nimellä: J. V. KANNASTO, liikkeenhoitaja.

Bill Haywood "saapuu kotiin"

Neljäkymmentäyksi vuotta sitten hirtettiin Chicagossa neljä lakonjohtajaa, jotka johtivat tunnettua McCormickin maanviljelyskalutehtaan lakkoa ja jotka myös olivat kahdeksantuntista työpäivää vaativan liikkeen johdossa.

Niitä neljää rohkeaa miestä, jotka kuolivat kapitalistisen Illinoisin valtion hirttolavalla ja heidän kohtalotoveriaan, Louis Linggia, joka teki itsemurhan vankikomerossaan, estääkseen virallisen teilauksen toimeenpanon, muistelee koko maailman työväenluokka urhoollisina esitaistelijoina. He olivat sen jättiläismäisen liikkeen uranuurtajina, mikä nykyään kulkee kohti voittoa, mikä tulee antamaan uuden muodon koko ihmiskunnan sivistykselle.

Kun Parsons, Engel, Spies ja Fischer murhattiin, niin silloin eli eräällä lännen kaivoskämpiköllä muuan poikanen niiden kymmenientuhansien työväenluokan jäsenten keskuudessa, joille tuo hallitsevan luokan raakamainen rikos Chicagossa "puhui kuuluvammin kuin mitä hirtettyjen äänet olivat puhuneet". Tämä poikanen oli William D. Haywood. Hän, kaivosten nuori palkkaorja, tuli tietoiseksi luokkansa olemassaolosta ja johtui sen takia tielle, mikä johti luokkataistelun johtajanpaikalle.

Bill Haywoodista tuli tulisieluinen johtaja, joka kuljetti eteenpäin sitä taistelua, missä Parsons ja Ling ja heidän toverinsa kuolivat 1887. Ja kun Haywood muutamaa vuosikymmentä myöhemmin joutui kapitalistien oikeuslaitosten eteen, mitkä tahtoivat saada hänet hirttolavalle kuristettavaksi, niin nyt "Haywood-juttu" vuorostaan herätti kymmeniätuhansia työläisiä luokkatietoisuuteen ja työväen luokkataistelun tarkotuksen ymmärtämiseen.

Kun Bill Haywood kuoli, niin silloin oli jo yksi kuudesosa maailmasta joutunut voittoisan proletariaatin vallankumouksen alaiseksi, mistä vallankumouksesta Chicagon marttyyrit unelvoivat. Haywood kuoli näet Sosialististen neuvostotasavaltain liitossa. Puolet hänen tuhkastaan haudattiin Kremlin-muuriin niitten vallankumousmiesten jäännöksien pariin, jotka ovat kuolleet taistellessaan vallankumouksen puolesta. Toinen puoli tuotiin, hänen toivomuksensa mukaan, Yhdysvaltoihin, haudattavaksi vuoden 1887 marttyyrien haudan viereen.

Tämä tapaus on verrattain asianmukainen tapahtuma Amerikan ja koko maailman historiassa. Haymarketin marttyyrit näet symbolisoivat työläisten mielissä sitä koko maailmaa käsittävän taistelun alkuvaihetta, mille taistelulle he, Haymarketin marttyyrit, viitottivat suunnan Amerikassa. Haywood taasen symbolisoi saman taistelun korkeampaa, kypsyneempää vaihetta — koko maailmaa käsittävän järjestön vaihetta, tieteellistä, rautaisen kurin urhoollista ja ensimäisten voittojen vaihetta.

Haymarketin marttyyrit tunnettiin anarkisteina. Heidän anarkisminsa oli, kuten Marxin ystävä Joseph Dietzgen osotti, ilmaisua silloin vallinneesta hajanaisuudesta ja epäjärjestyksestä, minkä vallitessa sosialistisen liikkeen raukkamainen opportunismi saatettiin vastustamaan proletaarisen vallankumouksen kurssikasta henkeä, mikä sitä vastaan protesteeratessaan toisinaan turvautui toisen luokan hämärään, pikkuporvarilliseen filosofiaan.

Haywood kuoli kommunistina, ollen suuren, koko maailmaa käsittävän liikkeen jäsenenä, mikä liike on organisoitunut vallankumouksen väkivasaraksi, kommunistiseksi kansainväliseksi. Se on niiden urhoollisten traditsionien jatkamista, joiden puolesta Lingg, Parsons, Engel ja Fischer kuolivat.

Bill Hoywood "tulee kotiin" kuolleena, kourallisena uurnaan asetettua tuhkaa. Mutta tuon uurnan hautaaminen Haymarketin marttyyrien luiden viereen merkitsee paljo niille eläville traditsioneille, joita hän ja he ovat meille jättäneet. — *Daily Worker.*

B. C:n rannikon numero

Lehtemme ilmestyy tänään erikoisena B. C:n rannikon numerona. Tässä numerossa käsitellään m. m. kahta niistä teollisuusaloista, joiden palveluksessa on melkoinen määrä myös suomea puhuvia työläisiä. Nämä teollisuusalat ovat: puutavaran raaka-ainetuotanto ja hiilikaivosteollisuus. Kalastuksesta, metallinkaivamisesta ja maanviljelyksestä, joilla kaikilla aloilla lie pienempi tai suurempi määrä suomea puhuvia, osittain järjestyneitäkin työläisiä, ei ole tähän erikoisnumeroon saapunut ainoatakaan laajempaa selostusta. Vaikka, toisaalta, onhan tämä numero miltei tykkänään British Columbian toverien "toimittama" ja vetää hyvin vertoja mille hyvään aikaisemmin julkaistuille eri alueitten numeroille.

Kun nyt on parhaillaan käynnissä erikoinen Vapauden levitysryntäys, niin tulisi B. C:n rannikon toverien tämän itse toimittamansa erikoisnumeron avulla hankkia muutamia kymmeniä tai satoja — riippuen paikkakunnan suuruudesta — uusia tilauksia lehdellemme. Siten tulevat asianmukaisimmalla tavalla korvatuiksi ne ylimääräiset kustannukset, mitkä koituvat tämmöisen erikoisnumeron julkaisemisesta. Tämän uusien tilausten hankinnan helpottamiseksi lähetämme tätä erikoisnumeroa muutamia kymmeniä kappaleita itsekuhunkin B. C:n suomalaiskeskukseen siinä ymmärryksessä, että niitä käytetään ikäänkuin näytenumeroina tilauksien ottamisessa.

Seuraava aluenumero ilmestyy vasta jolloinkin ensi vuoden alkupuolella. Emme voi lähemmin sanoa milloin; emmekä myös sitä, minkä alueen numero seuraava tulee olemaan. Viimeksimainitussa suhteessa ei mikään alue ole vielä tehnyt erityistä sopimusta toimituksen kanssa; eikä toimitusneuvosto ole vielä nähnyt tarpeelliseksi tehdä ratkaisevaa päätöstä siinä suhteessa. — Laajennettu joulunumeromme ja vanhanaikuinen painokoneemme yhdessä tekevät mahdottomaksi erikoisten aluenumerojen julkaisemisen tämän kuun tai ensi kuun aikana.

Sitten v. 1900 on Yhdysvallat aseellisesti sekaantunut 30 kertaa toisten sellaisten maitten sisäisiin asioihin, joitten on kuviteltu olevan "itsenäisiä". Amerikan imperialismin vallan laajenemisen kautta tunkeudutaan ei ainoastaan latinalaiseen Amerikaan, mutta myöskin Aasiaan ja kaikkiin muihin maihin, josta kiertämättömänä seurauksena on yhteentörmäys Suurbritannian kanssa ja uusi maailmansota. Siksi on Yhdysvaltain työläisten käytävä militanttiseen taisteluun omaa maansa imperialismia vastaan, sillä työläisillä ei ole mitään tekemistä sen riistämisen ja ryöstämisen kanssa, jota Yhdysvaltain imperialistit näissä maissa harjottavat. Käyköön imperialistit itse sotiaan, joita he itse synnyttävät. — *W. Z. Foster.*

Puutavarateollisuudesta ja sen työläisistä British Columbiassa

Puutavaran tuotanto on B. C:n huomattavin teollisuus

Että puutavarateollisuus esittää ratkaisevan tärkeää osaa maakunnan talouselämässä, selviää jo siitä kun ottaa huomioon, että yksi neljäsosa koko maakunnan miespuolisesta asukasluvusta — 41,000 miestä — työskentelee joko suorasti tai välillisesti puutavaratuotannossa. Jakaantuen tämä työläismäärä seuraavasti: 18,063 työskenteli viime vuonna metsissä, 2,814:sta eri tukkikämpillä; 13,972 miestä työskenteli 391 sahalaitoksessa; 2,489 miestä 89 päremyllyssä; 2,441 työläistä 7 massa- ja paperitehtaassa ja 1,872 työläistä työskenteli muissa tämän teollisuuden alalaisissa sekalaisissa töissä.

Viime vuoden aikana katkaisi tämä työläismäärä ja otti ulos metsästä kolmebiljoonaa jalkaa tukkia, valmisti 40 prosentia koko Canadassa tuotetusta lautatavarasta ja 85 prosenttia kattopäreistä. Kohoten sen valmistamien tuotteiden arvo 84 miljoonaan dollariin.

Ja että tämä asiaintila ei suinkaan ole mikään sattuma, jotakin läheisessä tulevaisuudessa ohimenevää laatua, selviää meille kun otamme huomioon, että British Columbiassa sijaitsee 95 prosenttia koko brittiläisen valtakunnan markkinakelpoisesta pehmeänpuun metsästä, — noin 400 biljoonaa jalkaa.

Tässä esitetyt seikat jo toteavat meille, että puutavarateollisuus on yksi British Columbian taloudellisen elämän vankimpia kulmakiviä, ja samalla myöskin sen omistavan luokan huomattavampia riistovälineitä. Lienee melkein tarpeetonta tämän yhteydessä mainita, että nykyinen omistava luokka on saanut haltuunsa metsät ja kaikki muutkin luonnonrikkaudet useammassa tapauksessa keljuilemalla, suurten työtätekevien kansanjoukkojen kustannuksella, ja että se myöskin käyttää niitä omien taloudellisten ja yhteiskunnallisten etujensa edistämiseksi ja turvaamiseksi, eikä yhteiskunnan etua silmällä pitäen.

Työläisten osuus tuottamastaan rikkaudesta

Kuinka suuren osuuden tuottamastaan rikkaudesta saa tämä työläisjoukko korvaukseksi yhteiskunnalle suorittamastaan palveluksesta, joukko joka huolehtii maakunnan talouselämän valtimon enemmän tai vähemmän säännöllisestä tykytyksestä, niin säännöllisessä kuin vallassa olevan luokan eduille kulloinkin on edullista. Puutavaratyöläisten keskimääräiseksi palkaksi, koko Canadan lukuunotettuna, ilmotetaan 962 dollaria vuodessa. British Columbiassa lienee se hieman korkeampi. Tämän kirjoittajalla ei ole tässä suhteessa varmoja numeroita käytettävänään. Mutta jos otetaan huomioon korvauksen saanti jonkun vissin työmäärän suorituksesta, niin jää B. C:n puutavaratyöläinen huonommalle puolelle, ainakin metsässä työskentelevät, sillä hän tuottaa määrättynä aikana enemmän kuin hänen itä-Canadassa työskentelevä toverinsa. Todellinen palkka metsätöissä B. C:ssa siis on pienempi kuin muualla Canadassa, joskin nimellispalkka lienee hieman korkeampi. Äärimmilleen jännitetty työn nopeus ja koneiden käyttö tekevät tämän mahdolliseksi. Mutta jos nyt asettaisimme keskimääräiseksi palkkatasoksi pyöreissä luvuissa 1,000 dollaria vuodessa, niin on se sittenkin mitättömän pieni, varsinkin jos otamme huomioon, että metsätyöläiset ovat pakoitettuja muuttamaan työpaikkaa usein, ja siten joutuvat luovuttamaan huomattavan osan ansiostaan höyrylaiva- ja rautatieyhtiöille. Heidän palkkatasonsa siis jää paljon alapuolelle sen määrän, mitä hallituksen työviraston suorittamien laskelmien perusteella pidetään perheen ylläpitokustannuksina. Ja tämä epäilemättä onkin suurena tekijänä siihen, että lännen metsätyöläisillä, harvoja poikkeuksia lukuunottamatta, ei olekaan perhettä, vaan kaihoten kulkevat yksin elämän taivalta yhteiskunnan paremposaisten ja, ikävä kyllä, usein toisten hieman siedettävämmässä asemassa olevien työläistenkin murjomana.

Minne joutuu heidän tuottamansa rikkaus

Eikö tällainen mahtava teollisuusala sitten voisi taata työläisilleen siedettävämpää elämäntasoa? Kyllä se voisi. Edellä jo kerroimme että 41,000 työläistä tuottaa vuodessa 84 miljoonan dollarin arvosta hyödykkeitä. Jos jakaa tuon summan työläisten lukumäärällä niin tulee siitä yli 2,400 dollaria työläistä kohden. Tämä sellaisenaankaan ei olisi huono saavutus, mutta se olisi harhaan johtava. Sillä on otettava huomioon, että tuohon työläisten lukumäärään, 41,000, sisältyvät myöskin massa- ja paperitehtaissa työskentelevät työläiset. Kun taasen tuo 84 miljoonaa edustaa yksistään vuodessa tuotetun lautatavaran hintaa. Työläisten keskimääräinen tuotanto siis kohoaa yli tuon 2,400 dollarin. British Columbian työläisten keskimääräiseksi tuotantokyvyksi, kaikki teollisuudet lukuunotettuna, ilmotetaan 3,727 dollariksi vuodessa. Eikä meillä ole vähintäkään syytä ajatella, että tuotanto puutavarateollisuudessa olisi alapuolella keskimäärän, päinvastoin se pikemminkin voi olla korkeampi. Tämä selittää, miksi ahnaat amerikalaiset rahamiehet ovat niin halukkaita sijoittamaan pääomansa B. C:n puutavaratuotantoon, ja antaa meille aiheen vastata otsikossa olevaan kysymykseen runoilijan sanoin, että "varat kansan hankkimat ovat menneet kaikki konnain kukkaroon".

Työ- ja asuntosuhteet.

Porvarillisten kronikoitsijain näkee usein kuvaavan kuinka metsätyö terottaa ja innostaa henkisiä kykyjä ja kasvattaa ruumiillisia voimia. He ihan asettavat metsätyöläisen kadehdittavaan asemaan, pankkiiriin, osakekeinottelijaan tai muuhun sellaiseen "kovantyöntekijään" verrattuna.

Ja se ehkä voi siltä näyttääkin henkilöstä, jonka ainoa kokemus metsätyöstä on saatu tuijottamalla valkeaan kankaaseen liikkuvien kuvien teattterissa. Mutta jokainen metsätyöläinen kuitenkin tietää toisin. Vaikka onhan myönnettävä, että metsätyötä saa tehdä ulkona raittiissa ilmassa, eikä siis ole niin epäterveellistä kun esimerkiksi myrkyllisen kaasuisessa kaivoksessa työskenteleminen. Mutta toiselta puolen se vaatii enemmän ponnisteluja kuin useimmat muut työt ja niinollen kuluttaa työläisen yhtä lyhyessä ajassa kuin mikä muu työala tahansa, joitakin poikkeuksia lukuunottamatta.

Viime aikoina on työn nopeus jännitetty aivan äärimmilleen. Esimerkiksi kaato- ja katkasutyössä tekee mies nyt kahdeksassa tunnissa kolmekertaa niin paljon valmista kuin ennen maailmansotaa kymmenessä tunnissa. Tämän tuloksen saavuttamiseksi ovat työnantajat käyttäneet hyväkseen urakkajärjestelmää, jonka avulla he puristivat työläisistä viimeisenkin voimahiukkasen. Ja toiselta puolen suuri ja alati laajeneva työttömäin armeija, josta työnantajilla on aina tilaisuus saada vereksiä voimia, myöskin kannustaa työläisiä ponnistelemaan yhä kiivaammin. Kunnes on päästy siihen, missä nyt ollaan, että ainoastaan kaikkein voimakkaimmat voivat menestyksellisesti kilpailla tällä työalalla.

Tukkien ulosottoon ei vielä ole sovellutettu urakkajärjestelmää, eikä ole tarpeellistakaan. On vain yksinkertaisesti laitettu voimakkaammat koneet ja lisätty niiden vauhtia, näin ovat työläiset pakoitetut liikkumaan ja työskentelemään nopeammin. Ja kun ilta saapuu niin ovat he yhtä uupuneita kun urakkamiehetkin,

Ja entäs työläisten asunto-olot kämpillä? Ne eivät suinkaan ole kadehdittavat. Joskin ne ovat hieman siedettävämmät kun itä-Canadassa. On päästy eroon "suustaladattavista", kaksi- ja kolmikerroksisista ja kahden miehen nukkumatiloista. On myöskin päästy eroon suurista navettaa muistuttavista "mieskämpistä". Nukkumasuojat ovat pienentyneet niin, että niissä nyt useimmassa tapauksessa on vain kahdeksasta kahteentoista vuoteeseen kussakin.

Mutta nämä suojat ovat muuten kehnoja. Useammassa tapauksessa ainoastaan yksinkertaisella lautaseinillä varustettuja kurjia hökkeleitä. Ja mikä pahinta, niissä ei aina ole vedenpitävää kattoakaan, joka muuten olisi aivan välttämätöntä tällaisessa sadevyöhykkeessä. Kylpy-, pesu- ja kuivaushuoneessa ovat useassa tapauksessa puutteelliset ja kehnot, ja onpa viimeaikoina taasen alkanut ilmaantumaan joitakin pienempiä kämppiä, joilla ei ole näitä laitoksia lainkaan. Ruuasta ja muista tarvikkeista kiskotaan työläisiltä kohtuuttoman korkeita hintoja, ja laadultaan ovat ne usein kehnoimpia mitä on saatavissa.

Minkälaista joukkoa ovat työläiset

Samoin kuin useimmissa muissakin tämän maan suuremmissa teollisuuksissa, ovat British Columbian puutavarateollisuudenkin työläiset väriin, kieleen ja kansallisuuteen nähden kirjavaa joukkoa. Heidän joukossaan ovat edustettuina miltei kaikki maailman kansallisuudet, uskonnot ja lahkokunnat. Ja sen mukaan omaavat he myöskin monia, toisistaan eroavia käsityksiä yhteiskunnallisista kysymyksistä ja omasta asemastaan nykyisen monimutkaisen tuotantojärjestelmän palveluksessa. Pieni vähemmistö heistä on varsinaista tämän maan syntyistä ainesta. Suurin osa ollen maailmansodan jälkeen Europasta ja muista maanosista tulleita. Ja europalaisista taasen hyvällä syyllä voi sanoa, että suurin prosentti heidän joukossaan on skandinaavialaisia. Suomalaisten lukumäärä on viime vuosina myöskin lisääntynyt suuresti, joten he nykyään muodostavat varsin huomattavan osan länsi-Canadan metsätyöläisistä.

Mihinkä olosuhteet velvottavat työläisiä?

Edellä esitetyt seikat kaikesta pintapuolisuudestaan huolimatta toteavat, että lännen puutavaratyöläisiä riistetään armottomasti, että heidän on työpaikkansa säilyttääkseen ponnisteltava äärimmilleen ja että heidän olosuhteensa yleensä ovat kurjat. Ne kaipaavat kipeästi parannuksia. Työn nopeudelle olisi asetettava rajansa, ja ennen kaikkea heidän tulisi saada suurempi osuus tuottamastaan rikkaudesta.

Mutta nyt meidän täytyy muistaa, että nämät asiat eivät toivomalla parane, että lännen puutavaraparoonit ovat erottamaton osa nykyisin vallassaolevasta voitonhimoisesta porvaristosta, jonka ainoana pyrkimyksenä ja päämääränä elämässään on puristaa työläisistä mahdollisimman paljon liikevoittoa. Ne eivät työläisille mitään anna, ilman pakkoa. Jos työläiset haluavat parannuksia olosuhteisiinsa, niin on heidän pakotettava työnantajat niitä myöntämään. Mutta yksilöinä he eivät sitä kykene tekemään. Työläisten on siis tälläkin alalla järjestyttävä kaikista kielellisistä ja kansallisuuseroavaisuuksista huolimatta, ja järjestyttävä tehokkaasti.

Järjestön valinnassa taasen ei ole suuriakaan vaikeuksia, sillä meillä Canadassa ei ole tällä alalla muuta kuin yksi järjestö, joka on jostakin merkityksestä, ja se on Lumber Workers' Industrial Union of Canada. Lännellä ei tällä järjestöllä nykyään ole paljon vaikutusvaltaa, mutta idässä esimerkiksi Ontariossa on se jo kyennyt luomaan itselleen varman jalansijan. Eikä siinä kaikki. Se on jo kyennyt parantamaan metsätyöläisten asemaa huomattavasti. Tätä kirjottaissakin heillä on käynnissä ankara lakkotaistelu pohjois-Ontariossa, palkkojen korotuksen puolesta. Ja toivottavasti tulevat ajamaan tämänkin taistelun voitokkaaseen loppuun, kuten edellisetkin taistelunsa.

Metsätyöläisten lännellä on siis ryhdyttävä kiireellisesti tarmokkaaseen järjestäytymistyöhön. Varsinkin kaikkien, jotka esittävät luokkatietoisen työläisen osaa, tulee antaa tälle tehtävälle kaikki mahdollinen kannatuksensa. Ja ennen kaikkea on K.puolueen jäsenien nyt heitettävä velttous sikseen tässä kysymyksessä ja ryhdyttävä tarmolla työskentelemään metsätyöläisten järjestämiseksi. — S—t.

Kesän kaipuu

Taaskin on kesä mennyt toivoineen, unelmineen. Tilalle on astunut syksy, tekemään tilaa ankaralle talvelle.

Jokainenhan meistä alhojen lapsista toivoi kesää, ja kesältä jotain hyvää.

Työtön perheen huoltaja toivoi kesää sentähden, että silloin työttömyyden kirous edes osittain lievenisi. — Repaleinen orpo joka mierontietä vaelsi, toivoi kesää, ettei hänen hentoja jäseniään talven viimat paleltaisi. —

Elämänsä alkutaipaleella kulkeva nuorukainen ja neitonen toivoivat kesää, että se toisi tullessaan tyydytystä heidän lemmen kaipuulleen.

Onko nämä toiveet mennyt kesä täyttänyt, joita ihmisrinnat niin hartaasti unelmoivat.

Eivät ole. — Kesä ei ole perheen huoltajan leipähuolia vähentänyt. Pienen orporaukan mierontie on ollut yhtä okaista kuin aikaisemminkin. — Nuorukainen ja neitonen eivät ole kaipuulleen tyydytystä saaneet. Se oli vain hetken utukuvana häämöittänyt.

Varjojen lasten toiveet ovat taaskin pettäneet.

Orjan kahleiden painon on kahlittu työväen luokka kuluneen kesän aikanakin entistä raskaampana tuntenut. Mutta tuleva talvi on monta vertaa raskaampi edellistä. Talven viimojen vinkuessa on kesän kaipuu taas entistä polttavampi.

Miksi me aina uutta kesää toivomme ja siltä jotain odotamme. Kesähän ei ole meitä varten ennenkuin me valloitamme itsellemme ja luokallemme oikeuden elämään.

Silloin vasta luonnon kesäkin kuuluu meille.

Se kuuluu kaikille.

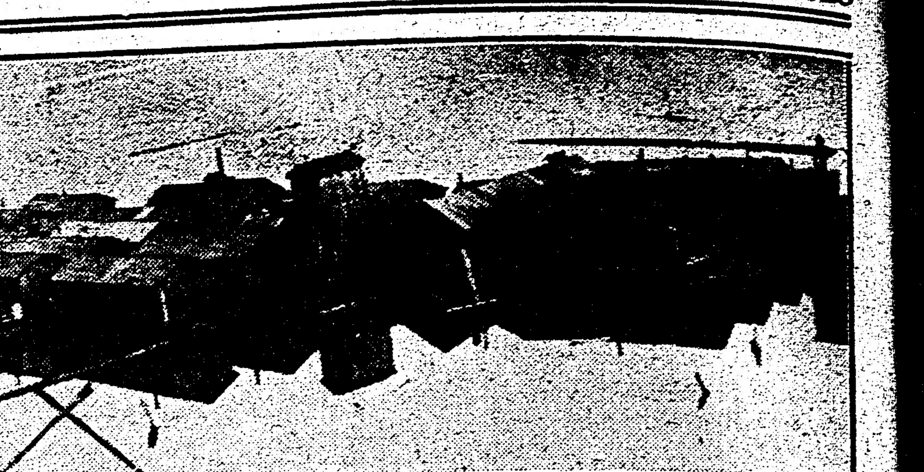

Tyypillinen tukkikämppä länsi-Canadassa (veden päällä oleva). Kuten kuvasta helposti voi nähdä, ovat rakennukset kurjia lautahökkeleitä. Useassa tapauksessa on niissä ainoastaan yksinkertaiset seinät, joten tuuli vapaasti puhaltelee lautojen välistä ja oksien reijistä läpi "huoneiden". Se hyvä puoli niissä on, että ilmanvaihdosta ei ole puutetta. Tällaisissa suojissa asustavat ne miehet, joiden tuottamaa puutavaraa kuljetetaan ympäri tunnetun maailman. Heidän asuntoihinsa ei käytetä niin paljon lautoja, että ne suojaisivat heitä "taivaan tuulilta". Mutta jos asia olisi toisin, niin ei tässä yhteiskunnassa sitten mitään vikaa olisikaan.

Sanomalehti- ja kirjallisuusasiamiehen muistikirjasta

CHASE RIVER, B. C.

Tämä Chase River on vain sellainen pieni kylärähjä täällä Vancouver-saarella, sijaitsee noin kolme mailia Nanaimosta etelään, Victoriaan päin, ja asustaa täällä suomalaisia noin kolmenkymmenen perheen paikkeilla. Muutamilla suomalaisilla on pieni farmitilkku, josta koettavat tehdä elämisenapua varsinaisen työn lomassa. Ja tuota työnlomaa näkyvätkin herrat meille jatkavan sen mukaan miten ikääkin alkaa karttumaan. Nyt hiilikaivostyö, mikä on varsinainen työala tällä paikkakunnalla, alkaa olla jo niin piinan kiusallista, sillä se ainainen "horioppi" on näissä kaivostöissä kehitetty niin huimaan vauhtiin, että varjele pois tieltä niitä, joiden jänteet jo ovat jäykistyneet pitkien vuosien raadannasta. Nuori työvoima on komppanioille mieluista ja sitä on tälläkin paikkakunnalla yllin kyllin tarjolla, joten kulutetumpi työvoima joutaa mittailemaan kotinsa ja komppanian "offiisin" väliä päivä päivän perään. Ja sittenkin on vielä suurella osalla sellainen ajatusmeininki, että kaikki on niinkuin ollakin pitää. Vaikka todellisuudessa, sikäli kuin minä olen tehnyt huomioita, sitä "hyvän puolen" ajatussuuntaa pidetään yllä keinotekoisesti, joka keinotekoisuus haihtuu sitä mukaa pois kun työläiset alkavat järjestyä. — No niin, aikomukseni ei ollutkaan näihin asioihin koskettaleminen; tulinpahan vain niistä sivumennen maininneeksi.

Minun aikomukseni oli vähän katsastella "farmauksesta" taikka "viljelyksestä" että viljellään sitä täälläkin Chase Riverillä tietopuoltakin, ettei taantumus täälläkään kaikkia ole mukanaan vienyt, vaikka sitäkin puolta edustavia täälläkin löytyy, mutta jääkööt omaan läjäänsä, sillä työväen sanomalehdetkään eivät ole voineet heitä valveuttaa. Vaikka minne päin ympäristössä kurkistaisi, niin aina näkee vain kaikenlaista raakuutta, niinkuin yhteiskunnallista hurinkurisuutta, murhia, varkauksia, raiskauksia, luokkatuomioita jne, joita voisi luetella pitkän sarjan, ja jotka kärsimykset saa kaikki osakseen työväenluokka riistäjäluokan taholta. Tätä kaikkea kun pysähtyy oikein vakavasti ajattelemaan, niin aivan karvat pystyyn nousee. Ja sittenkin on vielä työläisiä, jotka eivät edes omia työväen sanomalehtiä niinkään paljoa kannata, että tilaisivat ja lukisivat niitä. Sillä oma työväen sanomalehti on ase ja se todellinen agitaattori, joka on tuomassa meille todellisia tietoja maailman tapahtumista ja työläisten taisteluista ja siksi on se sellainen ase, jonka jokainen työläinen tarvitsee tietojen hankkimiseen. Ilman omaa sanomalehteä on työläinen kuin sokea aasi, jonka voi taluttaa minne tahansa.

Nyt esitän loppukatsauksena kuinka paljon tänne leviää työläisten omia sanomalehtiä, tiedonvälineitä: Canadassa ilmestyvää Vapaus-lehteä leviää tänne 21 vuosikertaa, yhdysvaltalaista Toveri-lehteä tulee 7 numeroa ja Toveritarta 31 numeroa. Punikkia tulee vankasti ja englanninkielistä The Worker-lehteä kaikille aikeensa seuraaville. Lisäksi tulee muitakin vasemmistolehtiä ja julkaisuja koko hyvä määrä. Tieteellistäkin kirjallisuutta viljellään melko paljon, joten kyllä täällä on niitäkin, jotka seuraavat maailman tapahtumia oikeassa valossaan.

Karl Marx sanoi aikoinaan, että tieto on valtaa ja se pitää paikkansa myöskin meidän päivinämme. Siitä ei pääse yli eikä ympäri. Siksi on meilläkin järjestyneillä työläisillä tarpeellista pitää yllä tiedonvälineitä itseämme, mutta samalla myöskin vielä syrjässä olevia työläisiä varten. On kyllä muutamia ihmisiä, jotka tuskailevat, että taaskin menee dollari tuohon lehtitilaukseen. Niin kyllä meneekin, mutta jos oikein muistelette, niin teiltä on mennyt useampikin dollari turhempaankin kuin oman luokkanne tiedonvälineisiin. Ja henkilöt, jotka eivät seuraa oman luokkansa taisteluita omien tiedonvälineiden kautta, ovat alttiina porvarien loruille ja narrattavaksi.

Yksi lehtiasiamies

Eri paikkakunnilta

Sointula, B. C.

KOKOUKSIA

Soint. Osuuskaupan syyskokous pidettiin lokak. 31 p. Kun oli päästy alkuvalmisteluista, luettiin kaupan johtokunnan kertomus, jossa selostettiin seuraavia toimenpiteitä: Jäähdytyslaitos ja ruokatavara-osaston uudelleen sijoitus oli tullut maksamaan kaikkiaan 3,500 dollaria. Tästä johtuneessa keskustelussa arvosteltiin näiden muutosten tuottamia lisäkustannuksia y. m. seikkoja, lopuksi kuitenkin hyväksyttiin johtok. menettelyt sellaisiksi kuin ne oli viime helmik. yleisessä kokouksessa suunniteltu.

Kauppamme oli ollut edustettuna Canadan Co-op.-liiton konventsionissa. Lloydminsterissa, Sask., yhteisellä

TULINEN ARTIKKELI YHTEISTOIMINNAN PUOLESTA

Lukijan ei silti pidä säikähtää: tämän kirjotuksen voi huolehti lukea, joutumatta vetämään tulta keuhkoihinsa. Minä en kirjota tähän sitä artikkelia, vaan kirjotan sitä artikkelista. Itse se artikkeli olisi liian kuuma paperille pantavaksi. Polttaisi paperit, pöydät ja kaikki, kärventäisi vielä minutkin. Niin tulinen se oli, niin leimuava.

Olette varmaan lukeneet Neuvostoliiton "elävistä sanomalehdistä": kuinka siellä nuoret näyttelemällä esittävät sanomalehden sisällön, uutisineen, artikkeleineen, kaunokirjallisine kuvaelmineen, kaskuineen, ilmotuksineen, kaikkineen. Tällä rannikolla tuota ei vielä liene yritetty. Eivät ainakaan meidän nuoret purukumi-kommunistit ole innostuneet muuhun kuin amerikkalaisen poroporvarillisuuden matkimiseen. Niinpä en ole elävää sanomalehteä koskaan nähnyt, mutta kuvitella olen voinut mielessäni kaiken muun hyvin mahdolliseksi, paitsi sitä en ole oikein osannut kuvitellakaan, miten ytimekästä toimitusartikkelia, oikein karvoille-käypää ja naulankantaan osuvaa, voisi näyttämökeinoilla tyydyttävästi esittää.

Nyt olen nähnyt, että kyllä sen voi tehdä — jos ei säästetä kustannuksia. Ilman tahallista näyttämölle-asetteluakin voi joskus sattua tapaus, joka puhuu selvempää kieltä kuin nasevinkaan kirjotettu artikkeli tai suullinen saarna. Täällä Sointulassa sattui kalastusaikana sellainen tapaus.

Meillä on täällä osuuskauppa, ollut jo parikymmentä vuotta, ja kehittynyt vakavaraiseksi liikkeeksi. Mitä enemmän se on vaurastunut, sitä kiinteämmin on koetettu liikettä johtaa "terveitten" — s.o. porvarillisten — liikeperiaatteiden mukaan. Luotettu siihen, että kohtuulliset hinnat ja sievät voitto-osingot pitävät kaupan ympärillä riittävän suuren ostajakunnan, oman etunsa vuoksi. Ovathan melkein kaikki saarella vakinaisesti asuvat perheet kaupan jäseniä, joten kaupan etu on kaikkien etu ja kaupan vahinko kaikkien yhteinen vahinko.

Mutta kaupan vaurastuessa ovat useat osuuskunnan jäsenistä myös edistyneet varallisuudessa ja samalla kehittyneet noudattamaan "terveitä" porvarillisia liikeperiaatteita omien yksityis-asiainsa hoitamisessa. Ostavat mistä luulevat saavansa halvemmalla sellaisiakin tarpeitaan, joita omassa kaupassa on saatavana, ja myyvät tuotteitaan sivullisille ostajille, joilta sattuvat saamaan jonkun sentin enemmän. Selitetään olevan "typeryyttä", jos ei osta sieltä mistä saa

Raiteilta pois joutunut tukkivaunu. B. C:n rannikon jättiläispuiden kuljettaminen tapahtuu yksinomaan mekaanisen, koneellisen voiman avulla. Tukkien ulosottamisen ensimäisenä perusehtona on rautatien rakentaminen tukkimetsän keskuuteen. Rautateiden viereen asetetaan suuret koneet, joilla puolentoista tuuman paksuisilla teräskaapeleilla varustetut tukinvetokoneet, joilla tukit vedetään 1,000 toisinaan 1,500 jalankin päästä radan varteen rautatievaunuille asetettaviksi. Kun metsään tehdyt radat ovat useimmiten tilapäisiä, nopeasti kokoon hökättyjä, niin suistuvat tukkivaunut usein raiteilta, tehden tukkivaunujen kuljettajain ammatin erittäin vaaralliseksi.

...dustajalla 3:n muun B. C:n Co-op. osuuskaupan kanssa ja oli menoja tästä koitunut 20.00 dollaria. Can. Co-operatiiv-lehdestä saapi selostuksen konventsionin menosta.

Viime helmik. yleisessä kokouksessa päätettiin suosituksen suhteen: Että Soint. kansakoululle voidaan kaupan varoista lainata 5,000 dollaria, johtokunta oli voinut myöntää vain 1,500 doll. ennen elokuuta kaupan heikon rahallisen aseman takia. Nyt ilmoitettiin koulun saaneen muualta lainan ja maksavan saadun 1000 dollariakin takaisin.

Ilmoitettiin kaupanhoitajan eroavan sairastumisensa takia. Johtok. oli pyytänyt Keskusosuuskuntaa Superiorassa, Wis., tiedustelemaan kykenevää kauppanhoitajaa.

Agitationikomitea teki myöskin raporttinsa. Iltamat pidetty viime helmikuussa sekä vuosikok. yhteydessä ja mukaisesti osuustoimintalehdet tilattu. Oli valittu kirjeenvaihtajaksi "Toverille," vaan hän sanoi "loistaneensa vaitiololtaan" ja samoin kokouskin "loisti vaitiololtaan" tämän raportin suhteen.

Palkat samat kuin tänäkin vuotena johtokunnan jäsenille 2,00 doll. kok. Tilintarkastajille 4.50 doll. päivälle. Seurasi kolmen johtokunnan jäsenen vaali. Esimiehen vaali ja tilintarkastajan valinta. Vaikkakaan säännöt eivät määrää vaalitavan johtok. varajäsenillä, on äänimäärässä lähinnä olevia nimitetty varajäseniksi, joista johtok. on voinut tarpeen tullen kutsua täydennysjäseniä. Nyt, tehdystä ehdotuksesta, valittiin erikoisella äänestyksellä "koejäsenia" viisi, joilla on oikeus olla johtok. kokouksissa ilman päätösvaltaa, ja näistä voi johtok. kutsua päätösvaltaisia jäseniä, kun tarve vaatii. "Koejäsenien" virka-aika on vuosi, joten niitä tullaan valitsemaan joka syyskokouksessa.

Sointulan kansakoululle myydyistä rakennustarpeista päätettiin ottaa välitysmaksua seuraavasti:

Kaikista erikoisesti tilatuista 2 %, ja varastosta myydyistä 5 %.

Lopuksi keskusteltiin farmituotteiden myynnistä kaupan kautta, sekä tavaroiden sisäänosto- ja ulosmyyntihintojen suhteesta y.m. näiden yhteyteen kuuluvista asioista. Tulevasta kaupanhoitajasta riippuu enimmältä osalta näiden seikkojen onnellinen ratkaisu ja johtokunta, olosuhteita tuntevana, voi hänta siinä tuntuvasti avustaa.

VAPAUDEN LEVITYSRYNTÄYKSESTÄ

oli Suomal. Järj. osaston kokouksessa, 4 p. lokak. keskustelua, ja kehoitettiin asiamiehiä tekemään parhaansa. Tähän saakka ei Vapauden levitystä — varsinkaan Sointulan kaupunkialueella — ole pidetty omana asiana, koska tilaajia on vaan "half and half" — 4 osaston jäsentä ja 4 ei-jäsentä! Ja tällä alueella asuu ainakin 50 puolueen jäsentä, joista ehkä kaikki ovat myös järjestön jäseniä. Niin että, on sitä tilaisuutta rynnätä tällä alueelle; toista on farmarialueiden, joista toisilla lienee joka perhe tilaustilalla. Vapautta "puustattiin" myös kokouksessa. Tov. Mäkelä, ammattimies lehtialalla, sanoi Vapauden osoittavan tuntuvaa parantumista uutistensa tuoreudessa. Tähän kun lisätään, että puolueen jäsenissä se on meille ainoa suomenkielinen väline jolla voimme seurata Canadan työväenliikkeen eri muotoja, luulisi sitä tässä jo olevan yhdelle lehdelle hyviä puolia aluksi. Ja sopiikos sitä hypätä lehteä lainaamassa silloin, kun halutaa lukea sellaisia riitoja artikkeleita kuin oli esim. A. B. M:n vaalitarkastajat?

ILTAMAT TULOSSA

Sointulan nykyisin toimivin jaosto, lasten klubi toimii iltaman marrask. loppupuolella. Ohjelmassa tulee olemaan 3-näyt. näytelmä y.m. ohjelmaa. Katselkaa paikallista ilmoitustaulua, että ette menetä tätä harvinaista tilaisuutta. — H. L.

Quibell, Ont.

Hyvällä mielellä pistän tähän pienen pätkän täältä Quibellistakin. Saan mainita sen ilahduttavan uutisen, että täälläkin on jotakin toimittu jonkun hyvän asian eteen. Pidettiin nim. tanssit t.k. 3 pnä Työväen Puolustusliiton hyväksi, tarkotuksella kartuttaa toveritar Sanna Kannaston puolustusrahastoa. Vaikka tanssit olivatkin yksityisten alotteesta toimeenpantu, niin sitä huolimatta yleisö näkyi hyvin ymmärtäneen niiden tähdellisen tarkoituksen, koska olivat niin runsaslukuisina saapuneet. Tuloskin oli tavallisen hyvä paikallisiin oloihin verraten, sillä yleistulot olivat $20.95 ja menot $4.85, joten jäännöksen jäi $16.10. Sievoinen summa, josta lausumme kauneimmat kiitokset kaikille osanottajille ja roponsa uhranneille. Tuo summa on lähetetty Puolustusliitolle, jonka ilmoitan siltä varalta, ettei kukaan epäile, että se olisi jäänyt "väärään paikkaan".

Toverit! Enempi yhteisymmärrystä keskuuteemme, että osaisimme alkaa taistelemaan yhteistä vihollistamme vastaan, joka on sama meille kaikille, nim. kapitalismi. Nykyisin ovat yhteistyömme rikkojina eripuraisuudet. Koettakaapa sälyttää tätä asiaa pois että meidänkin olisi aika jo taas alkaa jotakin toimimaan. Sitä ainakin toivoo — Joosepin kylkiluu.

Timminsin uutisia

KAIVOSTYÖLÄISTEN KOKOUS

Canadan kaivostyöläisten liiton ylimääräinen kokous pidetään Unionhaalissa, 91 Third Ave., sunnuntaina t.k. 18 p. kello 3 i.p. Kaikkien jäsenten ja sellaistenkin kaivosmiesten, jotka eivät vielä ole jäsenyydessä, tulisi olla läsnä kokouksessa. Joseph Gilbert, joka on juuri palannut Canadan uuden ammattijärjestön konventsionista tulee selostamaan sen kulkua.

TOVERITAR SILLANPÄÄ KUOLLUT

Kuolema käväsi taaskin kylässämme, tällä kertaa vieden naistoverimme Olga Sillanpään, omaa sukua Lähde.

Olga Sillanpää oli syntynyt Suomessa, Lammilla, 23 päivä heinäk. 1898 ja kuoli 31 päivä lokak. kello 4 aamulla Timminsissä. Tov. Olga Sillanpää oli siis kuollessaan parhaassa iässä, paljon olisi ollut vielä tehtävää, mutta kaikki jäi kesken. Vuoden vasta avioliitossa olo aikanaan ei ollut kunnolleen kerinnyt uutta kotiaan saamaan kuntoon. Kaikki tulevaisuuden unelmat raukesivat. Suomeen jäi pikku Eilakin, ei saanut hän rakasta pikku Eilaansa nähdä, jolle tänne tuloa niin monta vuotta oli valmistanut. Mutta niinhän meidän kaikkien työläisten tuulentupamme raukeavat. Mielikuvituksessa ne ainoastaan toteutuvat, aniharvoin todellisuudessa.

Toveritar Sillanpäässä sammui sydän, joka sykki työväenluokalle, jonka nousun ja vapahduksen päivää hän hartaasti toivoi ja koetti voimiensa mukaan toimia järjestyneiden työläisten riveissä. Hän kuului kommunistipuolueeseen ja naisosastoon Timminsissä. Suomessa nuoresta tytöstä kuului järjestyneisiin työläisiin. Otti osaa kansalaissotaan punasten sairaanhoitajattarena Helsingin rintamalla. Jotenkin välttyi lahtarien silmiltä kiinni joutumatta.

Hautaus tapahtui 4 päivä marrask. klo 10 ap. suomalaiselta haalilta suuren toverijoukon saattamana. Yrjö Halonen piti kauniin hautauspuheen, soittokunta soitti, kööri lauloi, samoin lauloi pikku Enni. Seppeleitä laskivat vainajan omaiset, naisosasto, Suom. Järjestön osasto ja lukuisat toverit.

Lepää rauhassa Oola, nuoresta ijästäsi huolimatta olet elänyt kärsimyksistä rikkaan elämän, mutta nyt on kaikki tuska pois ja lepäät rauhassa, ikuista unta. Muistoasi ei himmennä uskonnollinen taikausko, vaikka täällä joku alamielinen naishenkilö koettaa uskottaa, että olisit pappia kaivannut. Mutta ne, jotka melkein viimeisiin tunteihin olivat hänen sairasvuoteensa ääressä, tietävät tämän jutun valheeksi ja pari kolme tuntia ennen hengenlähtöä hän ei ollut puhunut ollenkaan. Viimeisenä iltana myöhään kun kävin hänen luonaan erään toverin ja vainajan veljen kanssa, oli suomalainen haali hänen viimeiset sanansa ja hän silloin jo houri. "Te tulette suomalaiselta haalilta", tyytyväisyyden hymy huulillaan hän tiedusteli tovereilta, jotka viime tunneilla häntä kävivät tervehtimässä. Pappia hän kammoi. Lopettakaa, kuka lienettekin, sellainen juttu ja antakaa kunnon proletaarin uinua rauhassa, sillä hän ei voi itseään tulla puhdistamaan.

Täti.

Toronton uutisia

TYÖVÄN PUOLUSTUSLIITON PIIRIKONFERENSSI

Canadan työväen puolustusliiton Toronton keskuskomitea on suorittanut valmistelut sunnuntaina, joulukuun 2 päivänä, kello 9.30 aamulla, pidettävää piirikonferenssia varten. Konferenssi tullaan pitämään ukrainalaisella työväen haalilla, 300 Bathurst St. Kaikkia lounaisen Ontarion osastoja ja liittoon liittyneitä järjestöjä on kutsuttu csaaottamaan tähän konferenssiin. Suurilukuisen edustajiston uskotaan kokoontuvan keskustelemaan työväen puolustustoimintaa.

JOUKKOKOKOUS MOONEYN VAPAUTTAMISEKSI

Puolustusliiton Toronton keskuskomitean toimeenpanemana pidetään Hygeia-haalilla, 40 Elm St., joukkokokous ja konsertti perjantaina, marraskuun 30 päivänä, kello 8. Toveri Stewart Smith, joka hiljattain palasi opintomatkalta Moskovasta, tulee puhumaan tilaisuudessa. Kokouksessa tullaan vaatimaan Mooneyn ja Billingsin vapauttamista. Tulot tästä tilaisuudesta menevät Puolustusliiton kansalliselle toimeenpanevalle komitealle.

Neuvostoliitosta

Kirje Kommuuna Työstä, Rääpyältä

Lähtiessäni Canadasta, pyysi useampi toveri kirjottamaan totuuden täältä. Mutta sellainen on vaikea. Toiset eivät pidä sitä totuutena, jonka itse pidän oman katsantokantani mukaan. Kirjotan siis sellaisena kuin minä totuuden olen täällä nähnyt.

Huhtikuun 10 pnä saavuimme Rääpyälle. Tänne aikeisemmin tulleet toverit ottivat meidät vastaan tervetulleina. Oli se hulinaa, kun tultiin pellille juuri päivällisen aikaan. Silmät selällään saimme katsoa, että tässäkö se on meidän tuleva kotimme. Ihan oli hälinää kuin meillä ennen haalilla. Illalla sitten oli tulijaisjuhlat, jossa oli useita puheita, teknikumin laulukuoro lauloi useampia lauluja ja lopuksi sitten illalla olivat tanssit.

Niin, kesä on mennyt. Sateinen ja kylmän tuntuinen se oli. Useita opintomatkailijajoukkoja on käynyt. Eräänäkin suunnuntaina oli Leningradista 180-henkinen tehdastyöläisten joukko. Joukossa oli ympäristöläisiäkin. Kaupunkilaisia toi ylimääräinen juna. Oli siinä väkeä. Kolme torvisoittokuntaa ja monet muut instrumentit helisivät. Ohjelmaa heillä oli mukanaan. Oli elävä sanomalehti, lauluja, runoja ja jos vaikka mitä. Palaneen teknikumin rakennuksen jälellejääneet rappuset oli laitettu näyttämöksi, joka olikin siihen sopiva. Ja näin entinen paroonin palatsin rappu palveli työläisten juhlia. Ja puistossa kuohui työläisiä siististi puettuna, eikä säkkimekko päällä, kuten aikasemmin. Ja siinä puistossa, jossa ei ennen saanut työläiset käydä muuta kuin siivoamassa, nyt työläiset riemuitsivat valtoimenaan. Nyt on äsken valmistunut koulu tähän samaan puistoon. Meidänkin lapsia menee tähän kouluun. Lisäksi on täällä kaksi alkeiskoulua. Me tarvitsemmekin oppineita miehiä niinkuin naisiakin. Olemme saaneet paljon kärsiä kokemuksen koulussa oppimattomuutemme takia. Mutta se tulee kalliiksi. Mutta eteenpäin vain mennään, vahingot kärsitään yhdessä.

Meille oli kova isku sahamme palo, mutta siitä huolimatta meillä on jo uusi saha joka sahaa pöllyjä sen kun kerkiää. Entisen sahan uhalla ja harmiksi sen tuhoojille. Sähkövalo saadaan myöskin pian kuntoon, joten sekin pcoli tulee korjatuksi. Sitten aletaan tekemään uutta taloa kaikkine mukavuuksineen. Kivitalo saa olla myöskin toimessaan. Kyllä siinä seinät kestääkin, kun on metrin vahvuiset kiviseinät. Lisäksi meillä on kaksi kivinavettaa, joihin mahtuu yli kolmensadan päätä. Komealta se jo näyttää tuokin meidän karjamme, vaikka ei siinä vielä olekaan kuin toistasataa vasikoineen. Komealta se karja tosiaan näyttää, kun se mennä kappasee Riuttinan pellolle, josta saatiin lisämaata.

Mutta kauniimmaksi tulevat paikat, varsinkin kun saadaan tekeillä oleva tekojärvi kuntoon. Se on aivan siinä lisämaaksi saadun sivussa. Padon teko on parhaillaan käynnissä. Siitä tulee todellakin kaunis. Suuri, nelikulmainen, tiet joka sivulla suurine koivuineen ja valleineen. Mutta älkää kuvitelko, että se olisi vielä valmis, ei, sitä parhaillaan tehdään. Ja meidän taloudessa tehdään töitä. Sitenhän kaikki valmistuu. Lisämaata saadaan sikäli kuin entistä ehdimme saada kuntoon. Nämä seudut ovat kuuluneet entiselle linnan herralle Laatokkaa myöten, ollen alueella monen monta kylää.

Leningradiin täältä on matkaa 25 kilometriä, jonne kuorma-autolla viedään maitomme. Nykyisin tulee kyllä vähän maitoa. Mutta maidon tulo suurenee, sillä lehmät poikivat enimmäkseen syksyisin. Talvella sitäpaitsi saamme maidosta paremman hinnan kaupungissa. Suomesta ovat parhaillaan ostamassa kommuunaamme lisää lehmiä, joten karjakanta aina vain paisuu.

Eräitä puutteellisuuksia on myöskin kommuunassamme ollut, joka lienee heikkouskoisempia karkottanutkin täältä pois. Samalla myöskin mainitsen teille, jotka mahdollisesti tänne aijotte, että varatkaa ensikädessä matkaeväiksenne runsaasti mieltä ja kärsivällisyyttä. Sillä täytyy ottaa huomioon minkälaiset herrat täällä ovat vuosisatoja mellastaneet, pitäneet kansaa kurjuudessa, oppimattomana ja sivistymättömänä. Työväen hallitus ei ole vielä ehtinyt kaikkia puutteellisuuksia korjata, mutta täytyy ne korjata yhteistoiminnalla. Ja ne korjaantuukin, kunhan saamme rauhassa murhapolttajilta ja muilta kapitalistien kätyreiltä työskennellä. Paljon meillä on työtä kaikilla aloilla. Muistaa täytyy, että maassa vallitsee myöskin uskonnonvapaus. Kaksi kirkkoakin on tässä aivan lähellä, toinen aivan puistossa. Puistokirkko näyttää entisten herraskaisten kirkolta, koskapa se on hyvin tehty holvikattoineen ja arvokkaine marmoriseinineen ja hautoineen, suuren kuusimetsän ympäröimänä. Toinen kirkko on meidän perunapellon vieressä ränsistyneine risteineen. Korjasivat sitä äskettäin.

Puoluetyötä tehdään lujasti. Suuret ovat joukot, jotka ottavat siihen osaa. Enimmäkseen ovat ne nuorta väkeä, vanhemmat kai lienee sota kaatanut. Niin, puoluetyötä tehdään, kaikki ei ole vielä läheskään valmista. Voi löytyä vielä vihollinen aivan sisältä. Ja puoluetyössä ei tarvitse pelätä "kapulajussia", kaikki ovat tovereita keskenään. Muuten tämä ympäristö on suomalaista. Meidätkin kommuuna Työn naiset on jaettu tekaateiksi ympäristöön. On kyllä vielä käsittämätöntä kuinka onnistumme. Mutta eihän naisten asema ole niin hyvä, etteikö se siedä korjausta. Ja onhan meillä hallitus puolellamme, tukemassa työtämme. Mutta kuinkas on teillä siellä Canadassa? Olemme nähneet lehdistä, että Sanna Kannasto olisi kiinni Eikö teidän pistele vihaksi? Tuon luulisi nostavan sitä useamman toimintaan. On kai Sanna avannut monen silmät toimintaan osaa ottamaan. Yhteinen sotahuutomme olkoon: Työhön!

Niin, toveri Neil kävi täällä. Kai hän antaa teille siellä suulliset terveiset mitä näki ja kuuli. Toverillisesti:

Anna Laitinen.

Yhdysvaltain Workers puolueen kuudes konventsioni pidetään ensi tammikuulla

New York. — Täällä sijaitseva Workers- (kommunisti) puolueen keskustoimeenpaneva komitea on julkaissut konventsionikutsun, joka kokonaisuudessaan kuuluu seuraavasti:

"Toverit:—

"Nyt on kulunut yli vuosi siitä, kun puolueemme piti kansalliskonventsioninsa. Tämän ajan sisällä on tapahtunut tärkeitä kehitysvaiheita, jotka nyt tuovat uusia tilanteita puolueemme eteen. Puolueemme on vallannut itselleen työväenluokan taisteluiden johtoaseman, taistellen riistävää ja sortavaa Yhdysvaltain imperialismia vastaan.

"Puolueemme ei ole enää vain kommunistinen propagandayhdistys. Puolueemme on tänä päivänä aktiivinen työväenluokan ja sorrettujen kommunistinen järjestäjä.

"Sangen vaativia tehtäviä on puolueemme edessä: Kysymys taistelusta sodanvaaraa ja Yhdysvaltain imperialismia vastaan; järjestymättömien järjestäminen; joukkojen voittaminen pois vanhoillisten unionistien ja sosialistien brokraattisen johdon alta; voimakkaan vallankumousliikkeen kehittäminen neekerityöläisten keskuuteen; taistelun kärjistämistä oikeistovirtauksia vastaan ja sen ilmiötä, trotskismia vastaan, joka verhoo itsensä vasemmistofraaseihin; puolueen voimistuttaminen lujentamalla keskinäisiä toveruussuhteita, uniittien aktivisoimisella ja juurruttamalla ne entistä enemmän tehtaisiin ja varsinkin tarkoituksella saada puoluejäsenet toimimaan työläisten järjestämiseksi taistelemalla kapitalistien yhä kasvavaa hyökkäystoimintaa vastaan; puolueen yhtenäistyttämisen täydellistyttäminen. Tässä on mainittu vain johtavimmat kysymykset, jotka tärkeimpinä on ratkaistava.

"Tarkoituksella mobilisoida kaikki energia, voimalähteet ja parhain ymmärrys näiden kysymyksien ratkaisemiseksi ja puolueen energian käyttämisen järjestämiseksi, puolueen keskustoimeenpaneva komitea täten päättää kutsua koolle kuudennen kansallisen konventsionin, joka kokoontuu tammikuun 6 päivänä, 1929."

Keskustoimeenpaneva komitea siten hyväksyy Kommunistisen Internationalen syyskuun 8 päivänä, v. 1928 tekemän seuraavan päätöksen:

"Valmistautuminen puoluekonventsionin pitämiseksi heti vaalitaistelun päätyttyä on alettava heti. Keskustoimeenpanevan komitean on annettava Kommunistisen Internatsionalen toimeenpanevan komitean tietoon hyvissä ajoin kokousaika, työjärjestys ja päätösesitykset eri kysymyksistä työjärjestyksessä ja samoin myöskin tuoda sen tietoon, jos yksilöiden esitykset jotka eroavat keskustoimeenpanevan komitean enemmistön omasmista käsityksistä." Keskustoimeenpaneva komitea hyväksyy tämän päätöksen.

Kootakseen varoja konventsionin pitämiseksi on keskustoimeenpaneva komitea päättänyt panna yhden dollarin ylimääräisen verotuksen jokaisen jäsenen maksettavaksi.

Työjärjestys, teknillisien järjestelyjen yksityiskohdat, edustajaperuste y. m. tälle konventsionille annetaan pikaisesti tietoon.

Workers- (kommunisti) puolueen keskustoimeenpaneva komitea."

Luokkatuomiot Rumaniassa

Klausenburgin suuressa oikeusjutussa Rumaniassa, joka alkoi syysk. 10 p:nä, on julistettu tuomiot:

33 syytetyistä täytyi vapauttaa. 23 sitävastoin tuomittiin eri pitkiin rangaistuksiin, jotka vaihtelevat 10 vuodesta 6 kuukauteen. Tuomion luonne oli jo etukäteen selvä. Vaikka koko kuukauden kestäneessä oikeudenkäynnissä ei tuomittujen syyksi havaittu enempää kuin niidenkään, jotka täytyi laskea vapaaksi, tuomittiin kuitenkin osa syytetyistä sen tähden, että he olivat Rumanian unitaarisen ammattiliikkeen johtomiehiä.

Jo useamman vuoden aikana on Rumanian hallitus koettanut hallinnollista ja juriidista tietä päästä ammatillisen liikkeen kimppuun. Kaikki tähänastiset yritykset ovat muodostuneet tuloksettomiksi hallitukselle.

Vihdoinkin on Rumanian terrorioikeus käynyt häikäilemättömästi käsiksi uhreihinsa päästäkseen siten selittämään, että ammatillinen liike on vaarallisena lakkautettava.

Oikeudenkäynnin kuluessa eivät syytetyt ainoastaan puolustautuneet, vaan pitivät voimakkaita syytöspuheita porvarillista luokkaoikeutta ja koko kapitalistista järjestelmää vastaan. Puutyöväen liiton puheenjohtaja Stefan Dan lausui muun muassa:

"Neljä vuotta sitten julistettiin kommunistinen puolue kielletyksi. Syyksi sanottiin että se on taloudellisen elämän vakaantumisen tiellä. Minkälainen on nyt tilanne? Valuutta on laskeutunut jatkuvasti, elintaso kallistuu päivä päivältä, teollisuus ja kauppa ovat alituisen kriisin alaisina, virkamiehet tekevät kavalluksia, eletään huijausten ja väärennysten aikaa, työpalkka laskee ja työaika on pidentynyt, terrori on muuttunut entisestään vain verisemmäksi. Edessämme on tulevaisuudenkuva, joka osoittaa työttömyyden yhä lisääntyvän, valtiolainat muuttavat maan vähitellen imperialistien siirtomaaksi ja sitäpaitsi on odotettavissa sota Neuvostoliittoa vastaan. Työväenluokan nimessä vaadin minä tämän häpeällisen, ammatillista liikettä vastaan tähdätyn oikeudenkäynnin lopettamista. Rumanian ammattijärjestön ja koko rumanialaisen proletariaatin nimessä, joka porvariston alaisena huokaa kuvaamattomassa kurjuudessa, sanon minä teille: Edelleenkin tulen minä kuten kaikki muutkin luokkatietoiset työläiset taistelemaan proletariaatille määrätyn historiallisen tehtävän puolesta, auttamaan voimieni mukaan paremman yhteiskuntajärjestyksen luomisessa, taistelemaan sorrettujen puolesta."

Eräs syytetyistä, Sencovici, sanoi puheessaan: "Rumanian työväenluokka ei anna terrorin peloittaa itseään. Järkkymättä seison minäkin edessänne, odottaen luokkatuomiota. Olen vakuutettu siitä, että luokkani on kerran suoriutuva voittajana!"

Huomattava on Amsterdamin internationalen osuus tässä kysymyksessä. Samaan aikaan kun Rumanian taantumushallitus toimeenpanee vangitsemisia ammatillisen liikkeen johtohenkilöiden keskuudessa, lähettelee Amsterdamin internationalen sihteeri palmenkirjeitä hengenheimolaisilleen, jossa kehoittaa perustamaan ammatillisia hajoitusjärjestöjä eri paikoille Rumaniassa. Lupailee huomattavaa taloudellista avustusta ammatillisen hajoituslehden julkaisemista varten y.m. Tämä keltaisen ammatillisen johtomiehen kalastelu sameassa vedessä asettaa selvään valoon Amsterdamin herrojen hajoituspyrkimykset kansainvälisessä ammatillisessa liikkeessä.

halvemmalla, tahi myy sinne mistä saa paremman hinnan. Tuollainen tilapäisten etujen jäljessä juokseminen on oikeastaan sangen lyhytnäköistä, sillä pitemmän päälle se tulee osottautumaan yhtä turmiolliseksi itselleen kuin osuuskunnallekin. Toiset taas, vaikka heillä ei olisikaan mitään tilapäistäkään hyötyä oman kaupan kiertämisestä, tekevät sen kaupan johdosta, palveluksessa olevaa henkilöä kohtaan — taikka jos ei juuri tuota henkilöä, niin sitä sukua vastaan, johon se henkilö naimisen kautta tai muuten kuuluu. Taikka jos ei itsellä ole mitään heitä vastaan, sattuu joillain sukulaisilla olemaan jotain vuosikymmenien takaista vaan hampaankolossa. Me olemme täällä asuneet siksi kauan, että on ehtinyt muodostua eri suku- ja heimokuntia, joiden välillä luonnollisesti vallitsee ainainen sotatila. Edistyneen ajan mukaisesti näitä heimosotia ei käydä, niinkuin ennen, teräaseilla, vaan myrkyillä, tosin ja tuliaseilla, ... juoruilla: ilkeillä juoruilla, uhkaus- ja haukkumakirjeillä, kyllisemmillä silmäyksillä ja vielä myrkyllisemmillä letkauksilla kokouksissa, jne. Olipa asia kuinka yleistä laatua tahansa, sitä ei erehdyksessäkään oteta arvostelavaksi hyvien taikka huonojen puoliensa perusteella, vaan koetetaan arvata, ketä henkilöä ovat minkin mielipiteen takana, että osaisi sitte sukulaisuus-, sytyys- ja vihollisuussuhteittensa mukaan määrätä oman kantansa asiassa. Muutamille on kehittynyt ihmeellisen tarkka vainu haistamaan jo pitkäin matkojen päästä, kenelle mahdollisesti saattaisi olla hiukan enemmän etua kuin toisille jostakin aiotusta toimenpiteestä, ja niinpä sitä suurin enemmänhyötyvä henkilö on vastenmielinen, hylkäävät koko suunnitelman, vaikka se olisi kaikille edullinen.

Kateellisille ja ilkeille ihmissydämelle ei osuustoiminta-aate tahdo mitenkään soveltua: Jos liike menestyy niin että minä siitä hyödyn, hyötyvät sitä myös toiset osakkaat, siis vihamiehenikin — ja se on kirottua, se. Helpommin voisi kärsiä senkin, että liike menisi alaspäin: joshan siitä olisi vahinkoa minulle, tuottaisi toisella puolen lohdutusta ilo siitä, että vihamiehenikin saavat oman osansa vahingosta. Siinä on sitäpaitsi tilaisuus pitää varansa, ettei vahinko satu omalle kohdalle yhtä raskaasti kuin muiden: katsoo tarkasti, että on aina velassa ostokseistaan saman verran kuin on osuuskunnassakin sijoittanut rahaa ja ostovoittoja. Muutamat mielestään ovelimmat noudattavat tätä menettelyä, joka kuitenkin itse asiassa perustuu erehdykseen: jos kauppa tosiaan joutuisi suoritustilaan, perittäisiin osuuksistaan mutkitta heti; senverran korvausta kuin lopullisessa pesänselvityksessä nähtäisiin kunkin osalle jäävän — jos sattuisi osakkaille mitään jäämään.

Voimme sanoa, että samassa suhteessa kuin osuuskauppamme on voimistunut, samassa suhteessa on yhteistoiminnan aate eli "osuuskunnallinen mieliala" keskuudessamme heikentynyt. Tästä pääasiallisesti johtunee, että osuuskauppa ei viime vuosina ole sanottavasti edistynyt, vaikka jäsenmäärä onkin kasvanut, samalla kun paikkakunnan asukasluku ja ostokyky on lisääntynyt. Vuotuinen liikevaihto on pysynyt keskimäärin samalla tasalla koko sodanjälkeisen ajan. Alenemaankaan se ei ole päässyt, kun ei ole ollut vaarallista kilpailijaa.

Mutta tullappa tänne voimakas kilpailija, esim. ketjukauppa, joka ottaisi tehtäväkseen osuuskaupan nujertamisen. Valmistautuisi menettämään alkuvuosina joitakin kymmeniätuhansia dollareita hintataistelussa, luottaen siihen, että saatuaan osuuskaupan ralvatuksi pois tieltä, voi helposti kiskoa tappionsa takaisin. Mitä turvaa olisi osuuskaupalla silloin noilla "terveillä liikeperiaatteilla" varustetusta kannatajajoukostaan?

Onhan meillä parisen vuotta ollut olemassa erityinen agitatsionikomitea, jonka olisi ollut tehtävä osuustoiminnallista valistustyötä keskuudessamme. Se ei ole juuri mitään yrittänytkään, vielä vähemmän aikaansaanut. Eikä siltä suuria voi odottaakaan, "terveitten liikeperiaatteiden" kannalla oltaessa. En muista tällä saarella kuulleeni lausuttavan sitä ajatusta, että yksityis-etuileminen oman osuuskaupan kustannuksella on rintaman särkemistä vihollisen hyökätessä, yhteisen asian kavaltamista; että vilpistely ja kiusanteko omaa kauppaa kiertäessä on samasta hengestä lähtenyt, vaikuttimiltaan ja tuloksiltaan samanarvoinen teko kuin lakkopetturuus.

Tämmöinen on se tausta, jota vastaan se artikkeliksi sopiva tapaus käy ymmärrettäväksi. Sentähden on tämä tausta — niin tumma kuin se onkin eikä paikkakunnan maineelle edullinen — täytynyt tässä muutamalla tervaharjan pyyhkäyksellä maalata ikäänkuin näyttämön taka-alaksi.

Meidän osuuskaupan hoidettavana on Shell-yhtiön öljyasema ja siinä myytävänä muidenkin yhtiöiden kaikenlaisia poltto- ja voiteluöljyjä. Kaksi korkeaa 10,000 gallonan vetoista gasoliinisäiliötä on vähän matkaa rannasta maalla; niistä lasketaan öljy rautaputkia myöten alas laivalaiturin kupeelle rakennettuun öljysuojaan, jossa on pienemmät myymäsäiliöt sekä suuri määrä erilaisia öljyjä sisältäviä tynnyreitä y.m. astioita. Öljysuojassa siten aina on useita satoja gallonia öljytavaraa. Suoja on rautalevyistä rakennettu omalle laiturilleen meren päälle, mutta koko se laituri, joka samalla on öljysuojan lattiana, on öljyjä käsiteltäessä tullut läpeensä öljyn liottamaksi, on siis erittäin tulenarka. Heti öljylaiturin ääressä on veden varassa oleva lauttasilta, jossa pyhänseutuna, kun kalastus on kielletty, oleksii ahdinkoon asti kalastusaluksia, toisissa miehet sisällä, toisista maissa.

Muuan muottavene oli juuri saanut säiliönsä täyteen gasoliinia, lähes sata gallonaa, ja oli poistumassa öljylaiturista, kun joku miehistöstä — enimmäkseen melkein poikasia — huomasi aluksen pohjalle valuneen gasoliinia. Mistähän sitä vuotaa? Säiliöistäkö vai johtoputkista? Enempää ajattelematta hän teki, niinkuin moni muukin on tällaisessa tapauksessa tehnyt — suruksensa: raapasi tikulla tulen, paremmin nähdäkseen kaikkiin sopukoihin. Mutta riittävä määrä vuotanutta gasoliinia oli jo ehtinyt muodostua kaasuksi, joka silmänräpäyksessä leimahti tuleen. Pojille tuli pikainen lähtö paatista. Hyppäsivät suin päin mereen, josta toiset pääsivät lauttasillalle, toiset rannalle. Ja sitte kiireimmiten juoksemaan kotiin, tuskin uskaltaen taakseen katsoa.

Palavasta aluksesta savu pöllysi ja liekki syöksähteli korkealle. Sen keula oli milt'ei öljylaiturin alla. Kun aluksen vastatäytetyt öljysäiliöt muutaman minuutin kuluttua räjähtävät, silloin ei öljylaituria mikään pelasta. Ja kun se syttyy, silloin on sen kanssa melkein välittömässä yhteydessä oleva osuuskauppa kaikkine varastoineen mennyttä kalua. Samoin laivalaituri siihen kuuluvine varastohuoneineen, ja lauttasillassa olevat lukuisat konepaatit, jotka eivät kerkiä pakoon päästä. Mahdollisesti joutuisi siinä ryöpyssä eräitä lähellä olevia yksityistenkin rakennuksia tulen ruuaksi. Vilauksessa tämä selvisi jokaiselle, joka oli vaarapaikan lähettyvillä.

Tapausta näkemässä ei kuitenkaan ollut monta muuta sointulalaista kuin ne, jotka sillä hetkellä sattuivat olemaan aluksissaan laiturin luona. Hädissään nämä — vaikka olivatkin niin suuren vaarassa olevan omaisuuden omistajia — eivät joutaneet muuta ajattelemaan, kuin omaa turvallisuuttaan: panivat koneen käyntiin mahdollisimman nopeasti ja lähtivät ajamaan täyttä vauhtia pois koko niiltä paikoilta.

Onneksi oli siinä saapusalla pari neuvokasta miestä, molemmat vieraita, toinen vierasta kansallisuuttakin. Viimemainittu oli varsinainen alotteentekijä, vaikka häntä kaikkein vähimmän piti liikuttaa, kuinka Sointulalle käy, sillä ainakaan hänellä ei ollut osaa eikä arpaa mihinkään sointulaisten yksityisiin tai yhteisiin omaisuuksiin. Sitävastoin hänen yksityisomaisuutensa — konealuksensa — oli suuremmassa vaarassa kuin kenenkään muun, se kun oli 'kaikkein likinnä palavaa paattia. Mutta sitä hän ei joutanut ajattelemaan, vaan vähääkään siekailematta ryntäsi suoraan palavalle alukselle, sitoi köydenpään korkealle mastoon, iski sivuilla olevat pyöröikkunat rikki ja avuksi rientäneen toisen miehen kanssa veti köydellä aluksen niin paljon kallelleen, että sisään tunkeutuva vesi sen upotti ja sammutti tulen. Vaara oli vältetty, Sointula pelastettu. Vieraat olivat tehneet meille ehkä 50,000 dollarin arvoisen palveluksen. Ja sen lisäksi antaneet oivallisen opetuksen siitä, kuinka vaaran hetkellä on meneteltävä: ensin tapeltava ja vasta sitte paettava, kun on pakko — eikä heti vaaran uhatessa pötkittävä pakoon ja vasta sitte tapeltava, kun ei enää mihinkään voi paeta.

Tuleen leimahtaneelle alukselle ei kerinnyt tulla kovinkaan suurta vahinkoa. Ei myöskään sen miehistölle: ainoastaan kahdelta kärventyivät kädet ja kasvot, niin että heidät oli vietävä Alert Bayn hospitaaliin, jossa joutuivat olemaan jonkun aikaa vammojaan parantamassa.

Minua ei pidä ymmärtää väärin. En ole tällä tarkottanut herättää sellaista ajatusta, että pakoon lähteneet Sointulan paattimiehet olisivat olleet pahempia pelkureita kuin ihmiset yleensä ovat, he kun vaistomaisesti ensimäiseksi ajattelevat omaa turvallisuuttaan. Jos heillä olisi ollut aikaa ajatella päänsä ympäri, olisivat hekin varmaan säilyttäneet malttinsa ja hyökänneet tulen kimppuun, kun se vielä oli sammutettavissa. Mutta tapaus tuli heille yllätyksenä; eivät olleet sellaiseen ennen sattuneet, eikä heillä sentähden ollut selvillä, kuinka siinä olisi meneteltävä. Pakoon puikkineet yhteistoiminnan miehet, kun asia jälkeenpäin tuli puheeksi, näyttivät kyllä häpeävän arkamaisuuttaan, koska katselivat pitkin nenävarttaan ja olivat sangen vähäpuheisia koko jutusta.

En myöskään ole tarkottanut hankkia mitään sankarimainetta hätään rientäneelle pelastajallemme. Hän oli ennen nähnyt samanlaisia tapauksia ja tiesi, mitä oli tehtävä. Sitäpaitsi hän oli irlantilainen, jonka ensimäinen ja usein ainoa ajatus kaikissa tilanteissa on tappelu — yhä luonteenomainen hänelle kuin suomalaiselle pakoonlähtö.

Tarkotuksenani on vain ollut osottaa, että meissä ei yhteistoiminta-aate vielä ole kehittynyt vaistoksi, ei ainakaan sille asteelle, että se voittaisi itsesäilytys-vaiston. Ei likikään. Ja sentähden me olemme huononpuoleista osuustoimintaväkeä. Tinkapaikassa tuskin mihinkään yhteistoimintaan kelpaavia.

Kaapro.

Työläinen! — Oletko tilannut jo Vapauden?

Naisten osasto

Yleiskatsaus naisten toimintaan yhdeksännessä piirissä

Tehnyt Vappu Järvi ryhmäsihteerien A. Tannerin, H. Sillanpään ja A. Wren'in avustamana

Vuosina 1923 ja 1924 alkoivat työläisnaiset suuremmalukuisesti liikehtiä. Niinpä tuo innostus tarttui B. C:n naisiinkin. Tunnettiin välttämätöntä tarvetta siirtyä toimintaan puolueritamalle. Ottaa osaa yhteiskunnalliseen ja poliittiseen elämään. Se tarve oli jo ollut kauan olemassa, mutta oltiin tottumattomia toimintaan. Nyt ilmaantui tilaisuus toimintatapojen opiskeluun naisjaostoissa.

Niinpä jo v. 1923 Sointulan naiset, työväenpuolueen osaston auttamana perustivat naisjaoston 10:llä jäsenellä. Heillä oli ollut olemassa jonkinlaista toimintaa ennemminkin ompeluseuran nimellä. Mutta nyt kohdistettiin toiminta enemmän tarkoitustaan vastaavammaksi ja ajan hengen mukaiseksi. Sointulan naiset ovatkin toimineet kiitettävästi. Vieneet aineellista ja henkistä toimintaa rinnan, jossa heitä on auttanut paljon heidän eristetty asemansa muusta maailmasta. Esimerkiksi Vancouverissa on tilanne aivan toinen, jossa on kaikenlaista menoa naisilla ja nuorisolla.

Sointulan naiset ovat alustaneet monta tärkeää ja tulevaisuuteen tähtäävää kysymystä, kuten korkeakoulun perustamista paikkakunnalle, joka jo on osittain toteutunutkin. Hommanneet opettajain ja vanhempain yhdistystä, joka kuitenkin epäonnistui. Nuoremmat äidit eivät voineet nähdä, eli ymmärtää sen välttämättömyyttä, jonka he kuitenkin luultavasti huomaavat ja korjaavat ensi tilaisuuden sattuessa. Sillä nuorison kasvatuksessa on opettajain ja vanhempain mielipiteiden vaihto ihan välttämätön.

Osuustoiminnassa ovat he myös olleet mukana. Naisjaoston taholta v. 1926 ehdotettiin osuuskaupan kokoukselle, että olisi tilattava joka jäsenelle Työmiehen osuustoimintanumeroa, jota sittemmin tilattiinkin. Nyt on kuitenkin vaihtoehto, saa tilata joko Työmiestä tai englanninkielistä lehteä "Co-operator". Toveritarta ovat muistaneet avustuksilla ja levityksellä. Samoin englanninkielistä naistenlehteä, Woman Workeria, sen ilmestymisestä asti. Auttaneet lakkolaistaisteluita rahallisesti, kuin myös muitakin yhteiskunnallisesti parannusta tarvitsevia asioita koettaneet viedä eteenpäin. Esimerkiksi koettaneet järjestää silliketyöläisiä. Avustaneet sairaaloita y.m.e.

Itsekasvatuksen eteen on siellä myös toimittu. Muuttaneet toimintatapoja milloin vapaaehtoisiksi, milloin taas pakollisiksi, — mikä vain parhaiten olisi tuottanut tuloksia. Perustaneet nyrkkilehden v. 1926 nimellä "Yritys". Joka on aina sen jälkeen ilmestynyt naisten iltamiin. Pitäneet ohjelmailtamia, joissa pitäneet puheita ja esittäneet muuta kasvattavaa ohjelmaa.

V. 1925 Vancouverissa pidettyyn neuvottelukokoukseen lähettivät alustukset, mutta ei edustajaa. Syyskuulla samaa vuotta puhuttiin C.T.Liittoon yhtymisestä, mutta ei silloin vielä yhdytty. Sitte seuraavan vuoden alussa yhtyivät ja muuttivat nimen. Siitä oli seuraus, että jäsenmäärä nousi huomattavasti. On ollut 33 jäsentäkin, niistä käy kokouksissa noin 14—30. Samoihin aikoihin yhtyivät C.L.P:hen ja C.L.D:hen. Jälkimäiseen kuuluvat myös yksityisinä jäseninä.

V. 1927 lähettäneet yhden oppilaan piirin kesäkämpälle, joka silloin pidettiin Gibsonissa. Tänä vuonna ei lähettäneet oppilasta ollenkaan. Aikovat saada nuorisokurssit omalle paikkakunnalle, jos vain saavat opettajat.

Vancouverissa alkoi toiminta hyvin vaikeissa oloissa v. 1925 elokuulla. E. P. kokouksessa tehtiin kysymys asiaa harrastavien taholta, että joko naisjaostoa olisi tarpeellista perustaa. Innokkaimmat naiset surisivat kuin ampiaiset yhtaikaa, että sellainenhan tässä olisi alkomus. Samassa kuului miehen ääni yli kokoushuoneen: "Pannaan vain se alkuun siksi vielä penkin alle." — — Eihän se oikein innostavalta kuulunut, mutta asiaa ei pantu penkin alle, vaan valittiin pari naista viemään asiaa eteenpäin. Kokous kutsuttiin koolle, mutta mitä oli tuloksena? — naiset eivät tulleetkaan. Ei jätetty alettua asiaa siihen, vaan ilmotettiin uudestaan ja saatiin kuin saatiinkin perustava kokous elok. 30 päivä. Toimihenkilöiden innostus oli suuri ja saivat he niitäkin innostumaan, jotka olivat vastustavalla kannalla. Mutta harvoja lukuunottamatta, jotka ovat vieläkin taipuvaisia puhumaan enemmän asiaa vastaan, kuin sen puolesta. Mutta eteenpäin on menty ulkonaisista ja sisäisistä vaikeuksista huolimatta.

Ensin toimittiin K. p:n alaseurana, irrallisina toisiin naisjaostoihin nähden, mutta sitten alkoi ilmetä mielipiteitä, että olisi tarpeellista kuulua piirin naisjaostojen yhteiseen neuvottelukokoukseen. Tässä meinasi nousta tie pystyyn. Miestoverien taholta tehtiin pilaa koko hommasta. Sittenkin riitti ja rohkeus voitti esteet. Oli jo päästy niin pitkälle, että oli päiväkin määrätty. Nyt tuli pahin, naisjaoston organiseeraaja kokouksessa ehdotti naisjaoston tappamista. — Mutta ei sitä kuolemasta tullut mitään ja niin tuli päivä, jolloin edustajat saapuivat. Me olimme valinneet edustajan ja luulimme pääsevämme kokouksesta kuin koira veräjästä. Tämän kirjoittajakin oli rannassa joukkonsa kanssa. Kun tulin illalla kotiin, oli siellä vastassa kirjelappu, jossa oli [illegible] kukkuiset, paljon puhuvat sanat: "Oltava haalilla kello...." Se ei ollut kutsu, vaan määräys, jota oli toteltava. Kiirehdin haalille, jossa luulin saavani vähintäin selkään, mutta mitä vielä. Minulle tuupattiin käteen Sointulan alustukset ja tehtiin paremman puutteessa heidän edustajansa. Tämän kokouksen tarkoitus oli tiivistää toimintaamme ja valittiin sihteeri, joka hoitaa kirjevaihdon ja muut asiamme. Valituksi tuli L. Myrttle. Kokouksessa keskusteltiin monista tärkeistä asioista ja muodostui kokous lopulta oikein lämpimäksi. Päätettiin myös yhtyä C.T.L:n ja, kuten toiminnasta näkyy, toteuttivat naisjaostot neuvottelukokouksensa päätöksen. Niin loppui ensimäinen vaiheikkain, mutta lopulta kuitenkin lämpimin kokouksemme, joka pidettiin 3 päivä heinäkuuta 1926 Clinton haalilla.

Näihin aikoihin oli meillä keskusteluja miten suhtautua Puolustusliittoon. Asia oli silloin juuri piirin tp.k. järjestettävänä ja päätimme odottaa.

Joulukuussa samaa vuotta keskustelimme puhujan saamisesta paikkakunnallemme, selvittämään ulkopuolisille C.T.L:n tärkeyttä ja opastamaan meitä toiminnassa. Seuraavana vuonna maaliskuulla saatiin varma tieto Sannan tulosta ja alettiin piiritoimikunnan kanssa järjestämään Sannan matkaa. Puhuja kierteli piirissämme ympäri ja selosti naisten työn tärkeyttä. Saipa hän palvelustyttökin innostumaan. Oli myös yleisessä neuvottelukokouksessa, johtaen sitä. Tässä kokouksessa laskettiin laajempi perusta toiminnallemme ja katsottiin, että sihteeri on yksinään voimaton sen työn edessä, joka tästä toiminnasta koituu. Valittiin kolmehenkinen sihteeristö, joukossa yksi englanninkieltä taitava, joka tekee kielisen kirjeenvaihdon ja käännöstyön.

V. 1927 heinäkuulla yhdyimme C.L.P:hen. Palvelijattaria olemme koettaneet myös auttaa. Henkisesti ja aineellisesti. Aineellisena apuna ansaitsee mainitsemista paikkain välitys, jossa muutamat toveritaret ovat hyvinkin paljon uhrautuneet. Henkisesti olemme koettaneet vakaannuttaa heitä, vetämällä heitä jäseniksi C.T.L:n ja C.K.P:n. Vastapalvelukseksi olemme saaneet heiltä muutamilta aulista apua kaikessa yhteistyössä.

Nyrkkilehteä "Naisen ääni" koetamme toimittaa itsekasvatustarkoituksessa. Sanomalehtiä on avustettu kirjoittamalla ja levitetty. Toveritar, Woman Worker ollen etutilalla. Piirin kesäkämppäystä on autettu piirin naisten yhteisillä varoilla ja yksityisesti.

V. 1928 toiminta on ollut kokoilla samanlaista kuin edellisen vuoden toimintakin. Jäsenmäärämme korkeimmillaan ollut 38. Nykyisin 27. Leväperäisyyttä on ollut havaittavissa jäsenistön keskuudessa, mutta se ei ole kuitenkaan tarttunut toimivaan joukkoon. Koetaan aina käytäntöön uusia kehitysaineita ja sitkeällä toiminnalla kyllä päästään eteenpäin.

Ryhmä 2:ssa on sihteeri selostaa myös aivan alusta naisten toimintaa. Ladysmith'in naisjaosto perustettiin v. 1923 19:sta jäsenellä. Toiminta oli alussa heikkoa. Virkailijain virka-aikaa milloin pidennettiin, milloin taas lyhennettiin. Koetettiin mikä olisi parempi. Ei meinattu, lopulta otettiin käytäntöön kolme kuukautta kerrallaan ja se on näyttänyt parhaammalta.

Chase Riverin naisjaosto perustettiin v. 1925 elokuun 30 päivä. Siis aivan samana päivänä kuin Vancouverinkin, mutta aivan toisenlaisissa oloissa. Sihteeri kirjoittaa, että naisjaosto perustettiin miestoverien isännöllessa ja heidän auttamanaan. Tämä lisättiin naisten toimintaan, miten tärkeä se on yleismaailmallisesti. Perustavassa kokouksessa liittyi heti 7 jäsentä. Säännöllisyys siitä jo alkujaan perustana. Kokoukset ovat olleet [illegible]. Ohjelmakokouksissaan ovat lukeneet arvokkaita työväen kirjoja ja esitelleet niistä.

Naistenpäivää vietetty vuosittain. Venäjän vallankumousjuhlia, Lenin ja Liebknecht juhlia. Molemmista toimitettu taan vastaavalla ohjelmalla. Molemmissa liitto-osastoissa ilmenee sama asianharrastus. Ladysmith'in ja Chase Riverin muutenkin keskinäinen suhtautuminen hyvä, joka onkin menestymisen ehtona.

Molemmissa osastoissa on myös lähetetty protesteja Canadan liittohallitukselle luokkasotavankien vapauttamiseksi. Neuvostoliiton kauppasopimuksen rikkomisesta ja vanhuuden eläkelain liian korkean ikärajan poistamiseksi. Myös Turun hovioikeudelle Suomen ammattijärjestöjen ja K. P:n jäsenten vangitsemisesta ja tuomioista.

Lähettäneet yhden oppilaan piirin kesäkämpälle, (Ladysmith'istä) muutenkin avustaneet sanottua kämppää. Woman Workeria tilaavat 10 kpl; joita sitte myyvät ja jakavat ilmaiseksi agitatsioonitarkoituksella englanninkieltä puhuvan väestön keskuudessa.

Jouluonnentoivotuksien tilalle ottaneet Vappu-onnentoivotukset. C.T.L. yhtyneet molemmat osastot marras- ja joulukuun vaiheilla v. 1925. Yhtyneet ryhmänä Canadan Labor Partyyn. Ovat myös avustaneet Suomen vasemmistolehtiä suoranaisilla rahalahjoilla.

Nyrkkilehteä julkaisee Ladysmithin osasto nimellä "Kipinä". Ilmestyy aina iltamatilaisuuksiin. Toveritarta avustavat ja levittävät. Toimineet kahdet hyvin onnistuneet kesäjuhlat koko ryhmän kesken. Ryhmäneuvottelukokouksensa pitävät aina säännöllisesti 3 kuukauden päästä, keskustellen niissä aina ajan tärkeimmät kysymykset.

Jäsenmäärä ryhmä 2:ssa on 42, jakaantuen eri osastoihin seuraavasti: Ladysmith 19, Cob Tree 7 ja Chase River 16. (Cob Tree Ladysmithin alaosasto).

Webster's Cornerin naisilla on ollut jonkinlaista toimintaa aikaisemmin, mutta oli se jo melkein sammunut. V. 1927 kun Sanna kierteli täällä, herätti eli sytytti jo melkein sammuneen toiminnan. Toukokuun 5 p. perustivat C.T.L. osaston ja jo samassa kuussa olivat edustettuina yleisessä neuvottelukokouksessa Vancouverissa.

Kokouksensa pitäneet siitä lähtien säännöllisesti.

Samana kesänä pidettiin naisten toimesta kesäjuhla. Yleisö ymmärsi naistyön tarpeellisuuden ja antoi hyvän kannatuksensa, joista tuloista heti luovuttivat kauniin summan kesäkämppäykseen.

Seuraava huomatuimpi tilaisuus oli yhteinen ryhmäneuvottelukokous Cornerin haalilla, joita on sen jälkeen pidetty säännöllisesti kolmen kuun päästä. Webster's Cornerin naiset ovat koettaneet saada Albioniin jonkunlaista toimintaa, mutta turhaan. Sanotussa kylässä asuvat suomalaiset kaukana toisistaan ja muutenkin omaavat eri mielipiteitä ja toisia haittaa vanhuus. Ei ole kuin muutama nuori nainen ja heidän niin pienenä joukkona on mahdoton saada mitään aikaan. Antavat aina kannatuksensa Cornerin naisille.

Cornerissa ilmestyy nyrkkilehti nimeltä "Valonsäde". Seinälehtikin on ilmestynyt hyvinkin sisältörikkaana.

Naistenpäivää viettävät. Lakkolaisia avustavat. Myöskin avustaneet yksityisiä paikkakunnan tovereita, jotka sairauden sattuessa ovat joutuneet tilapäiseen pulaan. Yhteisiä iltamia ja yhdet yhteiset kesäjuhlat pidetty Vancouverin naisliitto-osaston kanssa.

Labor Partyyn yhtyneet. Paikkakunnalla toimii myös naisten voimisteluseura. Kirjevaihtokerho myös perustettu. Raittiusviikko pidetään vastaavalla ohjelmalla.

Port Moody koettaa parhaansa päästä jälleen toimintaan. Pienilukuisuutensa ja harvan asutuksensa takia on sillä edessä monta vaikeutta. Mutta hyvällä tahdolla saadaan paljon aikaan. Riittäköön vain innostusta!

Salmon Armin osasto toimii myös, kuten sanomalehdistä näkyy, mutta ovat kai kiireissään, etteivät jouda raporteeraamaan sihteeristölle.

Kuten ylläolevasta käy ilmi, ei naisten työ ole turhaa tuulen huminaa. Toistasataa naista kun piirissämme puhaltaa yhteen hiileen, niin sehän on kumma, jos ei siitä syty suuri palo.

Paljon on kyllä vielä ennakkoluuloja ja sisäisiä vaikeuksia voitettavana. Mutta kun vain asetamme itse asian kaiken yläpuolelle, niin pikkumaisuutemme ja oma minämme häviää olemattomiin.

Monet lämpimät terveiset kaikille B. C:n järjestyneille työläisille! Kiitos myös piiri 9:nnen ryhmäsihteereille yhteistyöstä. — V. J.

Juttua suomalaisten pyrinnöistä Vancouver-saarella

Suurimmat suomalaisten asutuskeskukset Vancouverin saarella ovat Ladysmith, Chase River ja Cob-tree, joskin suomalaista kansallisuutta on siroteltuna siellä täällä ympäri saarta. Eritoten metsätöissä on suuri prosentti suomalaista kansallisuutta n.s. liikkuvana väestönä. Tämä saari sijaitsee Tyynessä valtameressä ja on pinta-alaltaan 270 mailia pitkä, 50 mailia leveä, on noin 40 mailia mannermaasta. Suomalaisten väkilukua yllämainituilla paikkakunnilla en tarkalleen voi sanoa, vaan en usko ainakaan liiottelevani jos sanon noin ehkä yli 300, lapset ja nuoriso mukaan luettuna. Suomalaisia on asustanut saarella noin 40 vuotta, ollen vieläkin elossa useita, jota ovat siihen aikaan tänne saapuneet.

Ensimäiset suomalaisten yhteispyrinnöt ovat olleet täällä, kuten yleensä tällä mantereella muuallakin, kirkko, seurakunta ja raittiusseura. Josta todisteena täälläkin seisoo vielä käyttökuntoisena kansalaisten omistama kirkko Nanaimon kaupungissa. Sitä he eivät kuitenkaan ole käyttäneet minkäänlaisiin tarkoituksiinsa lähes pariin kymmeneen vuoteen, jolloin viimeksi sen alttarin taulun vieressä oli komeillut silloisen suomalaisen sosialistiosaston lupakirja. Nykyään laitosta vuokraa maan varsinainen väestö jumalanpalvelustarkoituksiinsa. Aikaisemmista kansalaisten yhteispyrinnöistä en voi ihan tarkalleen asiain tuntemattomana kertoa, vaan kuulemani mukaan niinkin aikaisin kuin vuonna 1902, Sointula yrityksen epäonnistumisen jälkeen, on Nanaimon kaupungissa vuokrapainossa ilmestynyt suomalainen sanomalehti nimeltä "Aika" Matti Kurikan toimittamana. Minkälaisen hengen läpitunkemana lehti palveli silloista lukijakuntaansa, en voi myöskään sanoa, vaan sellaisenaan se oli kuitenkin varhainen edistysaskel, vastaten luonnollisesti sen ajan vaatimuksia ja tyydyttäen lukijakuntansa hengen ravintoa. (Katso Aikalehteen nähden A. Kotilan kirjoituksen, "Muistelmia menneisyydestä", alkupuolta. — Toimitus.)

Sittemmin on poliittisesti valveutunut etujoukko koettanut pitää järjestettyä joukkotoimintaa yllä edellä mainituilla paikkakunnilla suomalaisten keskuudessa, voipa sanoa yleensä niin kauan kun sitä on länsi-Canadassakin ollut. On kuuluttu ja otettu osaa joinain aikoina suurilukuisinakin joukkoina kaikkiin edesmenneisiin Canadan työväen pyrinnöihin. On koetettu pysyä aina mahdollisimman tarkoin oikealla tiellä ja seurata Canadan vasemmisto työväenliikkeen mukana. Mitä niissä on aikaan saatu ja opittu takavuosina on toinen asia. Sitä kun on yleensä kaikkialla muuallakin ensiksi rakennettu haaleja ja tanssittu niissä, näytelty kappaleita sellaisiakin kuin "Uskovia Aaseja" y.m. Onpa puitu joskus nyrkkiäkin "isä kapitalismille", vaan sen ilmestyessä hiukankaan näkyviin muodossa tai toisessa juostu taas taajemman pensaan taakse piiloon. Näin on oltu olevinaan kovia puoluemiehiä ja -naisia. Kuitenkin kasvatukselliselle ja valistukselliselle järjestötoiminnalle on niiltäkin ajoilta annettava tunnustus. Onhan sitä matkan varrella varissut paljon horjuvaa ainesta poiskin, menneet omiin leireihinsä, osa jääden toimettomiksi aidalla istujiksi. Syynä siihen ovat olleet yksilöyrittely, luuloteltu hyvinvointi, suuntariidat, y.m. monimutkaiset puolustuskeinot. Kaikkeen niitä on riittänytkin, aina Kalevan ritareihin, valkoisten puoltajiin, ja I.W.W:llä ratsastaviin saakka.

Onhan sitä syrjässä pysyttelemällä niin helppo vaan arvostella ja etsiä vikoja aina toiminnassa mukana olevien toverien edesottamisista, ei rakentavassa, vaan hajottavassa mielessä. Virheiden korjaaminen ja oikominen rakentavassa mielessä on tunnustettava aina ja kaikkialla kunnon toverien toiminnaksi.

Suomalaista kansallisuutta työskentelee täällä saarella monella eri alalla, suurin prosentti kuitenkin hiilikaivos- ja metsätöissä, joilla aloilla taloudellinen järjestyminen on ollut heikkoa kautta aikain. Yllämainituilla aloilla ovat suurimmalta osaltaan kansalaisetkin tuon pitkän ajanjakson, lähelle puolivuosisataa, olleet kokoamassa kultaa ja hyvinvointia, entisestäänkin täyteläisiin omistavan luokan kassaholveihin. Ja mitä siitä ovat saaneet nuo hyvinvoinnin luojat omaksi palkkiokseen? Kangistuneet jäykät jäsenet, raihnainen ruumis, jos nim. on ollut siinä onnellisessa asemassa, että on henki riepunsa säilyttänyt ruhossa ruumiissaan. Sanoin kuvaamattoman suuri on se kärsimysten mitta ja lukumäärä, jonka tämänkin saaren teollisuusmurhat ovat vieneet viimeisen 40 vuoden aikana työn raskaan raatajia uhraamaan henkensä moolokin uhrialttarilla työn uhrina kaatuessaan. Onpa se piirtänyt hyvin veristä jälkeä sillä ajalla kansalaistenkin elämän historiaan. Se on piirtänyt sinne äitien ja lasten itkua, valitusta ja kurjuutta, isien ja poikien muodottomiksi ruhjoutuneita ruumiita, murskaantuneita päitä, katkenneita käsiä ja jalkoja. Orpoja, avuttomiksi jääneitä lapsukaisia y.m. Ne ovat antimia, mitä nykyinen järjestelmä tarjoo palkkioksi oman hyvinvointinsa luojille — työläisille. Ovatko nämä palkkiot tulleet otettua opiksi ja ojennukseksi tämän saaren suomalaisiinkin työläisiin nähden sanotulla ajanjaksolla on toinen asia. Ovatko ne olleet kannustamassa meitä jokaista yksilöä liittymään työväenluokan yhteispyrinnöihin, niin taloudelliselle kuin poliittisellakin areenalla, muodostamaan niitten avulla sellainen työväenluokan yhteisö ja rintamaketju, joka järjestettynä kurin alaisena joukkovoimana voi muuttaa tällaisen yhteiskuntajärjestelmän paremmille perusteille. — F. Kivelä.

Toiminnasta Chase Riverillä, British Columbiassa

Puolueen toiminta täällä Chase Riverilläkin on jaoteltuna eri ryhmiin ja alaosastoihin, joiden ylin orgaani on kaupunki-keskuskomitea, mikä on yhteinen Ladysmithin, Cob Treen ja Chase Riverin paikkakuntien tovereiden kanssa, yhtenäisen ja tiiviimmän toiminnan tehostamiseksi täällä saarelaisten keskuudessa.

Tulevaisuutta silmällä pitäen ja vastapainoksi porvarilliselle agitatsionille sen kaikissa eri muodoissaan, syksyisin aletaan sunnuntaikoulu lapsille. Siellä koetamme parhaimman kykymme jälkeen antaa heille ne tiedot joita kirjallisuuden ja kokemuksiemme kautta olemme mahdolliset heille antamaan, välttääksensä joutumasta porvarillisen kiihkoisänmaallisuuden alaiseksi, joka tunkeutuu ja sallitaan vaikuttaa monissa työläiskodeissakin, puhumattakaan kodin ulkopuolelta. Lapset näyttävät käyvän tässä koulussa mielellään ja vaikka osittainen ujouskin näyttäytyy, antavat he ohjelmaa, yhteis- ja yksityisnumeroitakin, toimeenpannuissa muisto- ja juhlatilaisuuksissa. Sunnuntaikoulun yhteydessä tavallisesti on harjoitukset ja valmistelut. Ja vielä eräs asia: he oppivat suomen kieltä, joka muuten useassa tapauksessa olisi niin ja näin.

Nuorisoliittokin on hengissä pysynyt, tosin tekohengityksen avulla, mutta on kuitenkin. Näyttää siltä kuin olisi nuoriso yleensä joutunut kodin ulkopuolella olevien vaikutteiden alaiseksi, että on työläislapsi, eikä saa kaikkea mitä mieli tekee ja hävettää kielisten aikana puhuakaan vanhempiensa kanssa, eikä siksi tunnustaa, ja nimenikin on sellainen ettei kielinen osaa sitä sanoakaan. Tällaista vaikka kuinka pitkälle. Se on todellakin pulmallinen kohtalo. Oltaisiin mitä ei olla, eikä oltaisi mitä ollaan. Muutakaan lääkettä ei taida olla siihen tautiin kuin rehellinen oman luokkansa tuntustaminen ja hyväksymällä ne puolustus- ja taistelutavat, mitkä ovat katsottu parhaimmiksi uuden, työläisten tulevaisuuden luomiseksi.

Eri ryhmäin kokoukset pidetään kuukausittain, kyläsolun ensimäinen sunnuntai kuukaudesta. Kokouksissa käydään suhteellisesti hyvin. Vastuunalaisimmat tehtävät kuitenkin rajoittuu samojen henkilöiden tehtäväksi. Ei tahdota ottaa minkäänlaista tointa "vaivoisiksi", ja onhan se paljon helpompaakin olla jouten kuin tehdä jotain palkatonta työtä.

Puolueen alaisia ovat: Canadan Työläisten Puolustusliiton osasto, jonka kokoukset pidetään joka kuukauden viimeinen sunnuntai. "Lukurengas" kokoontuu joka sunnuntai-ilta, jolloin opetellaan englantia, luetaan hyviä kirjoja ja käsitellään esilletuotavista kysymyksistä sekä puolue- että unionistisessa elämässä tapahtuvista asioista y.m. Aikaa seurataan lukemalla työväen kirjallisuutta ja puolueen sanomalehtiä. Kuinka hyvin tai huonosti ja kuinka vakavassa tarkoituksessa, sen tietää jokainen parhaiten itse. Yleensä tahtoopa sitä vaan jäädä toimitus- sekä puoluetta koskevat pitemmät, ja samalla myös parhaimmat ja opettavimmat kirjoitukset lukematta. Vähän yli käydään, "oo, se on niin pitkä ja aina vaan samaa", vaikka ei tiedetä mitään kirjoituksen sisällöstä, tuskin aina otsikkoakaan luetaan kokonaan.

Tämä luokkataistelu on vain aina samaa, yhtämittaista taistelua parempien olosuhteiten puolesta, vaikka toisinaan tuntuu, ettei tässä mitään luokkia eikä taistelua olisikaan. Silloin kun on rauhallisempaa, ei jakseta pysyä mukana eikä kiinteästi seurata kehitystä eikä huomata eroa rintamilla. Kuitenkin se on vain samaa luokkataistelua, emmekä myöskään ymmärrä näin "rauhallisemman" ajan ollessa koota varustuksia s.o. tietoa itsellemme siltä varalta, kun tarvitaan tositarmoa ja maltillisuutta täyttämään niitä päätöksiä, joita ehkä ei enään muistetaankaan ja joita ehkä natettua ajatellen: ei suinkaan niitä nattettua ajatellen: ei suinkaan niitä tai näitä päätöksiä koskaan tarvitse noudattaa kriitillisen hetken tullen, sitten saattaen eturivien parhaimmat kärsimään siltä hyvästä, että ensin on kaiken aikansa, mitä jokapäiväiseltä työn teolta yli jää, uhrannut kaikkien hyväksi. Sitä kuulee sanottavan näinkin: "En viitsi yhtyä mihinkään, haluan olla kaikkien kanssa sovussa." "Ja ei suinkaan minua siellä tarvita, olen sellainen ja sellainen", tai, "jään pois kaikesta, eihän siitä mitään hyötyä ole ollut ja kyllä taas tulen ja sitä kannatan, jos tarvitaan." Samaa kuin tuuliviiri kääntyy minne päin vaan, puhaltanee idästä tai lännestä, tai gramafooni soittaa mitä vaan, kun levyä sille vaihtaa. Kyllä se onkin hauskaa olla kaikkien kanssa hyvissä väleissä. Puhetta tulee enempi kuin ajattelemaan kerkiää ja kahviakin saa vaikka koska ja missä kylässä kävisi . . .

Luokkataistelu on jatkuvaa, samaa, kunnes voitamme, ja on vain kaksi puolta: työväenluokka ja kapitalistiluokka, ja toiseen vain voi kuulua. Tietoisena, yhteiskunnallisen asemansa tuntien on helppo sanoa kumpaanko. Ja on aika tehdä rivit selviksi tälläkin puolen barrikaadia. Epäröimättä paikoilleen joka mies ja nainen, niin silloin voiton varmana yli maailman kaikuu:

"Voittoon punalippu vie!"

Hannes Mäki.

25 POIKASTA VARASJOUKKUEESSA

The Pas, Man., marrask. 13. — Täällä on saatu selville, että 8—16 vuotiaista poikasista muodostuneet ja 25 jäsentä käsittäneet varasjoukkueet ovat syylliset paikkakunnalla tapahtuneisiin lukuisiin varkauksiin. Erään joukkueen johtajana on toiminut kahdeksan vuotias poikanen, joka on ottanut kaiken vastuun kannettavakseen.

Poikanen sai kahden vuoden ehdollisen tuomion.

UUDISTAKAA TILAUKSENNE!

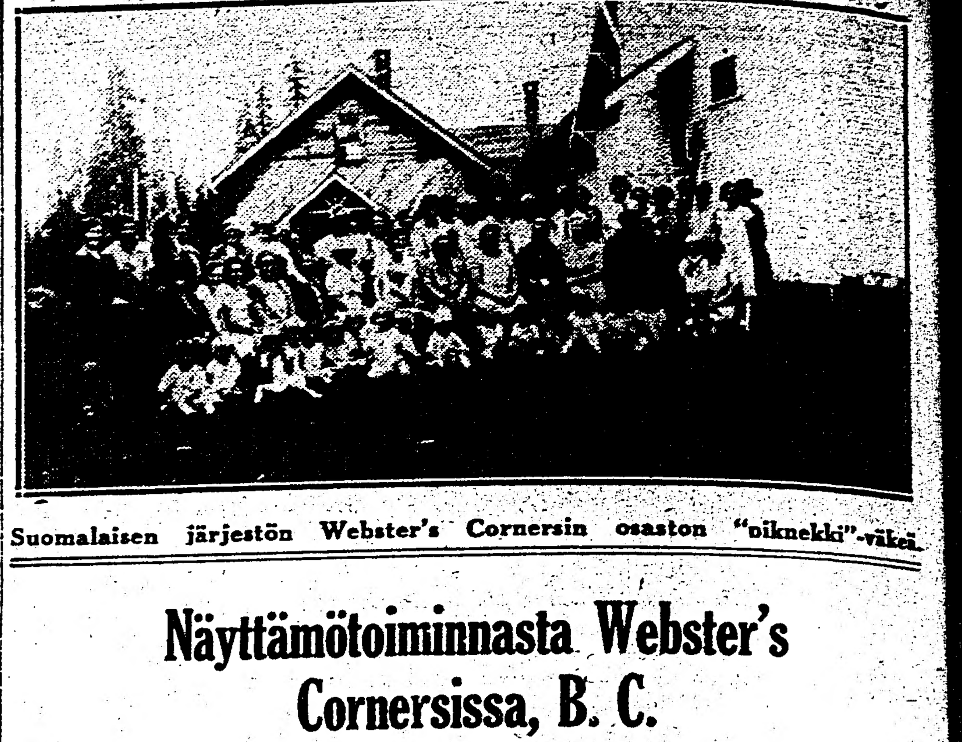

Suomalaisen järjestön Webster's Cornersin osaston "piknekki"-väkeä.

Näyttämötoiminnasta Webster's Cornersissa, B. C.

Maksaakohan se vaivan? Olin kuullut, kenties jo kymmenennen kerran samana iltana ylläolevan kysymyksen. Muijani toisteli sitä kaikkein vaikuttavimmilla ääni- ja tunnekeinoilla varmana voitostaan. Mutta tällä kertaa olimme kuuro kaikille kodin ja sulottaremme houkutuksille. Ja voiman oikeudella jyräytimme, että sittenhän sen tietää kun käy ja kokee. Ja niin läksimme kumminkin Websterin nurkkakuntaa sekä haalilla esitettävää kappaletta katsomaan.

Mutta olihan se sittenkin tapahtunut vasten valtiattaremme tahtoa. Aavistelin olevan synkät pilvet kohoamassa 20-vuotisen aviollisen elämämme taivaalle. Siis lähenevää myrskyä! Näissä oloissa meistä miesparoista sukeutuu pakosta jonkunmoisia diplomaatteja. Aivan kuin valtiollisessakin elämässä. Päätin siis hädän tullen tehdä auliisti myönnytyksiä, toivossa paremman sään tullessa vähitellen ne nykiä huomaamatta takaisin, jotta lopussa pysyisimme arvoon nähdän tapapainossa, niin naiset kuin miehetkin.

Niin, myrsky. Nopeasti se saapuikin. Ensiksi hämmästyin millä perinpohjaisuudella haukuttiin tiet, yleisten töiden ministeriö, kuin myös miehet yleensä yksin tein. Koska tänä onnettomana silmänräpäyksenä Fordimme toinen silmä putosi tielle, katsoin hetken tulleen. Tokasin räminän lomassa, että miksi ette sitten täällä B. C:ssa ota tuota koko hallitusvaltaa sievempiin käsiin. Tämä jalo myönnytys tyynnytti myrskyn jo hyväksi tuuleksi niinkuin sitä merimies sanoisi. Kohtapa sitten jo perillekin päästiin.

Webster's Corners, vaikkakin vanhimpia lännen suomalaiskeskuksia, ei ole vielä erittäin suuri väkiluvultaan. Onpahan siinä ja siinä kannattaako taloudellisesti haali- ja osuustoiminta. Tästä huolimatta lukuisia alotteita eri toiminnan haa-

Sointulan Osuuskauppa

The Sointula Co-Operative Store, Ltd.
SOINTULA B. C.

Mahdollisimman monipuolinen
Sekatavara-Osasto

josta erikoisemmin huomautamme paikallisille ja ohikulkeville kalastajille

Kalastuspukimista,

ensimäisestä pääkappaleesta jalkoihin asti.

Samoin metsätyöläisille.

Metsästäjät ja träppärit saavat myös tulisimman tarpeensa tyydytettyä.

Uistelijoille välineitä kaikesta laadusta.

Maanmuokkausvälineitä

Rauta- ja lautatavaraa

Ruokatavara-Osasto

on lajittelunsa puolesta täydellisin ja ajanmukainen mitä tältä rannikolta voi löytää. Jäähdytyslaitos pitää tarvikkeet tuoreina. — Varastopatterinne täytetään.

ÖLJYASEMAMME

varaa Shell-yhtymä ja löytyy seinäöljyä polttoa ja voitelua varten aina lentokoneesta pöytälamppuun asti. — Tuoreen veden tarpeenne saatte myös samalla tyydytettyä siitä putkesta, josta sitä vuotaa.

Liike välittää tilauksia kaikille tavaroille mitä ei ole varastossa epäilyttävän kysynnän vuoksi. Samoin koetetaan hankkia mahdollisimman edullisia markkinoita tuotteille. Kyselyihin vastataan.

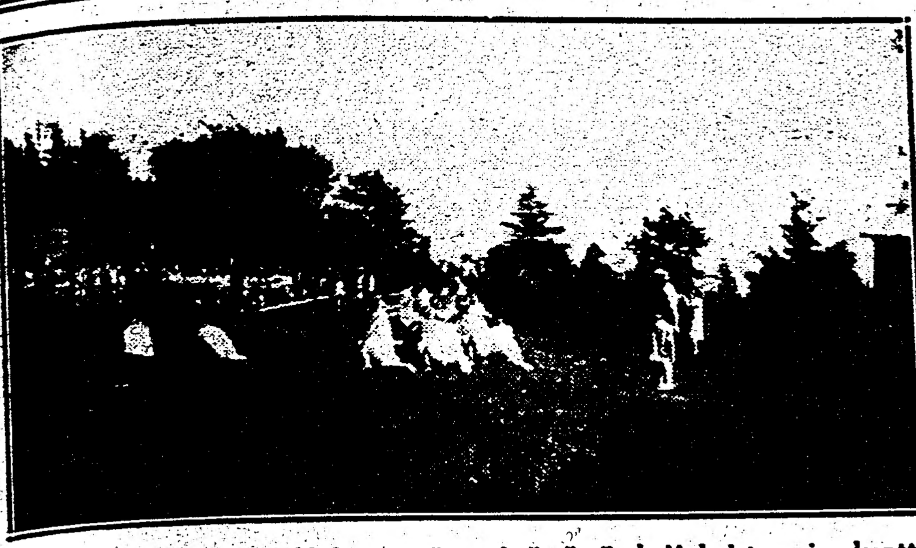

Sointulan pioneeriklubin tytöt esittämässä keijukaistanssia kenttäjuhlassa mikä pidettiin Malmilassa Malkosaarella.

roille on tehty. Urheiluseurakin jo koettaa kilpailukykyisenä nostaa päätään. Vähäksi ei ole myöskään arvattava sitä, mitä paikkakunnan näyttämö jo pitkän ajan toiminnassa on merkinnyt ja saanut aikaan paikkakunnan henkisissä riennoissa, sekä tämän yhteyteen kehkeytyvissä muissa valistusharrastuksissa. Asutuksen pienuus kai vaikuttanee, että täällä emme ole toistaiseksi voineet hankkia varsinaista näyttämöohjaajaa. Näyttämöalaan perehtyneen ohjaajan tarve olisi hyvinkin tilanteen vaatima. Jo senkin vuoksi, että nousevan nuorison joukosta tämän taiteen alan taipumuksia omaavat saisivat heti alusta pätevämpää ohjausta. Ja sitähän kaivataan aina, vakiintuneillakin näyttämöillä. Mutta mistä varat? Asutus on rajoitettu. Eikä vieraskielisiä väestöä puhenäyttämö pysty puoleensa vetämään, vaikka se hyväkin olisi.

Nämä seikat huomioon ottaen on sitä suurempi tunnustus annettava sille yritteliäisyydelle ja uupumattomalle uurastukselle, mitä paikkakunnan näyttämön henkilökunta on näissäkin oloissa toimiessaan osoittanut. Edellä viittamieni puutteellisuuksien vuoksi ei ole kummeksittava, jos silloin tällöin kappale on jouduttu esittämään hyvin epätasaisilla voimilla, kun se on toisille ollut vasta valmisteluasteella. Niin silloin, tekivätpä näyttelijät tehtävänsä jossakin osassa kuinka hyvin tahansa ja olipa näytelmä sinänsä kuinka suuri taideteos tahansa, kappaleen kokonaisvaikutus on vaarassa menettää eheytensä.

Katsomoyleisön joukossa valitetaan yksityistoikkoisuutta, vaihtelun puutetta. Mutta katsomoyleisössä myöskin täytyy herätä harrastus näyttämöä kohtaan. Harrastuksen puute on meillä tappanut monta hyvää alotetta ja se heittää kylmää vettä alotteilijain ja toimitsijoiden innostuksen tuleen. Kuinka vähän on esim. niitä, jotka käyvät alotteilijain näytännöissä, vaikka sellaisissa juuri on erinomainen tilaisuus tutustua alotteleviin ja siten seurata heidän usein hyvinkin kiintoisaa kehitystänsä. Meidän pitäisi muodostaa kiinteämpi suhde näyttämöön, voida nauttia eri tavoin tulkitusta ihmisistä ja luonteista, puhutun sanan soinnusta, elämän tuhatsäikeisestä sykähtelystä näyttämön palkeilla — eikä vain mennä katsomaan, mitä minkin kappale milloinkin sisältää.

Kuluneen kuun 13 p. iltana vieraili haalillamme vancouverilaiset esittäen kappaleen "Kultaristi". Vancouverin näytelmäseuralla on lännellä se saavutus, että heillä on johtaja. Kerrankin siis tervetullutta vaihtelua heidän käyntinsä Corneriissa. Tuulahdus toisesta maailmasta. Mutta katsomo ei siitä huolimatta ollut tupaten täysi.

Yleensä voidaan sanoa, että ne uteliaat, jotka tahtoivat nähdä, mitä vieras taiteilija siitä tekisi ja miten hän vaikuttaisi meikäläiseen ympäristöön, olivat onnellisia paljon antaneesta illasta. Se siis maksoi vaivan.

Kappale aiheeltaankaan ei ole muuten hulluimpia esitettäväksi työväen näyttämöillä.

Heti alusta alkaen esityksessä saattoi huomata johtajan sormen jälkiä, erittäinkin näyttämöasenne- ja liikuntatekniikassa. Lausunnassa myöskin huomasi melkoisessa määrässä jo edistystä, esittäjien edellisiin esityksiin verratessa, joskin tämä puoli ei luonnollisesti ole tuota pikaa opittavissa. Saattaa olla, että kappaleen harjoituksessa on tehty lujasti työtä. Ensikohtauksien aikana saattoi tarkasti ottaen huomata eräänlaista pingoitusta, ja vauhdikkaan esityksen luonnosta johtui kaisekin, että joku pieni vuorolause meni edellisen lauseen temposssa. Mutta esityksen päästessä jonkun verran alkuun tämä huomattavasti korjaantui. Mahdollisesti katsomo oli tähän suurin syyllinen. Olihan kolmeen otteeseen ennen esiripun nousua jylistäen kiirehditty alkamista tavalla, jonka voi ainoastaan itsevarma ja treenattu näyttelijä häiriintymättä sietää. Teatteriyleisön tämä olisi itsensä korjattava, sillä usein jää kappaleen alku kuulematta.

Mrs. Valtonen naispääosassa näytteli verrattain hyvin. Emme tosin tiedä missä määrin hän on jo näyttämöllä aikaisemmin toiminut, mutta tässä kappaleessa hänen esittämänsä osa oli jo siksi vaikea ja kappaleen juoni tuo esille niin monia yllättäviä tapausten käänteitä, että tarvitsee olla jo kokolailla hyvä tekijä, joka niistä sortumatta selviää. Vaikeudesta huolimatta hän vei siis osansa hyvin. Eräissä merkittävissä kohdissa mielestäni jopa kiitettävästi. Toivomme jatkuvan harrastuksen tuovan lisää syvyyttä lausunnassa ja varmuutta esiintymisessä.

Neiti I. Lahtinen ravintoloitsijan morsiamen osassa myöskin onnistui tunnustusta ansaitsevalla tavalla. Siellä täällä saattoi panna merkille jo hyvinkin otteita esittäväänsä syventymisestä. Edellisen vastapelaaja, Mr. Järvi, sai osastaan irti koko paljon, joskin lausunnassa ja ilmehtimisessä on vielä toivomisen varaa. Erittäinkin vaikeimmissa ratkaisukohdissa lähempää tarkkailua äänen käytössä.

Mr. Grön kopraalina, viime vuosisadan hyväntuulisena sotakarhuna, sai osastaan kerrassaan uskottavan kuvan. Esityksessä ei ollut mitään liioiteltua vaikuttavaa. Ellemme nyt siksi ota sitä pikkuruista hetkistä Siperiasta palattua kappaleen viimeisessä osassa, jossa tämän sotaurhon voimat näytti tyyten loppuneen. Mutta kenpä siinä pyykissä sa väsyisikään, kun perille päästyä päälle päätteeksi joutuu suloisten naiskäsien hoivattavaksi. Niin, ja viini! Ja sinähän ne ovatkin sotilaan heikkoudet. Maskeeraus myös hänellä oli erittäin onnistunut molemmissa kohtauksissa.

Koomikon osan vei Mr. Matson kokolailla mukiin menevästi. Huomaamme hänellä olevan suuressa määrin tämän vaikean alan taipumuksia. Kunhan vaan ehtii tulla kyllin monessa liemessä keitetyksi, sitä esityksestä hioutuu kaikki tarpeeton ja asiaan kuulumaton pois, joka houkutuksena vaanii aina alussa tämän jalon taiteen lajin, filosofin kintereillä sekä maskeeraustaito monipuolistuu. Joka tapauksessa voimme nyt jo sanoa tuon painavan: All right.

Kappaleen miehisessä pääosassa esiintyi Mr. Nyberg, näyttämön johtaja (josko minä nimen kuulin oikein). Ilman muuta jokaiselle katsomossa selvisi, että osa oli varmoissa ja kouliintuneissa käsissä, joka huomaa ottaa vähäisimmätkin pikkuseikat huomioon. Jo ensi-illan perusteella voidaan sanoa, että epäilemättä hän tulee saamaan kiintoisaa harrastusta ja pysyvää kannatusta johtamalleen näyttämölle paikkakunnallamme.

Edelläolevassa olen langennut kiusaukseen ja arvostellut näyttelijöiden esityksiä ja aivan näytäntökauden alussa. Vaan tämä ei ole tapahtunut pelkästä kritikoimishalusta, mutta enemmän rakentavassa ja harrastusta herättävässä mielessä. Siispä, täyttäkäämme katsomo ja olkaamme hiljaa esityksien aikana, mikäli mahdollista. Jos kiusaus arvostelemaan käy ylivoimaiseksi, olisi arvostelu koetettava lykätä hetkistä myöhemmäksi. Katsomossa tapahtuva arvostelu — yhtämukaa esityksen kanssa — lienee houkuttelevaa, mutta se häiritsee sekä näyttämöä että sen esityksistä nauttivaa yleisöä. Eritoten nuoremman väen tämä tulisi painaa mieleensä. Niille, jotka tulevat sinne päissään pörräämään, lienee ainoastaan yksi keino tepsivä: — Jättää katsomon ulkopuolelle.

Tulossa olevista näytännöistä ei tämän kirjoittajalla ole lähempiä tietoja. Paitsi, että t.k. 27 p. menee kappale "Älkää tuomitko" paikkakunnan kotoisilla voimilla. Epäilemättä tulemme silloin saamaan kiintoisan illan. Siispä siellä tavataan, mikäli harrastusta riittää, ja toivottavasti sitä tästä lähtien riittääkin. Niin kumminkin uskoo —

Tulipuron Oskari.

NEUVOSTOLIITON KOMMUNISTISEN PUOLUEEN KASVU JA JÄSENISTÖN KOKOONPANO

NKP(b) KK:n tilasto-osaston tietojen mukaan oli NKP(b) riveissä 1/1—28 1,304,471 kommunistia ja 1/VII—28 jo 1,418,060 kommunistia, ollen kasvu 113,589 henkeä, eli 8,7 pros. Kuinka on parantunut puolueen kokoonpano jäsenten yhteiskunnallisen aseman mukaan osoittavat seuraavat numerot: 1/1—27 oli puolueen jäsenistä työläisiä 56,8 pros, talonpoikia 22,9 pros. ja toimitsijoita 20,3 pros., mutta heinäkuun 1 p:nä v. 1928 oli puolueen kokoonpano jo seuraava: työläisiä 59,9 pros., talonpoikia 21,3 pros. ja toimitsijoitten prosenttimäärä oli alentunut 18,3 pros.

Täten me havaitsemme työläisten lukumäärän ja ominaispainon lisääntymisen, joka on tapahtunut toimitsijoitten ominaispainon vähenemisen kustannuksella. Samaan aikaan on talonpoikain ryhmä jäänyt melkein samaksi, kuin se oli aikaisemmin ja batrakkien osuus on jonkunverran kohonnut.

THE YOUTH SECTION

2,000 Boys and Girls in Soviet Children's City

(By United Press.)

CHILDREN'S CITY ODESSA. U.S. S.R. — Two thousand boys and girls, the great majority of them former "bezprizorni"—homeless waifs—are running a slef-government and economically almost self-supportting town here along Communist lines.

In a gigantic effort to reclaim the wild young wanderers who only a few years ago were a real scourge upon the land, the Soviet government has established children's homes of various kinds throughout the Union. This is the largest and in every way the most remarkable of them. About two-thirds of the "residents" of Children's City are from 4 to 13 years old; the rest range up to 18, but there are not many in the groups.

The bright, brisk youngsters who conducted the United Press correspondent through their city, bear not the slightest resemblance to the dirt-stained, untamed scarecrow creatures who were until recently a common sight everywhere in the Soviet land.

The most astonishing aspect of the city life, to anyone who is at all familiar with the ordinary "orphan asylum" anywhere in the world, is the apparent absence of any restraint from above, from grown-ups. Although located within easy walk of the temptations of Odessa, there are neither walls nor closed gates around the Children's City. Escape is as easy as swallowing candy.

Children Soviets

In answer to questions, one of the city officials, a boy of about 12, explained that there is no need for walls. No one thinks of going to Odessa, he said, except with the permission of the "officer of the day," and permission is not difficult to obtain.

The Children's City covers 1,280 acres just outside of Odessa, on which there are ninety-two buildings —living quarters, schools, factories, stables, etc. The whole community is divided into twenty "collectives," each further subdivided into "communes." Here the children—Ukrainians, Russians, Jews, Tartars, Georgians—work and play.

Every commune has its town Soviet, which in turn sends delegates to the Soviet of the collective. The twenty collectives choose delegates to the highest Soviet which administrates the life of the city through a series of commissariats. At every stage in this process of government, the welfare of the whole community rather than of the individual boy or girl is emphasized as the guiding principle.

The Soviets not only guide the political side of the Children's City, but its economic existence. Odessa contributes to the institution only the astoundingly low amount of about 20 rubles a year per child. The rest of the cost is covered by the city itself, through the farming on its own land, the production in its schools and workshops and other organized community effort.

Most of the food is raised by the children themselves, who learn scientific farming in the process. Practically all the clothes, likewise, are made in the city "factories." Even the school books are bound in the children's bindery, which functions so well that it takes in work from Odessa.

A Junior's Call

By Frieda Truhar

I'm going to be a Communist
As brave as I can be,
And I will fight with all my might
To make the workers free.

Although I'm but a Junior yet
And not so very strong
If I and all my comrades fight
It won't take very long.

For if all the workers fight as one
In this and every land
Our lifelong fight will soon be won
And as Free men we'll stand.

And our defiant battle cry
Around the world will ring
We'll fight; we will not fear to die
And in the end—WE'LL WIN!

Who are We

By Emma Roderick

We are called radicals
We are called Bolsheviks
We are the workers' friends
We belong to the working class
We are the helpers
We help build the Union
We fight for our bread and butter
We fight side by side
With our fathers and mothers
We go on the picket line
We are fearless
Everybody likes us
Can you guess who we are
Pioneers Pioneers
Yes siree!

Steel Worker

By A. J. Chambers

Standing there on a narrow girder fifteen stories above the ground; he had the lean—almost gaunt—lines of the outdoor man. He stood in the center of the thirty-foot beam, swaying with a sort of crude grace on the balls of his feet; his head thrown back; his leather-hard hands reaching for a slowly girating girder above his head; his brain unconscious of the distance between him and the swarming traffic below.

Three stories above him perched the derrick, its foundation a crazy criss-cross of planks and beams, the brain center of a skeleton of steel.

He had watched the beam leave the ground, and saw the two relays of derricks, each in their turn, send it a little higher towards the sky. He had wondered in a vague sort of way if the chains were hooked right —the one that slipped last week made a hell of a mess of the third floor scaffolding—maybe the boys had been on a spree the night before—one of'em had a certain address.... oh hell...

The beam had made its slow way skyward, its half-turn circling checked by the guide ropes manipulated from below. And now it was above his head, lazily swinging inwards to the steel skelekton, a metal ribto beri-vetted to a metal spine.

His hands touched it. His spatulate fingers fastened to the nine-inch flange tenaciously; he was on his toes, 165 pounds of flesh pulling a three ton beam onto the angle flanges of the uprights. A wave of his hand, a slackening of the derrick chains, and the beam sat onto the angles with a dull "thump." He glanced towards the farthest end and waving away the derrick chains, muttered in a matter of fact way, "Got you, you—"

He turned away, his end of the job done, as a group of rivetters and helpers went into action at the beam ends. Looking down, he saw the next beam leave the flooring of the second relay, swing out in slow half-turn, and gain speed on its upward journey. He saw a little stick in the midst of a swarm of ants—the next beam and crew on the ground below.

And again a beam was passing him slowly with lazy girations. Somewhere above him a hard voice called, "ho-17-b." He turned his head, saw the white daubs on two uprights O-17-b, glanced up to see the beam pass his head, and swing inwards.

He caught the beam and went up on his toes. And suddenly a monstrous thing dropped from the skies, blotting out sun and sky in a black mist. The skeleton frame below him came up in a spinning kaleidoscope of metal and wood. Something hit his chest with stabbing pain, a rush of sound beat into his brain, he was falling into a black pit.

As he fell, a thought flashed across his dimming consciousness; the derrick had toppled, bringing beam and flooring down upon him, shifting the insecure beam he had stood on. And now he was falling into a black pit.

A sudden stunning jar, plethora of agony, and consciousness momentarily returned. He was lying on a beam surrounded with wreckage and a piercing wave of sound, sound that filled his head, that reached out and drowned all material things in a savage roar.

And now he was in the jaws of a giant vise, gripped between chest and shoulders, the jaws slowly tightening. He shook his head, a purely instinctive reflex of his agony, and saw a beam 6 inches in front of his eyes. That much he saw; that much he knew, a beam in front of his eyes; his chest in a giant vise. For a year long instant he couldn't connect the two, the beam and the vise. Then suddenly he knew—the beam was the vise; the beam was crushing his chest. That much he knew in his last moment of consciousness, the great beam was crushing his chest and lungs in a vise-like grip. And at the moment of realization the universe blew up in the burst of a myriad stars.

THE LEAGUE FEELING

I'm a member of the League, boys,
And it takes some beating, sure;
You never know fatigue, boys
For the dumps it is a cure.

You never feel downhearted,
You feel so big and strong,
And once you have got started,
Well, you simply carry along.

You know your work and do it;
You never shirk or lag,
You make a vow and glue it
On the workers' deep red flag.

You strong young arms uplifted
You hold the flag on high;
None would dare to shift it,
And you'll hold it till you die.

Young workers rally round it,
Their hearts as strong as steel,
At least, that's how I've found it,
And that is how I feel.

So if you want the feeling
You can get it right away
The bargain you are sealing
If you join the League to-day.

Hugh Harkins.

Song of the Chinese Worker

This is the song of the Hankow Textile Workers. It was taken down by a British worker who was helping to organise the trade unions in Hankow.

I.

My big sister weaves cloth,
My big brother sells cloth,
Sells cloths and buys rice
To fill our empty stomachs.

My big sister weaves cloth,
My big brother sells cloth,
My little brother wears ragged
clothes—
No cloth to patch them.

My big sister weaves cloth,
My big brother sells cloth,
Who buys cloth?
Yonder rich man.

Homespun cloth is course,
Foreign cloth is fine;
Foreign cloth is cheap;
The rich man likes it.
No one wants homespun cloth.
My brother and sister die of
hunger.

II.

You plant rice,
I weave cloth.
He makes tile.
Hang-ho! Hang-ho! Hang-ho!
Hang-ho!
Eight hours' work,
Eight hours' rest,
Eight hours' study.
All who toil and labour,
Want to live like men!

Learn to read.
Read books.
The working man is no fool.
Read and learn!
Learn and read!

Eight hours' study,
Eight hours' rest,
Eight hours' work.
All who toil and labour
Want to live like men.

III.

Speed up, speed up, worker!
From early morn till late at night,
Fourteen hours! Fifteen hours!
Speed up, speed up!
Speed up till you're too old to
stand!
Speed up till you die.

Speed up, speed up!
Cast away your chains, workers!
Smash the capitalist!
What is civilisation?
Stamp it to dust!

Abolish the rich!
Who then is a pauper?
Abolish private wealth!
Let all be in common!
Be brave, be strong,
Be red-blooded man!
Speed up! Speed up!

Playgrounds

I saw two playgrounds yesterday,
They were just five miles apart.
And one gave me a thrill of joy
While the other tore my heart.
The one was high and cool and green
A picture fit for the gods.
The other was drab and filthy
Of slum dirt instead of sods.
One was that of a rich man's child
The other was for the poor.
One was hedged by ornate fence
The other the slum street's door.

A. J. Chambers.

SUOMESTA

UUSIA VANGITSEMISIA ON ODOTETTAVISSA, KERTOO OHRANALEHTI

Viime kuun loppupäivinä Helsingissä, Viipurissa ja Sortavalassa y.m. kommaassa toimitetuista työläispidätyksistä ei toistaiseksi tiedetä muuta kuin mitä ohrana on selostanut omille lehdilleen. Turkulainen Uusi Aura, jonka toimitusjohtajana on entinen Turun ohranan päällikkö, julkaisee eräässä numerossaan muutamia tietoja, joista kannattaa mainita. M.m. selittää U. A., ettei ole kysymys minkään laajemman järjestön paljastumisesta, mutta siitä huolimatta on odotettavissa lisää pidätyksiä.

Kommunistien salaisesta toiminnasta on samainen lehti tietävinään, että se jatkuu entiseen tapaan. Samalla tekee lehti törkeän viittauksen ammatillista liikettä vastaan. Se lausuu: "....ei liene epäilyksiä siitä, ett m.m. ulkomailta saaduilla lakkoavustuksilla osittain ylläpidetään maanalaista toimintaa Suomessa. Tässä suhteessa olisi, huomautetaan meille (ohranan taholta), esim. sosialidemokraateilla syytä ottaa selvä, millä tavalla kommunistijohtajat ovat ammattiliikkeeseen tarkoitettuja varoja käyttäneet".

Työväestöllä ei luonnollis. ole periaatteessa mitään sitä vastaan, että ohranan äänenkannattaja huutaa sosdemejä avukseen. Mutta humoristista on, että ohrana huutaa sosdemejä avukseen ammattijärjestöä vastaan, jonka toimistossa tällä hetkellä ei ole, lukuunottamatta v.t. sihteeriä, muita kuin sosdemejä.

PIRTUKAPITALISTEILLA KÄYTETTÄVÄNÄÄN VEDENALAISIAKIN

Mikäli Perä-Pohja on saanut tietää, on Kemin edustalla viime kuun lopulla liikkunut vedenalainen laiva, jota otaksutaan sprilalukseksi. Jo alkuviikolla sai rajatarkastaja tiedon vedenalaisen liikehtimisestä Pohjanlahdella. Viikon lopulla näki erään norjalaisen laivan miehistö yhtäkkiä merestä sukeltautuvan vedenalaisen aluksen Plevnan majakkalaivan luona Kemin edustalla. Alus hävisi heti, kun se huomattiin. Laivan kapteeni ilmoitti asiasta tulliviranomaisille, jotka tiedoittivat siitä edelleen tullihallitukselle.

On luonnollista, että alus ei kuulu pikkutrokareille, vaan kapitalisteille, jotka miljooniensa avulla taistelevat kieltolakia vastaan.

TAAS VANGITSEMINEN

Sunnuntaina v.k. 28 p:nä vangittiin kotonaan Riihimäellä Kalle Aaltonen. Kuten muistettaneen, tuomitsi Turun hovioikeus Aaltosen Riihimäen vakoilujutun yhteydessä 4 kk. kuritushuoneeseen, mitä rangaistusta Aaltonen nyt lienee passitettu suorittamaan.

KUMMA TAPAUS: TYÖLÄINEN VAPAUTETTU SYYTTEESTÄ

Helsingin raastuvanoikeus vapautti v.k. 29 pnä kaikesta syytteestä kirjatyöläisen Toivo Armas Nuutisen, jota oli syytetty kielletyn kirjallisuuden salaamisesta. Kirjallisuus oli kuulunut eräälle Jussi Lindforssille, jonka Turun hovioikeus äskettäin on tuominnut. Nuutinen selitti, ettei hän ollut tietänyt Lindforssin toiminnasta sekä ettei hän myöskään ollut piiloittanut kirjallisuutta jonka Lindfors oli jättänyt säilytettäväksi morsiamelleen.

Canadan Työläisnaisten liiton Osasto
toimeenpanee
ILTAMAN
Jouluk. 2 pnä, klo 8 illalla Clinton haalilla
Ohjelmassa näytelmä
"Murtovarkaus"
Viisinäytöksinen kansannäytelmä, kirj. Minna Canth.
Esittää näytelmäseura.
Tiketit 50 senttiä, lapset 15 senttiä.
TERVETULOA! NAISLIITTO.

DICKSONIN
TEE
KAHVI
COCOA
KAHVI PAAHDUTETAAN JOKA PÄIVÄ ANTAAKSEEN SEN TYYDYTTÄVÄN TUOKSUN
Tilaajat — Valmistajat — Pakkaajat
DICKSON IMPORTING CO. LTD.
— SEY 631 —
317—321 COLUMBIA AVE. VANCOUVER, B. C.

Puhelin Seymore 8674
J. A. Kershaw
Kirjapaino
Takakäytävä
723 Pender St. W.
VANCOUVER B. C.

HILTONIN VELJESTEN
Ensiluokkainen
Räätäliliike
SIJAITSEE
SOINTULASSA, BR. COLUMBIASSA

Homer & Heino
Huoneita ja ruokaa.
Makeisia ja tupakkaa.
Billjardia
Sointula, B. C.

Ilmotuksia eripaikoilta

Ilmotushinnat tässä osastossa ovat: Tilapäisilmottajilta 3 senttiä sana, vakituisilta, joiden ilmotus on kerran tai kahdesti viikossa samanlaisena, 2 senttiä sana ja niiltä, joiden ilmotus on jatkuvasti samanlaisena jokaisessa lehtemme ilmestyvässä numerossa, 1½ senttiä sana. Vähin ilmotusmaksu kerta ilmottaessa 50c ja seisovista 25c kerralta.

SUDBURY, ONT.

VAPAUDEN KONTTORI PIDETÄÄN arkipäivinä avoinna kello kahdeksasta aamulla kello viiteen illalla. Sunnuntaisin ja juhlapäivinä on konttori suljettuna koko päivän.

HUONEITA JA RUOKAA SAATAVANA New Ontario Cafessa. Musiikkia keskiviikko, perjantai ja sunnuntai-iltoina. Auto junia vastassa. Urno Pihlaja, Box 154, Sudbury, Ont. Puhelin 1358.

HIEROJA JA LUONTAINEN HOITAJA Mrs. I. Ylönen ottaa vastaan Sudburyssa 130 Elm St. East, phone 276.

PORT ARTHUR, ONT.

HIEROJA, SAIRASVOIMISTELIJA Mrs. Laina Kolhi, 222 Wolseley St., Port Arthur, puhelin 2826.

KELLOSEPPÄ. KAIKKEA KELLOja ja kultasepän alaan kuuluvaa työtä otan tehdäkseni. Myöskin uusia kelloja myytävänä. I. S. Salo, 192 South Algoma St., Port Arthur, Ont.

FORT WILLIAM, ONT

FORT WILLIAM STEAM BBATH 208 Robertson St., avoinna joka arkipäivä kello 1—12 yöllä.

C. A. STENBACK, VÄLITTÄÄ OStajille ensiluokan lihaa. Palvelus kaupungissa sekä linjoille nopea. Puhelin 742 S. 607 Simpson St. Fort William, Ont.

TILATKAA PUKUNNE MATTI Maineelta 627 Simpson Street.— Puhelin 1185 S.

ROUYN, QUE.

MATTI KENNIN PARTURINLIIke Mars hotellin yhteydessä. Rouyn, Quebec. (TP

TIMMINS, ONT.

SIMMS HOOKER & DREW, VAkuutuksia ja kiinteimistöjä. Dominion Bank Building, Timmins, Ont. — Morkotteja, lainoja, bondeja ja vakuutuksia. (P)

Halutaan tietää

Tärkeän asian vuoksi haluaisin tietää missä on Sulo Niemi, viimeksi on hän ollut Creighton Minella 20 päivän aikaan syyskuuta. Sen jälestä hänestä ei ole kuulunut mitään. Jos hän ei itse satu näitä rivejä huomaamaan, niin jos joku olisi niin ystävällinen ja ilmottaisi hänestä minulle. (254

Olivia Kauhanen,
47 Widmer St., Toronto 2, Ont.

Haluaisimme tietää missä nykyään oleskelee isämme Mikko Niemi, kotoisin Laihialta, Jokikylästä, Vaasan l. Jos hän itse tai joku tuttavistaan tämän huomaa, niin olisi hyvä ja kirjoittaisi osoitteella: (254

Eino ja L. Niemi,
Solsqua, B. C.

Kirjevaihtoon halutaan

Suurkaupungissa asuvien vakavien tyttöjen kanssa jotka puhuvat auttavasti englanninkieltä. Aikomukseni on siirtyä kaupunkiin opinnoille talveksi, joten olisi hauskaa saada tuttavia sieltä. Vastauksia odotan nimellä:

MR. RAITIS POIKA,
North Bay, Ont.

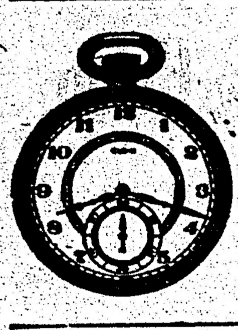

KELLOSEPPÄ
A. Heiskanen
SUDBURY, ONT.
—Box 1873—
9 Durham St.

Antaa levollista ja virkistävää unta

Ihmisten, joita vaivaa unettomuus ja jotka ovat aamuisin väsyneitä ja huonossa voinnissa, tulisi nauttia Nuga-Tonea. Tämä mainio lääkeaine antaa teille levollista ja virkistävää unta, lisäten hermojen, lihasten ja elimien voimia ja toimintakykyä. Voimanne lisääntyvät, ruokahalunne ja ruoansulatuksenne parantuvat, munuais- ja virtsarakkohäiriöt loppuvat, umpitautinne lakkaa ja terveytenne yleensä lisääntyy.

Mrs. T. B. Redd, Hatfield, Ark., kertoo mitä Nuga-Tone sai aikaan hänelle. Hän sanoo: "Nuga-Tone on paras lääke mitä minä olen koskaan nauttinut. Olin huonossa terveydessä enkä voinut suorittaa töitäni. En voinut nukkua öisin ja olin niin hermostunut että pieninkin elämä häiritsi minua. Nyt en ole hermostunut, olen paremmassa terveydessä ja nukun hyvin öisin. En voi kyllin kiittää Nuga-Tonea." Jos terveytenne ei ole juuri niinkuin sen pitäisi olla teidän tulisi nauttia Nuga-Tonea — niinkuin miljoonat ihmiset jo tekevät. Voitte hankkia Nuga-Tonea kaikkialla missä lääkeitä yleensä myydään tai välittäjänne voi tilata sitä tukkurohdoskauppiaalta.

Keski-Ontarion uutisia

Sudbury

C. KP. VIIDENNEN PIIRIN toimeenpanevan komitean kokous pidetään sunnuntaina t.k. 18 p. kello 10 aamulla Consumers Society (Poikatalolla) huone No. 7.

Sihteeri.

SUDBURYN YMPÄRISTÖN TYÖLÄISILLE

Aina uudistuvien kyselyjen johdosta allekirjoittaneen asunnon ja toimialan suhteen, huomautan, että asuntoni on Poikatalolla huone No. 7 ja olen tavattavissa varmimmin iltaisin sekä sunnuntaisin. Toimin kaikissa Vapauden liikkeelle kuuluvissa asioissa niinäkin aikoina kun Vapauden konttori on suljettuna.

L. W. I. U. of Canada-järjestön jäsenet voivat myös suorittaa jäsenmaksujaan ja uudet jäsenet liittyä unioon kauttani. Toverillisesti

E. Jääskeläinen.

KUUTAMOTANSSIT ENSI LAUANTAINA

Lauantai-illalla kello 9 pidetään Liberty-haalilla kuutamotanssit nuorisoliittolaisten toimesta. Soitto tulee olemaan hyvä. Sisäänpääsymaksu ainoastaan 35 senttiä.

TIETYÖLÄISET LÖYTÄNEET VANHAN HAUTAUSMAAN

Tänään vähän ennen puoltapäivää Notre Dame-kadulla katutöissä olevat työläiset kaivoivat useita ruumisarkkuja esiin ainoastaan noin kahdeksan tuuman syvyydestä. Paikka, jossa katua tehdään, on vanha katolilainen hautausmaa, josta olisi aikaisemmin pitänyt kaivaa kaikki ruumiit ylös.

Työt keskeytetään siksi kunnes täkäläiset katolisen kirkon päämiehet päättävät mitä asian suhteen tullaan tekemään.

Burritt via Mattawa

Jospa piirtäisin muutaman sanan täältä Burrittista. Onhan täällä purinaa ja helinää. Halloween-tanssit oli täällä lokakuun 31 pnä ja olivat ne naisosaston toimesta järjestetty. Niihin olikin saapunut paljon väkeä, joukossa toiskielisiäkin runsaasti. Ja voin sanoa, että saapuivat selvänä kello yhdeksän kymmenen aikaan haalille, mutta kun kello tuli kahteentoista, niin olivat niin humalassa, etteivät pysyneet pystyssä muuten kuin toisten pitelemällä. Vaan eihän sellainen meno mitään ihmettä täällä olekaan, sillä koiratorppia on aivan lähistöllä. Sanotaan olleen osaston jäseniäkin joukossa. Kyllä luulisi jo nykyisellä aikakaudella olevan ihmisillä sen verran moraalista kuntoa, ettei menisi yli rajojen. Mutta eipäs vain ole.

Osaston kokouksessa, joka pidettiin tämän kuun 4 pnä päätettiin viettää Venäjän bolshevikivallankumouksen 11:sta vuosijuhlaa 17 pnä t.k., johon tulee paljon ohjelmaa. Ohjelmasta mainittakoon kuvaelma "Maailman valtias", runoja, laulua y.m. Juhla alkaa kello 8.30.

Kokouksessa järjestettiin myöskin tov. Neilin puhetilaisuutta. Samoin siinä keskusteltiin myöskin siitä, millä tavalla saataisiin väkijuomien myyjät pois osaston talon lähettyviltä. Toverit kaikki ajattelivat, ettei sille keinoa keksitä, koskapa lähtivät kokouksesta pois ennenaikojaan, vaikka olisi ollut vielä monta tärkeää asiaa keskusteltavana. Osoitti sangen suurta huolimattamuutta sellaisiin kysymyksiin nähden, jotka olisivat tärkeitä keskustella.

Yksi.

SUOMESTA

OHRANA JATKAA VANGITSEMISIAAN

Aikaisemman maininnan lisäksi on Sortavalan Kiviniemen sahalla pidätetty v.k. 19 pnä Pekka Sorjonen-niminen mies. Etsivät toimittivat Sorjosen asunnossa kotitarkastuksen, mutta löytyikö sieltä mitään heille kelpaavaa, ei ole tiedossa.

Kun 20 pvän iltana eräs työläinen J. Lehto oli matkalla Helsingistä Viipuriin joutui hän Lahden ja Kouvolan välillä pidätetyksi: Eräs suojeluskuntaupseeri ja siviilimies alkoivat kysellä häneltä matkustuksen syytä. Etenkin herätti heidän huomiotaan Lehdon rinnassa oleva neuvostotähti, jonka kantolupaa tiukattiin ankarasti. Samoin udeltiin hänen mielipiteitään isänmaasta. "Rakastaako" hän sitä jne. Kouvolaan saakka vartioitiin Lehtoa vaunussa ja luovutettiin hänet siellä paikallisen etsivän poliisin haltuun, joka toimitti samoin kuulustelun matkan tarkoituksesta. Etsivä soitteli Helsinkiin, saadakseen tarkempia määräyksiä, mutta nähtävästi ei sieltä annettu mitään "vaarallista" lausuntoa vangitusta, koska Lehto täytyi laskea vapaaksi, sukuselvitykset ja tarpeelliset tiedot annettuaan. Pidätetty pääsi jatkamaan matkaansa pikajunalla, joka lähtee Kouvolasta siinä klo 4 tienoissa.

Ohranan pidätyskuume saa kummallisia muotoja. Rauhalliset matkustajat raahataan kuulusteltavaksi ja estetään heidän matkansa ilman syytä.

V.k. 29 pnä vangittiin Viipurin lähistöllä olevasta työpaikastaan Eino Oravainen. Hänen asunnossaan oli toimitettu perinpohjainen nuuskinta. Saiko ohrana saaliikseen jotain "arvokasta" ei ole tiedossa.

Kerrotaan myöskin, että Mikkelissä olisi vangittu 19 pvän iltana kaksi työläistä. Samoin on myöskin Helsingissä vangittu ainakin kaksi henkilöä Kaarlo Kivilahti ja Aapeli Hämäläinen.

KANSALAISSODAN JÄLKISELVITTELY

Kotkassa vangittu U. Höltä epäiltynä murhasta

Keväällä 1918 murhattiin Kotkassa seppä Evert Naakka. Nyt on poliisi pidättänyt epäiltynä murhaan taiteilija Uuno Severus Höltän Kotkasta. H. joutui kansalaissodan päätyttyä Hennalan vankileiriin, mistä hän kuitenkin karkasi paeten Ruotsiin ja on hän oleskellut tämän ajan ulkomailla palaten Suomeen vasta kuukausi sitten. Asia tulee esille Kotkan raastuvassa.

Eräs työläinen syytteessä murhasta Hollolan kihlakunnanoikeudessa

Kuten olemme kertoneet pidätettiin joku aika sitten Venäjältä saapunut työmies Juho Mäntynen ja pantiin syytteeseen Hollolan kihlakunnanoikeudessa epäiltynä kahden lahtelaisen ylioppilaan Lauri Koskisen ja Aulis Nurmisen murhasta vuonna 1918. Juttu häntä vastaan oli ensi kerran esillä t.k. 4 p:nä ja toistamiseen torstaina. Syytetyn asiamiehenä esiintyi Eino Pekkala, Salo ja Pekkalan asianajotoimistosta Helsingistä. Katsoen asian tärkeyteen, päätti oikeus suostua yleisen syyttäjän pyyntöön ja lykätä jutun seuraavan käsittelyn tapahtuvaksi marraskuun 22 p:nä.

Rikkuri

YKSINPUHELU

Sopii esitettäväksi juhlissa ja lakkolaisten kokouksissa

(Pirtun turmelema, luihukatseinen, ränsistyneen näköinen mies, joka vilkuilee ympärilleen astuu esille ja tähystelee arkaillen eteensä).

Ettei täällä vaan olisi niitä riivatun lakkolaisia? Ne vaanivat minua joka paikassa.... (Mahtaillen). Vaikka ei senvuoksi, että minä lakkolaisia pelkäisin. Jos liiaksi lähentelevät niin voin minä usuttaa vaikka kymmenen poliisia heidän niskaansa. Ja onhan sitä ensihätään turvaa täälläkin. (Koettaa takataskuaan). Mestari sen antoi ja sanoi, että jos tulevat pullikoimaan niin paukahuta sillä. Eivät herrat sinua siitä rankaise. Mutta ne vietävän lakkolaiset ja kommunistit, saat passittaa Tammisaareen kullatuita silakoita nuolemaan. He, he, he. Vaikka kyllä sitä linnassakin pärjää kun osaa pitää silmänsä auki. Niinkuin minäkin ollessani viiden vuoden tuomiota lusimassa lapsenraiskauksesta. Oikein sain joskus rasvaisen päivällisen kun vartijan huomaamatta sain tovereitteni soppakupista varastetuksi lihapalasen. (Kurkistelee ympärilleen). Ettei vaan noita kommunisteja olisi kuuntelemassa? Jos ne tämän kuulisivat, niin manaisivat vaikka minkäläiseksi roistoksi.

Vai roistoksi! Onko se roistoilua kun ihmisellä on ymmärtämystä katsoa eteensä? Sanovat, että on halpamaista syödä toisen leipää. — Kukas käskee heidän jättämään leipänsä toisten syötäväksi. Sen jolla on najua katsoa eteensä ja pitää silmänsä auki, niinkuin minulla, ei tarvitse lakkoilla ja maleksia nälissään. Tuskin saisin ryyppyäkään päivässä jos noiden agitaattorien perässä juoksisi. Ja niinhän se mestarikin sanoi, että laiskuuksissaan ne lakossa ovat. Kuuluvat kaikki olevan niin kelvotonta sakkia, ettei heistä ole minnekään. Minua sanoi mestari rehdiksi mieheksi, jolle kannattaa maksaa enemmän kun heille. Ja niinhän se maksaakin. Jopa mestarikin älysi, että minä olen herrojen puolella, vaikka en olekkaan kovin häppönen ammattimies. Muutama viikko sitten kun tulin tärvelleeksi muutamia töitä pilalle oli mestari niin saakelin äkäinen. Ajoi pois työstä ja taisipa antaa täräyksen tuonne. (Osoittaa takapuoltaan).

Mutta nyt se on niin hööveli ja lupasi minusta vielä pomonkin tehdä. Antoipa reilusti viisikymppisen vörskottia ja sanoi: että saa sitä näin lakon aikana tuoda pullon mukanaan työmaallekin. Siitä saa nähkääs rohkaisua lakkolaisia vastaan vähän....

Jaa-a. Kumpa tässä pääsisikin pomoksi. Silloin kelpaisi herroiksi elellä. Kyllä minä osaisin työmaalla komennon pitää. Osaisin vissisti! Ärjäseisin: "Ei noin. Piruako siinä kuhnailet. Ei se ähkimisestä parane, paina päälle vaan, jos mielit leivissä pysyä". He, he, he! Eikös kävisikin hyvin? — Mestarille minä taas kumartaisin ja sanoisin: "Hyvää päivää mestari. — Niin herra mestari". Ja kun hän osoittaisi jotain ja sanoisi: teetä se noin, niin minä kumartaisin oikein ja sanoisin "Kyllä herra mestari"...

Eipäs sitä edeltäkäsin arvaa milloin onni miestä potkaisee. Äsken en tahtonut kelvata kenellekään, ja nyt on pomon virka melkein lakkarissa. Tästä saan oikein kiittää noita lakkolaisia, ne hölmöt kun lähtivät lakkoon, ja tietysti itseäni myös siitä, kun ymmärsin käyttää tilaisuutta hyväkseni. Niin olet sinä onnen poika Jahvetti.... Häh? Peijakas, etteivät ne lakkolaiset vaan kuulleet nimeäni. Painattaisivat sen heti lehtiinsä. — Äsh! Kun sitä ei osaa näin vaarallisessa asemassa olla kyllin varovainen. Niitähän luuraa joka nurkassa. Juudas vie.... Mitä? (Kuuntelee.) Juudas. En voi sietää sitä nimeä. Hyi. Ne lakkolaiset kerran haukkuivat minua Juudakseksi ja se kävi niin sapelle, että olisipa silloin ollut tämä (lyö takataskuunsa), niin olisimpa näyttänyt. Enhän minä minä mikään Juudas ole, mutta en sittenkään voi kärsiä tuota nimeä. Hui! Se panee väkisinkin puistattamaan. — Olisi ryyppy edes haihdukkeeksi. Joutessaan ne lakkolaiset keksivät tällaisille rehellisille ja kunniallisille ihmisille jos jonkinlaisia herjausnimiä. "Lakonrikkuri", "petturi", "Juudas". Hui! Herraslehdissä minua sentään sanovat järkeväksi työnhaluiseksi ja isänmaan pelastajaksi.

Niin, järkevä minä kyllä olen, näettehän sen kaikki. Mutta ei minulla mitään erikoista työnhalua ole — ja herraksi minä tässä pyrinkin — se pomon paikka nähkääs. Jos sitten isänmaa siinä sivulla tulee pelastetuksi, niin kunniaa siitä minulle. Ehkäpä siitä hyvästä vielä saan pienen virkapaikan, jossa työ ei hartioita halkaise. Vaikka eihän sitä pomona, eikä näin lakonaikana työssäkään tarvitse tiukalle ottaa, eihähän sitä viitsikään. Paljon lystimpi on pirtupullon ääressä surujaan haihduttaa. No, eihän tässä ole liikoja tullut tehdyksikään. Virolaisen maistelussahan se eilinenkin päivä kului. Mestari sanoikin, että kunhan vain pysyy edes näytteenä työmaalla.

Pakkaa se tämä työ kuitenkin joskus niin oudosti hätkäyttämään tuolla sisässä. Jos ne lakkolaiset sittenkin voittavat ja ajattavat minut pois. Jospa se mestari ei hyvinkään tekisi minusta pomoa. Tuo kaikki väkisinkin peloittaa. — Niin, jos? — Olisipa vain ryyppy niin se veisi mokomat aavistelut huut hiiteen. Silloin tulee mies jälleen niin rempseelle tuulelle. Ei pelkää itse per.. Häh? Kuka tuolla on? Eikös se olekkin lakkovahti? (Jähmettyy kauhusta). Lakkovahti. — Missä on poliisi? Poooliiiis..... (juoksee kauhuissaan pois).

Myytävänä

Lotteja $200.00—$5,500 asti.
Taloja $700.00—$20,000 asti.
Rakennuksia $11,000—$100,000 asti.
Apartment taloja, kauppoja, liike'tä y.m.

Kysykää

W. Linklater,
126 Elm St., E.,
Sudbury, Ont. Puhelin 461.

Joulurahat Suomeen.

Kurssi 39.60 Suomen markkaa

Canadan Dollarista

LÄHETYSKULUT:

40c lähetyksistä alle $20.00, 60c lähetyksistä $20.00—$49.99, 80c lähetyksistä $50.00—$79.99 ja $1.00 lähetyksistä $80.00—$100.00 sekä 25c jokaiselta seuraavalta alkavalta sadalta dollarilta.

Sähkösanomalähetyksistä ovat lähetyskulut $3.50 lähetykseltä.

LAIVAPILETTEJÄ MYYDÄÄN — TIEDUSTAKAA PILETTIASIOITA

Me emme kiihota ketään rahojansa Suomeen lähettämään, mutta jos niitä kerran lähetetään on parhainta lähettää ne oman liikkeenne, Vapauden, kautta.

Vapaudelle ottavat rahavälityksiä vastaan myöskin:

VAPAUS PORT ARTHUR BRANCH
316 Bay Street,
Port Arthur, Ontario

VAPAUS MONTREAL BRANCH
1387 St. Antoine St.,
Montreal, Que.

J. OKSANEN
Kirkland Lake, Ont.

JOHN VUORI
South Porcupine, Ont.

CHARLES HAAPANEN
Osuuskauppa, Timmins, Ont.

A .T. HILL
957 Broadview Ave.,
Toronto, Ont.

DAVID HELIN
eri paikkakunnilla Pohjois-Ontariossa.

Yli kaksitoista miljoonaa Smk. lähetetty v. 1928 ajalla eikä yhdenkään lähettäjän rahat ole joutuneet hukkaan.

Lähettäkää kaikki postin kautta tehtävät välitykset nimellä ja osotteella

VAPAUS

Box 69, Sudbury, Ont.

Suomen Pääkonsulivirasto

koko Canadaa varten suorittaa kaikkia maan viralliselle edustukselle kuuluvia tehtäviä, antaa passeja matkustusta varten kotimaahan ta muualle, vahvistaa asiakirjoja, kääntöksiä y.m., selvittää perintö- ja muita Suomen kansalaisiin kohdistuvia asioita.

Osoite:

Consulate General of Finland, Room 918

1410 Stanley Street, Montreal.
(Corner St. Catharine and Stanley)

AKSELI RAUANHEIMO,
pääkonsuli

Lisäksi on Suomella edustajina Canadassa: Konsuli Erick J. Korte Port Arthur, Ont. — Adiel Saarimäki, 319 Bay St., Toronto, Ont. — H. P. Albert Hermanson, 479 Main St., Winnipeg, Man. — Thomas Franssi, Box L. Copper Cliff, Ont.

Aterioita ja huoneita

Hyvää ruokaa ja siistejä uudestaan sisustettuja huoneita kohtuullisilla hinnoilla tarjoaa poikatalolla

Consumers Society
Sudbury, Ontario. — Elm Street.
Puhelin 1084.
Postiosote: Box 1298. (Ilm.)

Hammaslääkäri DR. S. HARRIS
1122 Notre Dame Street West
Puhelin Main 8087 Montreal, Que. (ToP

F. A. RICARD
T..ku- ja Vähittäiskauppa.
RAUTATAVARAKAUPPA
Elm St., Sudbury, Ont.

Suljettuja ja avonaisia autoja saatavana
Puhelin 121
YELLOW TAXI
Yöllä ja päivällä.
Walter Luoma, Sudbury.

Northern Baking Co.
Ruoka-, kahvi- ja teeleipää, korppuja y.m. alaan kuuluvia valmisteitamme suosittelemme. Palvelus nopea ja huolellinen.
Phone 1031
Box 1613, Sudbury, Ont.

A. NIEMI,
Tähti kaupan yläkerrassa.
Valokuvaustyötä kaikesta lajista, suurennuksia ja raamia.
Tel. 499. — Box 2034. — Sudbury.

TRÄPPÄRIT HUOM.!

Turkiksista maksamme päivän korkeinta hintaa. Canadan ruskeista oravan nahoista 10 senttiä kpl. eheistä.

KETUN JA SUDEN PYYNTIOPPI saatavana suomenkielellä, hinta $5.00. Varmat tulokset.

WILLIAM HOTTI
98 Elm Street East, huoneusto 9
BOX 1988 — SUDBURY, ONT. — PUHELIN 1865

Suomalainen Matkailijakoti ja Asioimisto

Siistiä huoneita sekä ruokaa saatavana päivittäin ja viikottain. — Tulkki ja asioimisto samassa paikassa.

ED. HELSBERG, 1316 St. Antoine St., Montreal, Que.

RUOKAA JA HUONEITA

TUKKA LYHENEE JA LEUKA SILENEE SAMASSA PAIKASSA
Emil Salonen
1309 ST. ANTOINE ST. (P) MONTREAL, QUE.

STAR BOTTLING WORKS

K. V. NURMI, omistaja.
Box 1028 —— Sudbury, Ont. —— Phone 946
VALMISTAA PARHAAT JUOMAT SUDBURYN PIIRISSÄ

LEMPI SAARINEN
83 5TH AVENUE TIMMINS, ONT.
Antaa hierontaa ja kylpyjä. (P

Heikkilän sisarusten Matkailijakoti ja Sauna
2?3 St. Antoine St.
MONTREAL, QUEBEC

Dr. F. C. Fraser
HAMMASLÄÄKÄRI
Johnson Block
Vastapäätä Cochranen rautakauppaa
Phone 157
SUDBURY, ONTARIO
HUOM.! Suomalainen konttorityttö.

Willamette Blvd. Sanitarium on suurin ja monipuolisin terveyden hoitola lännellä. Physio-Therapy osastossa ovat nykyajan parhaat sähköhoitovälineet aina X-ray koneisiin asti. Täysihoidossa nopein apu akute ja kroonillisissa taudeissakin. 18 vuoden kokemus hieronnan, ruokajärjestyksen ja terveyskylpyjen alalla.
Drs. Kokko & Kokko,
467 Willamette Blvd., Portland, Ore. Puhelin: Walnut 6747.

Toht. Jos. Teich
HAMMASLÄÄKÄRI
Strand teatteri rakennuksessa.
Kirkland Lake, Ont.
Puhelin 44
Kaasun avulla poistetaan hampaita.
SILTA Y.M. HAMMASTYÖTÄ

Dr. L. A. Johnson
Suomalainen Hammaslääkäri
1025 Queen St., E., Toronto, Ont.
Kippendavia Avenuen kulmassa.
Sisäänkäytävä 110 Kippendavie.
Puhelin Howard 4788.

Rahaa Lainataan
kiiteimistöä vastaan.
Kysykää
J. N. DESMARAIS,
McKey Building (P)

MATKAILIJAKOTI

Siistejä huoneita saatavana.
EMIL JOHNSON
82 Edmond Lane
SUDBURY, ONTAR.
Lähellä C. N. R. asemaa
Telefooni 68?

HYVIÄ KALUSTETTUJA HUONEITA
miehille, naisille ja perheille saatavana
Hilda Nurmela
279 Simcoe St., Toronto, Ont.
Kenkäin korjausta otetaan vastaan samassa paikassa.

Osuusruokala

Kirkland Laken suomalainen ruokala tarjoo ruokaa aterioittain. Jäsenyyteen voivat myös järjestyneet työläiset liittyä.

KIRKLAND LAKE FINNISH ASSOCIATION,
Box 297, Kirkland Lake, Ont.

Liha- ja Ruokatavara-KAUPPA
NIEMI & VALKEAPÄÄ
Puhelin 844 — Box 524
71 Cedar St. — Sudbury, Ont.

Huomatkaa!

Olen tavattavissa joka keskiviikko sekä lauantai Sudburyn marketissa. Lihaa, monen eri laista, on aina hyvää ja tuoretta. (TP

Emil Ojala
Sudbury, Ont.

Aaron Linder

Hyväksi tunnetun chicagolaisen maalaus-isonnusliikkeen edustajan, Canadan postiosoite on: Box 393, Port Arthur, Ont. (TP

DR. IVAN G. POLACK
Hammaslääkäri
Puhelimet
Konttori 222. Kotiin 2360
79 ELM STREET EAST
Regent Teatteri rakennuksessa.
Sudbury, Ont. (TP)

Hj. Westmanin
PARTURILIIKE, PALLOHAALI JA TUPAKKAKAUPPA
sijaitsee
78 LANG ST., COBALT, ONT.
Samassa paikassa ruokaa saatavana aterioittain ja viikottain. — Huoneita vuokrataan.
Toverillinen kohtelu.
Mrs. Ester Kujala.

100 JALKAA LAPAMATOJA

enemmänkin tulee usein Alve-Satsin nautittua

Arvoisa Apteekkari: Nöyrimmät kiitokset siitä lapamatolääkkeestä jonka minä tilasin. Sillä ei lähtenyt varsin 200 jalkaa, mutta yli 100 jalkaa varmasti ja nyt olen niinkuin toinen mies. Ne lääkkeet teki tehtävänsä, olen sydämellisesti kiitollinen. Piirsi Kalle Mäki, Augusta, Mont.

ALVE-SATSI: Apteekkari Lignellin erityinen keksintö, KAKSINKERTAINEN VOIMA. Tämä lääke tappaa varmasti lapamadot ja kaikki vatsassa olevat madot. — Matojen yleiset tuntomerkit ovat seuraavat: Vääntelyä rinnan alla, muuttuvaista kipua vatsassa, kova ruokahalu, kuin myöskin ruokahalun puute; vatsan täyteläisyys, oksentaminen tai taipumus oksentamaan, siniset renkaat silmien alla, painon vähentyminen ja epämiellyttäviä tunteita vatsassa. Monet kärsivät tätä yleisestä tuloksena sopimattomasta ruokajärjestelmästä ja moni joka on sairas eikä löydä mitään huojennusta tavallisista lääkkeistä tuskilleen, varmasti kärsii madoista, vaikkei niitä ole näkyvyttään tarvetta tehdessä. — Tämä LAPAMATOLÄÄKE on tullut tunnetuimmaksi ja suosituimmaksi kuin mikään muu suomalaisten myymä ja valmistama lapamatolääke Amerikassa.

LIGNELLIN ALVE-SATSI (Kaksinkertainen voima) — Lääke voidaan nauttia ilman lääkkeen makua tuntematta. — Lähetetään postimaksuineen $1.50 hinnalla, täydelliset ohjeet mukana.

—Lignellin Apteekki on suurin—
—Suom. Apteekki Yhdysvalloissa—

P. A. LIGNELL CO., Superior, Wis.